

ФАНТАСТИКА

015

ОРФИЯ

ВЕНЕРИАНСКИ ТЪРГОВЦИ

ФРЕДЕРИК ПОЛ

ФРЕДЕРИК ПОЛ ВЕНЕРИАНСКИ ТЪРГОВЦИ

Превод: Юлиан Стойнов, Емануел Икономов

chitanka.info

<!--В България за вдъхновение, Юлиан СТОЙНОВ-->

ЗЛАТОТО В КРАЯ НА ЗВЕЗДНАТА ДЪГА

„КОНСТИТЮШЪН“ ЕДНО

Дневник на лейт. Шефийлд Х. Джекман, ВВС на САЩ, командир на американския звездолет „Конститушън“, ден 40.

Всичко е наред, приятели. Хиляди благодарности на Управление Експедиция за пакета от персонални известия. Голямо удоволствие ни достави концертът, който излъчихте. Всъщност, ние го записахме почти целия за да можем да си го пускаме, когато връзката ни започне да отслабва.

Вече сме в края на шестата седмица от нашата експедиция към Алфа Кентавър — планетата Алеф и сега, когато преминахме най-далечната достигана някога от космически кораб точка започваме да усещаме, че сме поели наистина дълъг път. Последните навигационни изчисления потвърждават, че се движим по плана на Управлението, което означава, че в момента — корабно време 1631 часа, ден 40 — ние пресичаме орбитата на Плутон. Летски продължава да следи ефекта на времеразтегляне, който сега, когато пътуваме с почти 1/6 от скоростта на светлината, започва да става доста изразен. Решихме да наречем границата, която пресичаме „крайбрежни води“. Оттук нататък Слънчевата система остава зад нас и така ние ще сме първите човешки същества проникнали в дълбините на междузвездното пространство. Възнамеряваме да отбележим случая с малка церемония. Летски и Ан Беклънд ушиха звездния флаг, който ще изхвърлим при преминаване през историческата точка. Ще го изстреляме от наблюдателна палуба номер 4 заедно със стоманената плака с прощалната реч на президента. А и всеки от нас ще изхвърли по нещо от личните си вещи. Аз смятам да се разделя с пръстена от Военно-въздушната Академия.

Малко промени от предишните ми доклади насам. Почти привикнахме с ежедневните си задължения. Още преди седмица приключихме със следстартовия основен преглед и както предвиждаше д-р Кнефхаузен свободното време започва да се превръща в проблем. Няма да имаме почти никаква работа по

управлението на кораба отсега, чак до пристигането ни край Алфа Алеф. Така че, заехме се с изпълнение на развлекателната програма, която е подготвил за нас добрия стар Кнефи и отдела за подготовка на полета. В началото (мисля, че момчетата в Индианаполис трябва да го знаят) тя бе посрещната доста хладно. Общото мнение бе, че да се занимаваш с Теория на числата или с математика на изразяването, с което ни съветваха да започнем, е работа за птичките. Преценихме, че не сме изпаднали чак дотам и се захванахме с други занимания. Ан и Уил Беклънд отделят доста време на шаха. Дот Летски се зае да пише поетична адаптация на „Война и мир“. Останалите човъркат уредите, занимават се с астрономически наблюдения или си бърят. Но всичко това доста бързо започна да ни омръзва, точно както Кнефи предполагаше, че ще стане. Обсъдихме идеята му, че най-добрия начин да убиваме времето е да се заинтересуваме от проблемите на теоретичната математика — едно спокойно и ведро занимание. Идеята ни се видя разумна. Така че, от десетина дни насам Летски се мъчи да открие формула за простите числа, а моята скъпа Фло — да потвърди Хипотезата на Голдбах с помощта на Теорията за сходимостта. (Това е момичето, което до преди два месеца не можеше да преброи прането!) Така ни минава времето.

Медицински сме напълно здрави. Прилагам подробна информация за стойностите на кръвното налягане, пулсовата честота, както и контролния запис на ракетните и навигационни системи. Ще излъчвам докладите си по предварително установения график. Грижете се за Земята и от наше име — очакваме с нетърпение да я видим отново след няколко години!

ВАШИНГТОН ЕДНО

През тази седмица бе настъпило известно затишие в градската партизанска война във Вашингтон. Хеликоптерът се приземи безпрепятствено на южната страна на Белия дом — без снайперен обстрел, самонасочващи се ракети, дори без някой да хвърли по него камък. Доктор Дитер фон Кнефхаузен се загледа с подозрение в тълпата пикетиращи стачници на петдесетина метра отвъд оградения периметър. Не изглеждаха привърженици на някоя военнизирана организация, по-скоро бяха от „свободни педита“ или „природосъобразна храна“ или пък от „еднократни данъци“. Поне не бяха от тия дето хвърлят камъни, защото посрещнаха кацащия хеликоптер само с нестроен ропот. Кнефхаузен се измъкна вдървено от хеликоптера, който веднага излетя страхливо. Не си даде труда да тича към Белия дом. Пое бавно. За разлика от пилота на хеликоптера той не се страхуваше от тези прости хорица. Пък и не изпитваше кой знае какво нетърпение да се срещне с президента.

Охраната не се усмихна докато го обискираше. Ординарецът, който го заведе до западната тераса не му отдаде чест. Никой не пое от ръцете му тежкия куфар с диапозитивите и документите. „Можеш да помиришеш кучешкия задник преди да те натикат в него“ — мислеше си той, приведен под грохота на набирация височина хеликоптер, на който отново предстоеше рискован полет над града.

„А колко различно бе всичко в добрите стари времена“ — помисли си той с носталгия. Можеше да си припомни всяка минута от онова време. Точно тук — под този портал се бе изправил пред погледите на стотици кореспонденти и фотографи от целия свят за да им съобщи за проекта Алфа Алеф. Всички вестници публикуваха тогава снимката му на първа страница — редом с тази на президента, новинарските емисии спираха вниманието си на него, докато той разказваше за Новата Земя, която ще даде на Америка цяла една планета за колонизиране, отстояща на четири светлинни години. Спомни си мигът на старта от Кейп, милион и половината поканени от

целия свят гости, задушавашите се от завист чуждестранни политици и учени, гордо надутите американски лидери. Ординарците тогава не пропускаха да му отдадат чест, говореше се дори, че ще го предложат за вице-президент на следващите избори и ако изборите бяха проведени тогава вероятно щеше да успее.

Сега вече всичко бе различно. Накараха го да се качи с асансьора за обслужващия персонал. „Хич не ми пука за кариерата — помисли си Кнефхаузен — по-скоро, чудя се откъде са надушили, че има проблеми. Дали от фантазиите по вестниците? Или някой е проговорил?“

Ординарецът почука на масивната врата на президентският кабинет и тя се отвори.

Кнефхаузен влезе.

Нямаше го познатото: „Влизай, Дитер, момчето ми, намести се някъде.“ Нито пък широката усмивка и добродушното потупване на вице-президента. Посрещнаха го тридесет мълчаливи лица, някои резервирани, други — открито враждебни. Присъстваше целия президентски кабинет заедно с дузина глави на департаменти и президентския секретариат, а най-враждебно беше лицето на президента, отвъд голямата кръгла маса.

Кнефхаузен се прегъна. Някакъв атавистичен копнеж по шегичките от кадетския лицей едва не го накара да тракне с токове и да нагласи монокъла, но той нямаше монокъл и рядко се подаваше на подобни импулси. Затова просто зае мястото си на отсамния край на масата и когато президентът кимна, произнесе:

— Добро утро, господа и дами. Предполагам, че искате да ме видите във връзка с глупавите лъжи, които разпространяват руснаците за проекта Алфа Алеф.

Руубарууба — промърмориха си присъстващите един на друг. Президентът отвърна с рязък тенор:

— Значи мислите, че това са само лъжи?

— Лъжи или заблуждения, господин президент, има ли значение? Ние сме прави, а те грешат — това е важното.

Руубаруубарууба. Държавният секретар погледна въпросително към президента, получи одобрително кимване и каза:

— Доктор Кнефхаузен, знаете, че отдавна съм с вашата група и не бих искал да изразявам несъгласие с което и да е от вашите

изказвания, но сигурен ли сте в думите си? Доста обезпокоителни са данните, с които излизат руснаците.

— Те са фалшиви, господин секретар.

— Ах, много добре, доктор Кнефхаузен. Бих бил щастлив да се съглася с вас, но едва ли и други хора ще го сторят. Добри и свестни хора, доктор Кнефхаузен, не смахнати и малоумни. Разполагате ли с някакви доказателства за тези хора?

— С ваше позволение, господин президент? — президентът кимна отново, Кнефхаузен отключи куфарчето и извади отвътре кутия с диапозитиви. Той я подаде на майора от морската пехота, който погледна въпросително президента, след което се зае да изпълнява нарежданията на Кнефхаузен. Светлината в стаята угасна и след известна борба с фокуса, на екрана над главата на Кнефхаузен се появи първият диапозитив. Огромни разклонени метални тръби се губеха зад близкия, черен хоризонт.

— Това е снимка на нашият радиотелескоп на далечната страна на Луната — каза той. Оттук никога не се вижда Земята, защото тази част от лунната повърхност винаги е обърната навън, точно затова изборът ни се спря на нея. Тук няма никакви електрически смущения. Уредът е изграден от около 33 милиона различни диполни елементи, подредени с математическа точност. Действителният му размер е приблизително на кръг с диаметър осемнадесет мили, но благодарение на точното разположение ефективността му се равнява на телескоп с диаметър до двадесет и шест мили. Следващият диапозитив, моля.

Клик. Огромният телескоп изчезна и на негово място се появи подобен, но видимо по-малък и с по-простовата конструкция.

— А това е руският уред, господа. И дами. Диаметърът му е с около една четвърт по-малък от нашия. По наши сведения — секретни разбира се, но аз съм уведомен, че на тази среща мога да цитирам секретни материали? Да — по наши сведения — с изразени конструкционни недостатъци. Направо ужасни, ако мога така да се изразя. Разликата между двата уреда в способността им за събиране на информация грубо пресметнато е едно към сто в наша полза. Светлина, моля.

— Това означава, — продължи той гладко, усмихвайки се подред на всеки един от присъстващите — че ако руснаците кажат „не“, а ние

кажем „да“, трябва да заложите на „да“. Можете да се доверите напълно на нашия радиотелескоп. Но в никакъв случай на техния.

Присъстващите се размърдаха объркано в креслата. Всички жадуваха да повярват на Кнефхаузен, но все още не бяха напълно уверени.

Белден, председателя на комитета за връзки с обществеността изрази тази всеобща тревога:

— Никой не се съмнява в качествата на вашите уреди. Още повече, — добави той — че дълго време ще си ближем раните от тяхното изплащане. Но заявлението на руснаците беше недвусмислено. Те твърдят, че край Алфа Кентавър не съществува планета по-голяма от хиляда мили в диаметър. Тук имам копие от официалното съобщение на ТАСС. В него се признава, че техните уреди не са така съвършени като нашите, но те разполагат с изявление, подписано от двадесет и двама академици, в което се казва, че техните уреди не биха могли да пропуснат обект със съобщенията от нас размери и локализация или обект, достатъчно голям, че да позволи кацане на нашата група астронавти. Запознат ли сте с това изявление?

— Да, разбира се, четох го...

— Тогава знаете, че в него те също така твърдят, че планетата която вие наричате „Алфа Алеф“ не съществува.

— Да, така се твърди там.

— Има и други изявления — на представители на парижката обсерватория, на Астрофизичния Център на Юнеско в Триест и на Английското Кралско Астрономическо дружество — като всички те заявяват, че са проверили и потвърждават данните на руснаците.

Кнефхаузен кимна ведро.

— Съвсем правилно. Те заявяват, че ако данните от наблюденията са такива, каквито ги съобщават руснаците в Нови Брежневград, на далечната страна на Луната, то произтичащите заключения са напълно логични. Аз не поставям под съмнение изчисленията. Аз само казвам, че наблюденията са извършени с несъвършени уреди, което е довело съветските астрономи до неверни изводи. Но не бих искал да поставям на изпитание търпението ви с непотвърдени изявления, затова ще ви кажа това, което ТРЯБВА да ви кажа. Това, което казват руснаците е теория. Това, с което аз излизам насреща е не просто по-добра теория, а обективната действителност.

Знам, че Алфа Алеф е там защото съм я видял. Загасете отново светлината, майоре! И ако обичате, следващия диапозитив.

Екранът се обля в светлина, сред която се виждаха малки черни точки — като прах. Почти в центъра на екрана се мъдреше голяма черна точка, заобиколена от дузина по-малки. Кнефхаузен включи светлинната показалка и я насочи като стрела към централната точка.

— Това е фотографски негатив — каза той — което означава, че черното е там, където в действителност е бяло и обратно. Това са астрономически обекти. Снимката е направена от наш спътник близо до орбитата на Юпитер, на път за Нептун, преди четиринадесет месеца. Централния обект е звездата Алфа Кентавър. Заснета е със специален уред, който филтрира по-голяма част от светлината на звездата, нещо подобно на короноскопа, който се използва за заснемане протуберансите на нашето слънце. Надявахме се по този начин да заснемем планетата Алфа Алеф. И успяхме, както виждате сами — светещата стрела се насочи към малка черна точка, в непосредствена близост до голямата. — Това, господа и дами, е Алфа Алеф. Тя се намира точно там, където предсказахме на базата на нашите радиотелескопични наблюдения.

Залата се изпълни с шум. Държавният секретар извика развълнувано:

— Господин президент! Можем ли да публикуваме тази информация?

— Ще я публикуваме веднага след края на срещата — отвърна президентът.

Руубаруубарууба. Разнесе се гласът на председателя:

— Господин президент, сигурен съм, че ако ВИЕ кажете, че това е откритата от нас планета хората ще ви повярват. Но всичките тези точки толкова много си приличат, че се питам, дали доктор Кнефхаузен би могъл да задоволи любопитството ми като поясни — откъде знае, че точно това е Алфа Алеф?

— Диапозитив номер четири, моля — и задръжте номер три в гнездото.

Същата сцена, леко променена.

— Обърнете внимание, господа, че на тази снимка един от обектите е променил своето местонахождение. Ето този. Той се е преместил. Уверен съм, знаете че звездите видимо не извършват

движение. Тази тук обаче изглежда се е преместила, защото снимката е направена от нашия спътник осем месеца по-късно, на обратния път от Нептун и планетата Алфа Алеф се е завъртяла по орбитата си. Това не е теория, това са доказателствата и мога само да добавя, че оригиналният запис, от който са направени тези копия се съхранява в Голдстоун, така че възможността за съмнение отпада.

Руубаруубарууба. Но по-високо и по-развълнувано. Кнефхаузен продължи доволно:

— И така, майоре, бихте ли върнали отново диапозитив номер три, да — а сега бихте ли превключили няколко пъти бързо от трети на четвърти, — по-бързо, ако обичате — благодаря ви.

Малката черна точка наречена Алфа Алеф заподскача напред-назад като тенис топка, докато всички останали точки-звезди останаха неподвижни.

— Това, което виждате се нарича „мигащ сравнителен процес“. Бих искал да подчертая, че ако това което привлича вниманието ви не е планета, то с вашето извинение, господин президент, това трябва да е най-смахнатата звезда, която някога сте виждали. Освен това, тя е точно на такова разстояние и с такъв орбитален период, каквито получихме от радиотелескопичните изследвания. Сега, има ли все още въпроси?

— Не, сър!... Страхотен си, Кнефи!... Ясно като кравешки задник на месечина!... Това, мисля, приключва въпроса... Сега ще им покажем на червените...

Гласът на президента се разнесе над останалите:

— Ако обичате — светлините, майор Мертън — каза той. — Доктор Кнефхаузен, благодаря ви. Ще ви бъда задължен ако останете още няколко минути за да подготвим текста на изявлението, преди да публикуваме снимките. — Той освободи с хладно кимване своя главен научен съветник и като огледа ухилените лица на членовете на кабинета, усмихна се сам с удоволствие.

„КОНСТИТЮШЪН“ ДВЕ

Дневникът на Шефийлд Джекман, звездолет „Конститюшън“, ден 95.

Според Летски сега се носим с близо 15 процента от скоростта на светлината — почти 30 000 мили в секунда. Атомния двигател работи гладко като часовник. Горивото, енергията и животообеспечаващите системи са в границите на оптималното. Никакви проблеми с кораба или с нещо друго.

Релативистичните ефекти се проявяват според предвижданията. Спектралните изследвания на Джим Барстоу показват, че звездите пред нас се изместват към синия край на спектъра, докато звездите зад нас се преместват към червения. Но без помощта на спектроскопа почти нищо не се вижда. Що се отнася до Слънцето — то е още доста ярко — преди няколко часа Джим го измери като звезда от минус шеста величина. Цветът му вече не е златисто жълт, характерен за типа ГО, но същото може да се каже и за Алфа Кентавър пред нас и да си призная честно, не виждам голяма разлика между тях. Причината вероятно е в това, че и двете слънца са ярки и цветовете въздействия се подтискат, въпреки че на спектроскопа, както вече казах, се забелязва разлика. Гледаме назад на смени. Това, предполагам е напълно естествено. Все още през телескопа се различават Земята и дори Луната, но вече трудно. Вчера Ски за малко да ослепее от слънчевите лъчи — видимата сепарация от слънчевата арка е вече само дванадесет секунди. След няколко дни Земята и Слънцето ще бъдат твърде близко за да ги отличим.

Да видим какво друго?

Доста приятно си прекарваме времето с развлекателната програма по математика. Ан привикна с бинарната алгебра като патица с вода. По мои предположения се занимава с някакъв статистически експеримент (не проявяваме взаимен интерес към заниманията си, докато сами не сме готови да говорим за тях) защото непрестанно ни кара да хвърляме монети. Мислехме, че никой от нас няма пари, но се

оказа че двама са взели. Ски има старинна руска сребърна рубла, която му подарил за късмет чичото на майка му, а другата — един стар филаделфийски талер — аз намерих в джоба си, но Ан не я хареса защото била твърде лека. Ан прекарва много щастливи часове в подхвърляне на сребърната рубла, ези или тура и вписва резултатите като серии от шестколонни бинарни числа — 1 за ези и 0 за тура. След около седмица търпението ми се изчерпа и аз започнах да се навъртам около нея за да науча нещо повече. Но когато я питах тя ми отвърщаше: „По пътя на лесното и простото се мъчим ние да сграбчим законите на целия свят“. А когато и казвах, чудесно, но какво смята да сграбчи с това безкрайно хвърляне на монети, тя казваше: „А когато законите на света са сграбчени, зад тях лежи съвършенството.“ И понеже, както вече казах, стараем се да не си пречим един на друг в заниманията, аз я оставих намира. Но така поне времето минава.

Кнефи ще се подуе от гордост ако ни види как сме се запретнали с неговата развлекателна програма. Досега никой от нас не е успял да реши Теоремата на Ферма или нещо такова, но именно в това е смисъла. Та нали ако успеем да решим проблемите няма да има с какво да се занимаваме. Такава е функцията на развлекателната програма — да поддържа духът и умът бодрни по време на това изключително скучно пътешествие.

Личните ни взаимоотношения? Всичко е наред, приятели, всичко е наред. Много по-добре, отколкото всеки от нас би могъл да се надява по време на предполетните курсове по индивидуална хигиена. Момичетата пият редовно шарените хапчета, четири дена преди края на менструалния цикъл ги сменят със зелените, следващите четири дена не взимат никакви хапчета и после пак отначало. В първите дни всичко това бе придружено с притеснителни шегички, но после стана ежедневие като миенето на зъбите. Ние мъжете всеки ден се тъпчем с червените таблетки (Ски ги нарече „стоп-светлини“), докато момичетата не ни кажат, че е време за отдих, тогава минаваме на Синия Дявол (така кръстихме антидота заради кошмарните му странични ефекти) и когато те минат на шарените, ние отново се връщаме към червените. Никой от нас не намираше какъвто и да е смисъл в тази въртележка. Но се оказа, че има смисъл. Аз например, въобще не си помислям за секс докато моята Фло не ме целуне по ухото и пошепне че, извинете ме за израза, изгаря от желание и тогава

уха! Така е и с другите. Нарекохме залата в дъното на коридора, оная с широките нарове, хотел „Меден месец“. Всеки, който е на зор може да отседне в него. Досега не се е налагало да го ползват едновременно две двойки.

Прощавайте за тези интимни подробности, но нали казахте че искате да знаете всичко, а друго ново засега няма. Всички системи функционират нормално. Проверяваме ги отново и отново, но засега проблеми няма. Около нас не се вижда нищо интересно освен звезди. Нагледахме им се вече всички. Плазмената струя поддържа неизменно 0.75 G тяга. Почти престанахме да я чуваме.

Привикнахме дори с рециклиращата система. Не ни смуцава вече нито вакуум-тоалетната, нито пък това, което става с отходните продукти, макар в началото да ни глождеше известно отвращение. Но сега всичко е наред. Отделените човешки екскрети — урина и фецес се смесват и преработват в цистерните с морски водорасли като полученият продукт преминава през хидропонните утаители, но разбира се вече като кафяво-зеленикава субстанция досущ като оная, с която баща ми тореше градината. Всички по-нататъшни процеси също са автоматизирани, така че следващата ни среща с тази материя е чак в кухнята — във вид на свежи червени домати, оризов пилаф или каквото сме поръчали. Малко ни липсват животинските протеини, но запасите ни от месо са ограничени и можем да си позволим хамбургер само веднъж седмично. Водата, която пием идва на практика от въздуха, от където я утилизират кондензаторите. Има свеж дъх, добре охладена е и на вкус е приятна. Разбира се, за да попадне във въздуха трябва да напусне телата ни с потта или да се изпари от повърхността на растенията, (които също се оводняват от преработения продукт на рециклиращите цистерни) така че като се замислим идва ни на ум, че всяка една водна молекула е преминала поне четиридесет пъти през бъбреците ни. Важното е, че това не става директно. Вярно е, че това което пием е пот и още нещо, но ако се замислим — с какво всъщност е пълно езерото Ери?

Добре де, мисля, че засега стига. Предполагам, че вече сте придобили представа за ситуацията — носим службата с радост и сме ви благодарни за прекрасното пътешествие!

ВАШИНГТОН ДВЕ

Докато чакаше за среща с президента, доктор Кнефхаузен препрочете последния доклад от звездолета, подсвирквайки си щастливо. „Носим службата с радост“. „И тогава уха!“ „Кнефи ще се подуе от гордост“ — така си и беше. Гордост за тях — тези малки чудеса там! Толкова храбри. Толкова силни.

Гордееше се толкова много с тях, сякаш и осемте бяха негови синове и дъщери. Всеки знаеше, че проекта Алфа Алеф е отроче на Кнефхаузен, но той се стараяше да скрие от света, че мислено разпространява бащинството си и над екипажа. Избрани бяха сред елита на света и той беше човекът, който ги бе поставил на местата им. Той вдигна глава и се заслуша в глъчката зад оградата, откъдето днешните отвратителни привърженици на уличното насилие упражняваха своя тормоз върху хората движещи света напред. Лумпени с дълги коси и мръсен морал. Но небесата принадлежаха на ангелите и Дитер фон Кнефхаузен бе избрал ангелите. Негово дело бе цялата селекционна програма (и ако в нея имаше някои моменти, за които би било по-добре да не се говори — какво от това?). Той бе създателят и на изключително важната програма за подготовка. Всъщност — той бе създателят на целия проект и той бе човекът, който бе убедил президента в неговата реалност. Техническата част не беше нищо друго освен много пари, отдавна известни научни концепции и машинария, която с малко желание човек би могъл да събере. Но всичко това не би могло да съществува ако не беше доктор Кнефхаузен, който пръв обяви за откриването на Алфа Алеф от неговата радиообсерватория на далечната страна (и я назова с това име, макар да бе в правото си да и даде което и да било друго, включително и своето собствено) и който продължи борбата сам, до пълното утвърждаване на проекта от президента.

Това беше борба трудна и горчива. „Но — помисли си той смело — най-лошото все още предстоеше“. Няма значение. Каквато и да е

цената му, тя ще е оправдана. Тези доклади от „Конститушън“ го потвърждават. Всичко върви точно както е планирано и...

— Извинете, доктор Кнефхаузен.

Той вдигна глава, за миг катапултирал обратно през почти половин светлинна година.

— Казах, че президента ви очаква.

— Ах, — рече Кнефхаузен. — О, да, разбира се. Бях се замислил.

— Да, сър. Оттук, сър — съвсем за кратко, докато преминаваха покрай прозореца, пред очите му се мярна сцена от стълкновението пред главния вход — войнствено размахвани надписи, сини облаци от сълзотворен газ, крясъци, викове.

— Цар Тълпа е доста зает днес — промърмори Кнефхаузен отсъстващо.

— Няма опасност, сър. Оттук, моля.

Президента го очакваше в личния си кабинет, но за изненада на Кнефхаузен не беше сам. Нищо необичайно нямаше в присъствието на Мюрей Еймъс, личния секретар на президента, но в стаята имаше и други хора. Кнефхаузен видя Държавния секретар, Говорителя на Белия дом и Вице-президента. „Странна представа за поверителна среща на четири очи с президента“ — помисли си Кнефхаузен. Но той бързо се възстанови от изненадата си.

— Моля да ме извините, господин президент, — поде той бодро — но вероятно не съм ви разбрал правилно. Мислех, че ще разговаряме насаме.

— Ще разговаряме, Кнефхаузен — каза президента, борейки се с очевидно превъзмогащата го умора — в присъствието на тези господа. Те също могат да чуят това, което искате да ми кажете.

— Ах, добре, разбирам — отвърна Кнефхаузен като се опита да прикрие факта, че всъщност не разбира какво става. Едва ли президентът искаше да каже това, което мисли, следователно, необходимо бе да се постарее да открие намеренията му. — Да, разбира се. Ето нещо интересно, господин президент. Нов доклад от „Конститушън“! Само преди час сигналът е бил ретранслиран от Лунната орбитална станция Голдстоун и току що ми го предадоха от дешифриционната. Позволете ми да го прочета. Нашите храбри астронавти се справят чудесно, всичко тече по план. Те съобщават...

— Точно сега не искаме да ни го четете — прекъсна го остро президентът. — Ще го чуем, разбира се, но има нещо по-важно. Искам да разкажете пред тези хора пълната история на проекта Алфа Алеф.

— Пълната история, господин президент? — Кнефхаузен внезапно помрачня. — Разбирам. Искате да започна от самото начало, когато в обсерваторията осъзнахме, че сме открили нова планета...

— Не, Кнефхаузен. Не измислената история. Истинската.

— Господин президент! — извика отчаяно Кнефхаузен. — Искам да заявя, че протестирам против такова предварително разкриване на витална...

— Истината, Кнефхаузен! — извика президентът. За пръв път Кнефхаузен го чуваше да повишава глас. — Нищо няма да излезе извън тази стая, но вие трябва да им разкажете всичко. Кажете им защо руснаците са прави, а ние лъжем! Кажете им защо изпратихме тези астронавти на самоубийствена мисия, със задача да кацнат на планета, която от самото начало знаехме, че не съществува!

„КОНСТИТЮШЪН“ ТРИ

Дневникът на Шеф Джекман, Ден 130.

Доста време мина, нали? Съжалявам, че се оказах такъв несериозен кореспондент. Бяхме някъде по средата на тринадесетата серия от шахматни срещи с Ив Барстоу — тя разиграваше дебютите на Боби Фишер, а аз се опитвах да наподобявам стила на Ришевски — когато Ив каза нещо, което ме накара да си спомня добрия стар Кнефи, а оттам — че ви дължа доклад. Така че — ето го.

В моя защита мога да добавя, че не става дума само за страничните ни занимания. Доста енергия отива за тези общи приказки. Някои от нас смятат, че това е нецелесъобразно. Колкото повече се отдалечаваме, толкова повече енергия е необходима за съобщенията. В момента не сме чак толкова закъсали, но мисля че трябва да ви кажа истината, нали? Кнефи ни накара да обещаем. „Винаги казвайте истината — учеше ни той — защото вие сте част от един експеримент и ние трябва да знаем какво правите, това е всичко“. Добре, истината в случая е, че сме малко зле със запасите от енергия защото Джим Барстоу се нуждае от доста големи количества за своите изследвания. Вероятно ще се зачудите какви ли са тези изследвания, но ние си имаме едно правило — да не критикуваме и да не се месим в работата на другия докато той не е готов за това. А той не е готов. Поемам отговорността за цялата тази работа, не само за енергийния недостиг, но и за проблемите, които той създава на кораба. Казах на Джим, че може да продължи.

Скоростта ни е доста големичка вече и наблюдавани с просто око звездите пред и зад нас са преминали съответно в синия и червения край на спектъра. Странно, но все още не сме успели да открием Алфа Алеф, дори като затъмним звездата с диск. Сега, когато звездите пред нас се преместиха в синия край на спектъра едва ли ще успеем да я забележим преди да преминем в спиращ режим. Все още виждаме Слънцето, но само в ултравиолетовия спектър. Разбира се, тези релативистични честотни изменения означават, че ще ни е необходима

допълнителна компенсаторна енергия за изпращане на съобщенията, което е още една причина да не ви изпращаме радостни поздрави всяка неделя във времето между закуска и бейзболния мач, както би трябвало да го правим като добри деца!

Но пътуването върви гладко. „Личните ни взаимоотношения“ продължават да са чудесни. Извършихме някои дребни експериментални проучвания в тази насока, които не бяха предвидени в програмата. Всичко мина добре. Не знам как по-точно да се изразя, но открихме страхотно средство за да вършим най-различни неща. Добре, по дяволите, ще ви подсказва: Дот Летски каза да накарате момчетата от Управление Експедиция да отворят две от шарените таблетки и една „Син дявол“, да ги смесят с четвърт чаена лъжичка черен пипер и около два милилитра от преработената течност на рециклиращата система. Поднася се с портокалов шербет и о, майко! Първият път, когато опитахме коктейла Фло изтърси, че бил „окрилящ“ и на всички названието много допадна. Дот го бе открила седмици преди нас. Чудехме се как успява да се справи толкова бързо с „Война и мир“ докато не ни издаде тайната си. Тогава открихме какви чудеса върши този вълшебен коктейл — емоционално и интелектуално, както казват — съзиданието и възбуждението, ръка за ръка.

Ан и Джери Летски вече приключиха с развлекателните си програми, (доста рано — като се има в предвид, че трябваше да им стигнат до края на полета) затова си обмениха микрофилмите за да продължат в други насоки изследванията си в Теорията на случайността и сега Ан е потънала в четене на Кант и Карнап, а Летски се пука от яд, че не разполагаме с култури от *Achillea millefolium* в ботаническата градина. Казва, че му трябвали няколко стебла за изследванията. Вместо това хвърля рублата и съставя хексаграми, а и ние му помагаме, но това не е най-добрия способ. Честно казано, Управление, той е прав. При подготовката трябваше да се помисли и за други възможности за занимание, не само за секс и Теория на числата. Не можем да използваме дори кокалите от кухненските отпадъци, просто защото няма кухненски отпадъци. Зная, че едва ли е било възможно да мислите за всичко, но все пак... както и да е, импровизирахме доколкото можем и нерядко успешно.

Да видим, какво друго? Изпратих ли ви доказателството на Джим Барстоу за Голдбаховата хипотеза? Оказа се много просто, след като

приложи разработения от него метод за множествен паралелен анализ. Но вече почти не се занимаваме с такива дреболии. Доста се позабавлявахме и с Теорията на числата преди да я зарежем и сега единственото, което все още занимава всички ни (освен личните ни разработки) е математика на изразяването. Не че сме се заели с нея систематически, само когато ни остане време от другите занимания, но вече сме почти сигурни, че може да бъде създадена универсална граматика и никак не е трудно да се предположи до какво ще доведе това. В тази насока Фло напредна най-много. Помоли ме да отбележа в рапорта, че Бул, Вен и всички останали са били на погрешен път, но според нея има нещо ценно в идеята на Лайбниц за „математическия мозаключител“. Допадат и също и разработките на Свенсон за език с висока степен на сложност. (Оттук на Джим му дойде на ум идеята за паралелния множествен анализ). Смисълът на тези разработки е създаването на двуречников език като едната група значения се предава с помощта на фонемни, а другата — чрез промени в тона. И двете значения се възприемат едновременно — като рокмузика. В момента нашата мила Фло работи над третото, четвъртото и Н-тото измерения, за да може паралелно да се предават много значения, но все още не е постигнала кой знае какъв напредък (ако изключим хрумването и за използване на сексуалния контакт като комуникационна среда). За съжаление човешките сетива се оказват ограничени в способността си да приемат и предават информация. Между другото, проучихме повечето от познатите „изкуствени езици“, така например с помощта на хипноза „измъкнахме“ от Уил Беклънд познанията му от детинство по есперанто. Но всички те се оказаха задънени улици в нашите проучвания. Способността им за предаване на информация е по-ниска дори от тази на стандартния английски или френски.

Следват медицински бележки. Здрави сме. Минаваме на регулярни прегледи при Ив Барстоу. Ан и Ски имаха няколко незначителни кариеси по зъбите си и Ив ги запълни, по-скоро заради упражнението, отколкото заради нещо друго. Нямам предвид упражнение по запълване на зъби, а по акупунктура — Ив се е запалила по нея. Всичко мина чудесно.

Всички ние се чувстваме като деца, които пишат на мама и тате от летния лагер и всички горим от желание да ви зарадваме с личните

си постижения. Бедата е, че не разполагаме с кой знае какво. Всеки има по нещо, с което се гордее — като Барстоу с неговите доказателства по някои класически математични проблеми, трудното е да решим какво от всичко това да изпратим с ограничените си енергийни ресурси, без да ги прахосваме за глупости. Ето защо гласувахме и решихме да ви изпратим поетичната адаптация на „Война и мир“, която написа Ан. Доста е дългичка. Дано успеем. Започвам да я предавам...

ВАШИНГТОН ТРИ

Пролетта дойде и във Вашингтон. Черешовите дръвчета по брега на Потомак цъфнаха, парка „Рок Крик“ се покри с бледа зеленина. Дори през шума на хеликоптерните двигатели до ушите на Кнефхаузен достигаха откъслечни изстрели, а очите му се спираха на димните завеси от сълзотворен газ и запалителен коктейл „Молотов“ в Джорджтаун и около Уотъргейт. „Тия не знаят умора“ — помисли си с раздражение Кнефхаузен. Зачуди се какъв смисъл има да се блъска за такива като тях. Това малко го поразея. Вниманието му се отклони в три посоки — опустошения, но обрасващ в пролетна зеленина пейзаж, ескорта от щурмоваци, които кръжаха около неговия вертолет и документите в скута му. Просто не можеше да се съсредоточи върху кое и да е от трите неща. От всичко най-много го притесняваше доклада от „Конститюшън“. Нуждаеше се от експертна помощ за детайлен анализ на съобщението и това не му харесваше. Не му харесваше и съобщението. Къде бе допуснал грешка? Та те бяха негови деца, специално подбрани. Нито един от тях не бе показвал на младини и най-малка склонност към хипарщина. Какви тогава бяха тези глупости с „И Цинг“ и тия тъпотии с *Achillea millefolium* позната още като „бял равнец“? Какви „експерименти“? Кой измисли тези отвратителни антинаучни акупунктури? Как смеят да отклоняват енергия от ограничените си ресурси за някакви неясни „изследователски причини“ и какви са тези причини? И най-вече, какви са тези „проблеми с кораба“?

Той надраска в бележника си:

„Да последва незабавно изпълнение. Прекратете с тези глупости. Имам чувството, че се държите като деца пуснати във ваканция. Вие предавате идеалите на проекта.“

Кнефхаузен

След като пробяга разстоянието от вертолетната площадка до бронирания вход на Белия дом той предаде посланието си за незабавно изпращане до „Конститушън“ през Голдстоун, на далечната страна. Необходимо им е само едно напомняне, убеждаваше се той и отново ще влязат в правия път. Но безпокойството не го напусна, докато се оглеждаше в огледалото и се приготвяше за среща с президента.

Този път го поведоха не нагоре, а надолу. Предстоеше му да влезе в подземните помещения, където някога е бил разположен плувният басейн на Франклин Рузвелт, после прес-центърът на Белия дом, а сега бе изграден брониран бункер, където в случай на ненадейна атака откъм града можеше да се издържи до няколко седмици, т.е. докато Четвърта Бронетанкова Дивизия успее да пристигне от базата си в Мериленд и да овладее положението. Помещението не бе удобно, но бе безопасно. Освен, че стените му бяха бронирани, то притежаваше чудесна звукоизолация и не по лоша защита от подслушване и утечка на информация, отколкото подземния бункер под Кремъл или базата „Нором“ в Колорадо.

Кнефхаузен бе поканен да седне в единия край на залата, докато в другия президента водеше приглушен разговор с група хора, които с интерес обърнаха глави към новопристигналия.

Не след дълго президентът вдигна глава.

— Добре — каза той с уморен глас и отпи от кристалната чаша пред него. — Всички ние знаем защо сме тук. Правителството на Съединените Американски щати е излязло с официална информация, която е невярна. Направило го е съзнателно и сега ние сме уличени. Бихме искали да ви запознаем с подробностите и затова доктор Кнефхаузен ще ви разкаже за проекта Алфа Алеф. Започвай, Кнефхаузен.

Кнефхаузен се изправи и без да бърза се отправи към малката катедра разположена встрани от президента. Той отвори записките си на катедрата, огледа ги замислено със стиснати устни и каза:

— Както вече спомена президентът, проекта Алфа Алеф е камуфлаж. Някои от вас имаха честа да го научат още преди няколко месеца и тогава вие нарекохте проекта с думи като измама и фалшификация. С такива думи. Но ако ми позволите да се изразя на френски, този проект не отговаря на нито едно от споменатите определения, той е „ruse de guerre“^[1]. Не във войната срещу нашите

врагове или срещу тези инфантилни хлапета размахващи по улиците тухли и бутилки с коктейл „Молотов“. Не говоря за тези войни, а за войната против невежеството. Защото, виждате ли, трябваше да извършим определени жертви в името на науката и прогреса. Проекта Алфа Алеф е част от това.

— Нека да започна с най-лошото — продължи той. — Първо, планетата Алфа Алеф не съществува. Руснаците бяха прави. Второ, ние също го знаехме от самото начало. Дори снимките, които публикувахме бяха фалшифицирани и не след дълго това ще стане известно на целия свят и всички ще узнаят за нашата ruse de guerre. Мога само да се надявам, че това няма да стане твърде скоро, защото ако имаме късмет да запазим нашата малка тайна поне за още известно време, тогава вероятно ще пожънем известни положителни резултати. Трето, когато „Конститюшън“ достигне Алфа Кентавър той няма да открие подходящо място, където да се приземи, нито пък енергийни ресурси, които да му помогнат да поеме обратния път, нищо освен звезди и пустош. Този факт носи след себе си определени последствия. „Конститюшън“ разполага със запаси от водородно гориво само за пътя и някой дребни маневри в околността на звездата. Той не разполага с гориво за връщане назад и източника, на който разчита за да набави това гориво, наречен планетата Алфа Алеф не съществува, така че астронавтите не ще могат да се върнат. Следователно те ще срещнат смъртта си там. Това са лошите новини, с които исках да започна.

Из залата се разнесе шум. Президентът мълчеше намръщен, с отсъстващ вид. Кнефхаузен почака търпеливо, докато аудиторията преглътне горчивия хап, след което продължи.

— Питате тогава, защо ни е било необходимо всичко това? Да осъдим осем млади хора на смърт? Отговорът е прост: познание. С други думи — нуждаем се от фундаментални научни познания за да защитим свободния свят. Вярвам, че сте запознати с широко известния факт, че през последните десет и повече години не разполагаме с почти никакви значими научни достижения. Рутината — да. Технологии — да. Приложения — да. Но от времето на Айнщайн, че дори на Вейцекер — никакви фундаментални открития. А без такива фундаментални открития ние неизбежно и съвсем скоро ще бъдем изправени пред застои в процеса на създаване на нови технологии. Този процес просто

ще издъхне. А сега искам да ви разкажа една история. Това е истинска научна история, не шега, зная че сега не ви е до шеги. Имало едно време един малтиец на име де Боно, който много се интересувал от процеса на креативно мислене. Много малко се знае за този процес, но той имал идея как да узнае повече. За своя експеримент подготвил гола стая с две срещуположни врати. Влизаш през едната врата, минаваш през стаята и излизаш през другата. Пред вратата, която условно нарекъл входна, де Боно поставил въже и няколко дъски. За „опитни зайчета“ подбрал деца, като им поставил следното условие: „Предстои ни да изиграем една игра. Трябва да пресечете стаята, от едната врата до другата, това е всичко. Ако успеете, считайте че сте победили. Но има едно условие. Не бива в никакъв случай да докосвате пода с крак, коляно, или която и да е част от тялото или дрехите. Едно по якичко момче момче успя да я премине на ръце, — продължил той — но беше дисквалифицирано. Това не бива да правите. Сега вървете и който успее първи ще получи за награда шоколад.“ И така той ги пуснал едно по едно и всички, кой по-бързо кой по бавно рано или късно стигали до една и съща идея. Те сядали на пода, връзвали дъските за краката си като ски и така пресичали стаята. Най-остроумните се сетили веднага. На другите им били необходими няколко минути. Но всички те използвали един и същ способ и това била първата част от експеримента. Във втората част всичко било както в първата, с една малка разлика. Този път де Боно им дал само по една дъска. И с тази част от задачата децата се справили, макар и по друг начин. Те завързвали двата края на дъската с въже, заставали върху него и с подскачане като същевременно придръпвали дъската с ръце, пресичали стаята. Но въпреки това всички успели да се справят и този път. Докато при първия опит средното време за пресичане на стаята било около 45 секунди, то при втория то намаляло до 20 секунди. С една дъска те се справяли със задачата по добре отколкото с две.

— Може би някои от вас вече започват да ме разбират. Защо нито едно от децата не се е сетило за този по-бърз начин още при първата част от експеримента? Много просто. Подобно на всички нас и те са използвали цялото количество от условно зададени материали. Но то не им е било необходимо. Защото вторият път, с по-малко материали те се справили по-добре.

Кнефхаузен млъкна и огледа победоносно стаята. Чувстваше се пълен господар на положението. Точно както с президента, преди три години. Те вече започваха да осъзнават необходимостта от това, което бе направено и лицата им не бяха така враждебни, само объркани и малко уплашени.

Той продължи:

— Ето каква е целта на проекта Алфа Алеф, дами и господа. Ние избрахме осем от най-интелигентните човешки същества на Земята — здрави, млади и много напористи. И креативни. Изиграхме им гаден номер. Но им дадохме възможност, каквато никой никога не е имал досега. Възможността ДА МИСЛЯТ. Да мислят в продължение на ЦЕЛИ ДЕСЕТ ГОДИНИ. Да мислят по фундаментални въпроси. Те са лишени от онази допълнителна дъска, която би могла само да им пречи. Няма кой да ги убеждава, че идеите им са безумни или обречени на провал. Всичко трябва да измислят сами.

— За да може всичко това да стане, ние им изиграхме лоша шега. Една шега, която ще им струва живота. Да, знам че това е трагично. Но в замяна на техния живот ние им предлагаме безсмъртие. Как го правим, ли? Отново с измама, дами и господа. Ние не им казваме: „Вижте какво, трябва да откриете няколко фундаментални научни постановки и да ни ги съобщите.“ Ние прикриваме причината за да не може дори и тя да им отвлича вниманието. Ние им казваме, че тези занимания са развлекателни, че са само за убиване на времето. Това също е *ruse de guerre*. Защото тези „развлечения“ не само им помагат да прекарат по-приятно това дълго пътуване. Те са СМИСЪЛА на пътуването. За начало им предлагаме да се занимаят с основния инструмент на науката. Числата — величини и определения, с които се извършват всички научни изследвания. С граматиката. Не онази, която учите в училище. Това е научен термин за математиката на изразяване и за основните закони на общуване, т.е. за начин на общуване без излишни неясноти. По такъв начин им създаваме условия за съвместно изучаване на тези два основни елемента и за формулиране на нови принципи на познанието. Какво ще излезе от всичко това? Това е честен въпрос. За съжаление ясен отговор няма. Поне засега. Ако знаехме предварително отговора, експеримента не би имал смисъл. Така че ние нямаме представа какъв ще е финалният резултат, но и досега те вече са постигнали много. С лекота са решени проблеми,

измъчвали в продължение на векове умовете на учените. Ще ви дам един пример. Вие ще кажете: „Добре, но какво ОЗНАЧАВА това?“ Аз ще ви отговоря: „Не знам“. Това, което знам, е, че въпросът е много сложен и че никой досега не е съумял да се справи с него. Това е доказателството на така наречената Хипотеза на Голдбах. Една хипотеза или ако искате, наречете го предположение. Предположение на един даровит математик, направено преди много много години, според което всяко четно число може да бъде изразено като сума от две прости числа^[2]. Това е един от онези типични „прости“ проблеми в математиката дето всеки ги разбира, но никой не може да реши. Вие ще кажете: „Ама разбира се, 16 е сума от 11 и 5 и двете са прости числа, а 30 е сума от 23 и 7 и такъв пример може да се даде за всяко четно число.“ Да, така е. Но можете ли да ДОКАЖЕТЕ, че това важи ВИНАГИ И ЗА ВСЯКО четно число. Не. Не можете. И никой досега не е успял да го направи, освен нашите приятели от „Конститушън“ и то само за няколко месеца. Остават им още десет години. Трудно ми е да преценя какво ще постигнат за това време, но едва ли ще е по-малко от досегашното. Нова Теория за относителността, нова представа за гравитацията — не зная, това са само думи. Но ще постигнат много.

Той отново замълча. Никой не издаде звук. Дори президентът се бе втренчил в него.

— Още не е късно да опорочим експеримента, затова необходимо е поне за малко да го запазим в тайна. Това е всичко, дами и господа. Това е истината за Алфа Алеф.

Идваше ред на най-неприятното и той се помъчи да го отложи като се зарови в записките си, но после сви рамене и запита:

— Има ли въпроси?

О, да, въпроси имаше. Herr Omnes бе малко замаян, необходимо му бе известно време за да се пребори с магията на красивите истини, които бе чул, след което по един, по двама, а и по трима наведнъж те го обсипаха със своите въпроси. С право се бе опасявал от тях. Въпроси без отговор. Въпроси, които не успяваше да чуе, защото мигновено бяха последвани от нови въпроси. Въпроси, на които не знаеше отговорите. И най-лошите — въпроси, чийто отговори бяха като пипер в очите — дразнещи и заслепяващи. Но трябваше да ги изслуша и да се помъчи да отговори. Дори когато бяха извиквани толкова силно, че

морските пехотинци пазещи отвъд дебелиите двойни врати се споглеждаха учудено. „Искам да знам чия идея е всичко това?“ „Ничия, както вече споменах, господин секретар“. „Виж какво, Кнефхаузен, да не искаш да кажеш, че ще убиеш добрите хорица само заради някаква си хипотеза на някакъв си Голдбах?“ „Не, сенаторе, не заради Хипотезата на Голдбах, а в името на велики научни постижения, които ще осигурят свободата на свободния свят.“ „Искате да признаете, че съзнателно сте въвлекли правителството на САЩ в измама?“ „По-скоро бих го нарекъл ruse de guerre, господин секретар.“ „А снимките, Кнефхаузен?“ „Както вече ви казах, генерале, фалшификация. Поемам пълна отговорност.“ И така нататък, и така нататък, като все по-често се чуваха думите „убиец“ и „измама“ и дори „предателство“.

Докато най-накрая президентът се изправи и вдигна ръка. Макар и с известно затруднение редът най-сетне се възстанови.

— Независимо харесва ли ни или не, ние сме вътре — каза той просто. — Няма какво повече да се каже. До ушите на много от вас бяха достигнали слухове и вие дойдохте при мен за да научите истината. Сега вие я знаете. Истината е свръхсекретна и трябва да бъде запазена такава. Всички знаете какво означава това. Искам само да добавя, че всеки опит за разгласяването и ще бъде пресичан с всички средства за сигурност и ще бъде наказван с цялата строгост на закона. Това е въпрос от равнището на националната сигурност и ви напомням, че наказанието включва смъртна присъда, когато това е необходимо, а в случая е необходимо. — В този момент президентът изглеждаше много по-възрастен от годините си и движеше устни сякаш преживяше нещо неприятно. Без да позволи по-нататъшни дискусии той закри срещата.

Половин час по-късно президентът прие в кабинета си Кнефхаузен.

— Е, добре, — каза той — кутията е отворена. Не след дълго целият свят ще узнае. Мога да го отложам с няколко седмици, в краен случай — няколко месеца. Но този момент ще настъпи неминуемо.

— Благодарен съм ви, господин президент, за...

— Млъкни, Кнефхаузен. Не искам никакви речи. Само едно нещо искам от теб — обяснение. Какви са тези дивотии със свободната любов и наркотични смеси и какво ли не още?

— Ах, — отвърна Кнефхаузен — имате предвид последният доклад от „Конститушън“. Да. Вече изпратих, господин президент, строго нареждане. Поради забавяне темпа на комуникации то ще пристигне след няколко месеца, но искам да ви уверя, че този проблем ще бъде решен.

Президентът промърмори горчиво:

— Не искам уверения, Кнефхаузен. Не гледате ли телевизия? Не говоря за тъпотии като „Аз обичам Люси“ или спортните предавания. Става дума за новините. Имате ли представа за положението в страната? Стачните походи от 1932 и расовите размирици от 1967 са нищо. Беше време, когато можехме да повикаме Националната гвардия за да въведе ред. Миналата седмица трябваше да повикам на помощ армията за да се справи с три разбунтували се подразделения на гвардията. Още един подобен скандал и с нас е свършено, Кнефхаузен. А този тук е от големите.

— Целта оправдава риска.

— Твоята да. Моята — може би, или поне се опитвам да се убедя, че всичко е за доброто на науката и че ще вляза в историята като един от великите президенти. Но какви са целите на нашите приятели от „Конститушън“? Готов съм да преглътна осем жертви, Кнефхаузен. Но не съм готов да преглътна четирисот милиарда долара от джоба на нацията за да могат нашите осем приятелчета да прекарат десет години във веселби и боцкане.

— Господин президент. Уверявам ви, че това е преходен период. Изпратих нареждане да стегнат дисциплината.

— И какво ще им сторите ако не го направят? — запита президентът, който никога не бе пушил, след което отрязва крайчеца на една пура и я запали. — Твърде късно е да казвам, че не биваше да ви позволявам да ме убеждавате в тази авантюра. Затова ще ви кажа само, че крайно време е да покажете някакви положителни резултати, защото експериментът ви не ще остане още дълго в тайна. Иначе нито аз ще съумея да запазя президентския пост, нито пък вие — живота си.

[1] ??? ↑

[2] ??? ↑

„КОНСТИТЮШЪН“ ЧЕТИРИ

Отново е Шеф и тука е, чакайте да видя, Ден 250, не 300? Не знам точно. Вижте, съжалявам за тия пропуски, но честно казано, все по-рядко използвам тези понятия. Мисля по други работи. Освен това съм малко подтиснат. Когато хвърлих рублата получи се хексаграмата К'ан, което означава опасност, върху Ли — Слънцето. Направо ми се разваля настроението, когато се сетя че трябва да влезе във връзка с вас. Не че сме отмъстителни, но истината е че доста ви се поразсърдихме, когато узнахме за номера, който сте ни изиграли. Не смятам, че има нещо тревожно, но все пак искаше ми се хексаграмата да е по-добра.

Първо да ви кажа добрите новини. Скоростта ни приближава 0.4 С. Филмът започва да става интересен, а? От няколко седмици звездите пред и след нас започват една по една да изчезват — тези пред нас навлизат в ултравиолетовия край, а тези зад нас — в инфрачервения край на спектъра. Вероятно си мислите, че с преместване на спектъра във видимата му част навлизат други части на електро-магнитното излъчване. По принцип това е така, но звездите достигат своя пик в точно определени честоти и за повечето от тях това са видимите честоти от спектъра, така че сумарният ефект е на изчезване. Първоначално пред нас се появи нещо като кръгло черно петно, през което не се виждаше нищо — изчезнаха Алфа Кентавър, Бета Кентавър дори доста ярките Сирцини. След това изчезна Слънцето зад нас, а малко по-късно черното петно обхвана и обкръжаващите го звезди и продължи да се разширява.

Разбира се ние осъзнавахме, че звездите са си там. Можехме да определим местонахождението им с помощта на детектора за фазово преместване, също както можем да изпращаме и получаваме съобщения като изместваме честотите. Но просто вече не можем да ги видим. Тези, които лежат по посока или противоположно на полета, където векторната ни скорост е от 0.34 до 0.37 С (в зависимост от това дали са пред или зад нас) просто вече не излъчват във видимата

честота. А останалите са преместват обозримо от една спектрална линия към следващата вследствие релативистичните ефекти. С две думи бягаме като побъркани от едно Нищо зад нас към друго Нищо пред нас и картината е доста страшничка.

Дори звездите разположени встрани от нас показват релативистични цветови промени. Всичко това прилича на една огромна кръгла дъга като онези, които се виждат понякога от самолет. Само че тази кръгла дъга е около нас. Около черната дупка пред нас звездите мъждукат с червеникава светлина. По-встрани те стават оранжеви, после жълти, а онези около черната дупка зад нас са мътно-зелени, ярко сини и пурпурни. Джим Барстоу изпитва с тях остротата на зрението си и почти е в състояние да ги сравни с картата на звездното небе. Аз обаче не мога. Освен това, той съзира в черната дупка пред нас нещо, което аз не виждам. Смята, че се касае за доста ярък радиоизточник, вероятно Кентаврус А и твърди, че излъчвал в целия видим спектър. Има предвид видимия спектър на неговите очи. Не съм сигурен дали моите са толкова чувствителни. Може би има някакво слабо, разсеяно сияние там, подобно на *gegenchein*, но не съм убеден. Както и останалите.

А дъгата е красива. Заслужава си пътуването. Фло се запали по рисуването с маслени бои — иска да я претвори и да ви я изпрати. Всъщност, когато научи за номера, който сте ни скроили тя ужасно се ядоса и дори бе намислила да постави в картината малка атомна бомба или нещо такова. (Но сега вече и мина. Или поне така ми се струва).

Така че вече не ви се сърдим толкова много, макар че дори аз доскоро изпитвах желание да ви кажа някои лоши неща.

...Току що прослушах записаното досега и ми се стори, че е доста объркано и неясно. Съжалявам за това. За мене е трудно да го правя. Нямам предвид интелектуалното усилие, (като това за решаване на шахматни проблеми или тензорното анализиране) а усилие като да копаеш в пясък с чаена лъжичка. Отвикнал съм да подреждам мислите си по този праволинеен начин. Опитах се да накарам някой от другите, но никой не се нави. Затова пък получих един куп безплатни съвети. Според Дот не трябвало да си губя времето в спомени по стари методи за комуникация. Тя предложи да ви изпратим зашифрован с прости числа доклад, като предполагаше, че разшифриращите ви програми ще са в състояние да се справят с него за десет до двайсет години и тогава

ще получите пълната информация за това, което става тук. Аз възразих, че има определени практически трудности. Не говоря за подготовката на доклада. Шикалки, можем да се справим с него начаса. Помня всичко с изключение на разни незначителни дреболии като стандартния ден за припомняне, за който въобще не искам да си спомням. А и другите не искат. Но продължителността на излъчване ще е твърде голяма. Не разполагаме с достатъчно енергия за да изпратим пълния доклад, особено след инцидента. Дот предложи да го Гьоделизираме. Аз възразих, че сте твърде тъпи за да успеете да го де-Гьоделизирате. Тя пък каза, че опита ще ви е от полза.

Е, тя е права и аз мисля, че е време да се научите на някой по-разумни начини за комуникация, така че ако ми стигне енергията накрая ще прибавя кодирания доклад на Дот. В Гьоделизирана форма. Пожелавам ви успех. Честно казано няма да съм много изненадан ако пропуснете някой препинателен знак и в резултат цъфне „Ребека от слънчевата ферма“ или някоя от липсващите книги на Апокрифа или, което е най-вероятно — се получи пълна безсмислица. Ски каза, че при всички случаи ползата за вас ще е нулева, защото Хенле е бил прав. Оставям изказването му без коментар.

Секс. Винаги искате да знаете за секса. Страхотно е. Откакто зарязахме хапчетата се забавляваме чудесно. Фло и Джим Барстоу започнаха да го практикуват като част от специфична комуникационна система, но трябва да го видите за да повярвате. Понякога, когато се захващат с него ние просто зарязваме всичко и сядаме да ги гледаме, окуражавайки ги с шегички, песни и спомагателни изчисления. Оня ден, когато всички се подложихме на една малка оперативна интервенция (сега вече си имаме костни подправки) Ан и Ски решиха да го ударят на любов вместо да се подлагат на анестезия и после твърдяха, че методът е по-добър от акупунктура. При него не се блокира усещането. И двамата са усетили отделянето на малките пръсти на краката, но не са го възприели като болка. Когато дойде ред на Джим той заяви, че ще се подложи на ампутацията без да заангажира вниманието си с нищо друго, освен с мисълта, че след операцията ще се люби с Фло и всичко мина чудесно. Джим бе страшно ентузиазирани и твърдеше, че се касае за ефекта на обратима причинна връзка разработен в неговите теории, който досега не е бил демонстриран. Джим смяташе, че най-сетне е успял да заобиколи

преградата на причинно-следствената връзка. Това е като Червената кралица и Бялата кралица и няма нищо сложно щом му хванеш цаката. (Не съм сигуран, че успях да му хвана цаката). Защото, ако предположим, че след това не се люби с Фло тогава какво? Ще го заболи ли пръста ретроградно, по силата на обратната връзка? Всичко това е малко объркано за мен. Дот казва, че това е защото не разбирам от феноменология. Май ще трябва да послушам Ан и да се позанимая с Карнап, макар тия лингвисти да са толкова скучни, че човек с мъка следи мислите им. Всъщност не се налага. Всичко това го има в Гьоделизирания доклад. Докато ви го предавам ще го преговоря и току виж причинно-следствената връзка ми се изяснила.

Слушайте, я да ви помогна малко. В съобщението се включва и откритието на Ски за съхраняване на плазма до 500 К милисекунди, така че като го разшифровате ще можете да построите ония водородни реактори, за които толкова много мечтаехте когато заминавахме. Това ще е моркова пред носа ви, така че захващайте се с де-Гьоделизацията. Плазмения двигател работи чудесно, макар че разбира се съжаляваме за това, което стана, когато променихме принципа на задвижване на двигателя. При експлозията загина Уил Беклънд, а останалите се отървахме по чудо.

Както и да е. Трябва да свършвам защото енергията е на изчерпване и не бих искал да объркам нещо по доклада. Той следва:

$1973354 + 331852 + 172008 + 548 + 39606 + 288$ и извадете 78.^[1]

Късмет, приятели!

[1] Забележка: в оригинала между цифрите има знак за степенуване, който е загубен при редакцията. Бел.Mandor. ↑

ВАШИНГТОН ЧИТИРИ

Кнефхаузен вдигна глава от купищата документи на бюрото. Той потърка очи и въздъхна. Беше спрял да пуши заедно с президента, но сега също като него бе решил да пропуши отново. Отровата си е отрова, няма съмнение. Но поне намалява напрежението, а той имаше страшна нужда от това. „И какво като гълташ отрова“ — мислеше си той. „На този свят има и по-опасни неща от отровата“.

От всяка гледна точка последните две години бяха изключително тежки за него. Всичко започна невероятно добре и заплашваше да завърши ужасно зле. Не толкова зле, колкото в поизбледнените спомени от детството, когато всички бяха бедни, Берлин беше толкова студен и единствените топли дрехи, с които разполагаше бяха от Winterhilfe^[1]. И в никакъв случай толкова зле, колкото в края на войната. Нито пък като в онези първи години в Южна Америка и Близкия Изток, когато животът бе труден дори за богаташи като фон Браунови и Ерикови, а той трябваше да преживява с белене на картофи и натискане на копчетата в асансьора. Но по-лоши и по-тежки от тези, които би могъл да очаква един мъж на върха на своята кариера.

От гледна точка на логиката проектът Алфа Алеф бе неоспорим! При тази мисъл той стисна зъби. Проектът ще работи, не, Боже, той работи и ще промени света. Бъдещите поколения ще отсъдят.

Но бъдещите поколения още никакви ги нямаше и за момента нещата се развиваха лошо.

Това му напомни да позвъни на секретарката си.

— Успяхта ли да се свържете с президента? — попита той.

— Съжалявам, д-р Кнефхаузен. Опитвам всеки десет минути, както ми наредихте.

— Хм — изръмжа той. — Не, чакайте да видя. Има ли някакви позвънявания?

Прелистване на хартия.

— От информационната служба отново питаха за последните слухове. От офиса на Джек Андерсън. Човекът от СиБиЕс.

— Не, не. Не искам да говоря с пресата. Някой друг?

— Обади се сенатор Копли да пита кога ще отговорите на въпросите на неговия комитет.

— Ще му отговоря! Ще му отговоря така, както е отговорил Гьотц фон Берлихинген на Бамбергския епископ!

— Съжалявам, д-р Кнефхаузен. Не можах да разбера...

— Няма значение. Нещо друго?

— Само едно международно телефонно повикване от мистър Хауптман. Записах номера.

— Хауптман? — името бе удивително познато. Само след миг Кнефхаузен се досети — фотографът, който бе фалшифицирал снимките на Брайрус 12. По дяволите, заповедта бе да се притаи и да мълчи. — Не, няма значение. Не искам да ме безпокоите за дреболии. Продължавайте да търсите връзка с президента, госпожице Амброуз и ме свържете веднага след като го откриете. За другите ме няма.

Той остави слушалката и огледа тъжно и с любов пръснатите по бюрото документи. Тук бе всичко — докладите от „Конститушън“, собствените му чертежи, обяснения и коментари, както и повече от сто страници обяснителни бележки от помощниците му по тези, ах, толкова тайнствени понякога послания от космоса:

Хенле: Навярно става дума за Паул Хенле (виж в обяснителната бележка). Цитатът, който са имали предвид вероятно е: „Има определени символизми, чрез които определени неща не могат да бъдат казани“. Предположение, че английският език е един от тези символизми.

Портокалов шербет: Извършихме секретно научно изследване на материала от Документ реф. № КОН-130Р, Парагр. 4. Химичните анализи и експерименталните проучвания показаха, че препоръчаната смес от фармацевтични средства и други инградиенти е с мощен халюциногенен ефект и не напълно изучени свойства. На двойно-сляп опит бяха подложени 100 доброволци, като половината от тях погълнаха препарата, а другата половина приеха плацебо-препарат. Обектите, които погълнаха изследваната субстанция свидетелстваха за реакции, коренно различни от тези на контролната група, получила плацебо-препарат. Описаните реакции включват чувство на невероятна компетентност и задълбочено разбиране. Тези преценки, обаче, са напълно субективни. Направени бяха опити за верифициране на тези

твърдения чрез стандартен I.Q. и манипулационен тест, но обектите отказаха съдействие, а няколко обекта напуснаха без позволение района на изследване и сега са в неизвестност.

Гъоделизиран език: Система за кодиране на послания от разнообразен характер като едно много голяма число. Посланието се написва в открит текст и след това се закодира под формата на бази и степени. Поредно всеки знак от посланието се изразява с просто число, сиреч — първият знак се изразява като база 2, вторият — 3, третият — 5, след това 7, 11, 13, 17 и т.н.т. Позицията на знака в посланието се определя от степента: накратко, степен 1 означава, че това е буквата А, степен 2 отговаря на буква В, степен 3 — на С, и т.н.т. По такъв начин цялото послание се представя като произведение от бази и степени. ПРИМЕР: Думата „cab“ може да бъде изразена така: $23 \times 31 \times 52$ или $600 (=8 \times 3 \times 25)$. Името „Abe“ ще бъде изразено с числото $56 \ 250$ или $21 \times 32 \times 55 (=2 \times 9 \times 3125)$. Изречението „John lives“ ще бъде изразено като произведение от следните членове: $210 \times 315 \times 58 \times 714 \times 110 \times 1312 \times 179 \times 1922 \times 235 \times 2919 \times 3127$ (където степента „0“ е означение за интервал, а „27“ — точка или край на посланието). Както се вижда Гъоделизираната форма дори на най-краткото послание е съставена от много големи числа, макар че тези числа могат да се представят като съвкупност от бази и степени. По наша преценка обемът на посланието, излъчено от „Конститушън“ се равнява на средно голям речник.

Острота на зрението: Обектът Джеймс Медисън Барстоу още от най-ранна ученическа възраст страда от късогледство — вероятно вследствие на прекомерно четене, което се е опитал да корегира с помощта на очни упражнения, близки до „метода на Бейтс“ (виж обяснителните бележки). През подготвителния период на проекта Алфа Алеф зрението му бе оптимално. Бивши негови колеги посочват изключителния му интерес към проблема за подобряване зрителната острота. Допълнителни разяснения: Имаме сведения, че в кръга на интересите му също влизат паранормални феномени като ясновидство и предвиждане на бъдещето и възможно е, макар да изглежда невероятно, под горепосоченият термин да се има предвид „поглед напред в бъдещето“.

И така нататък и така нататък.

Кнефхаузен седеше, вперил изпълнен с любов и копнеж поглед в разхвърляните хартии. Неговите деца! Великолепни... непослушни... и толкова трудни за разбиране. Колко несправедливо от тяхна страна да скрият по такъв начин изключителните си постижения. Тайната на водородното сливане! Дори само това е в състояние да оправдае проекта! Но къде е тя? Скрита в безсмислица от гадни числа! Кнефхаузен не можеше да не оцени елегантността на метода, неговата изумителна простота.

Дешифрирането? Написаното число се разделя на две колкото може пъти и броят на извършените деления ще ни даде първата буква. След това започваме да делим на следващото просто число — 3 — и така получаваме втората буква. Но практическите затруднения! Компютърните данни сочат, че само разшифроването на първото голямо число ще отнеме 25 години! ДВАЙСЕТ И ПЕТ ГОДИНИ! А междуременно в това число ще лежи скрита тайната на водородното сливане и може би много други велики тайни, между които със сигурност и тайната на неговото собствено благополучие през следващите няколко седмици...

Телефонът иззвъня.

Той сграбчи слушалката и извика:

— Да, господин президент!

Но беше избързал. Това бе само разтревожения, но решителен глас на секретарката.

— Не е президента, доктор Кнефхаузен. Обажда се сенаторът Копли и иска спешно да говори с вас. Той казва...

— Не! — изрева Кнефхаузен и трясна телефона. В същия миг съжали. Копли беше човек с положение — председател на Комитета на Въоръжените Сили и не бе подходящ за противник особено сега. Години наред той търпеливо се бе мъчил да го превърне в свой приятел. Но Кнефхаузен не можеше да разговаря нито с него, нито с който и да е друг, докато президента не отговори на повикванията. И макар че в йерархическата стълба Копли заемаше висок пост, той не стоеше над Кнефхаузен. Когато върхът на тази стълба отказваше да разговаря с него целия останал свят не съществуваше.

Той се опита да направи обективна преценка на ситуацията. Натискът върху президента в момента бе огромен. Безредици по улиците на всички градове. Пълна международна политическа

бъркотия. Предстоящите избори, в които президента искаше да бъде избран за трети път — и необходимостта от промени в закона, които да осигурят тази изборна победа. И най-вече — слуховете, които се разпространяваха за „Конститушън“. Той многократно предупреждава президента. Но президентът за съжаление не го послуша. Кнефхаузен го убеждаваше, че тайна известна на двама е вече компрометирана, а тайна известна на повече от двама, въобще не е тайна. Но по настояване на президента, тайната ставаше достояние на постоянно растящ кръг от официални лица — и какво от това, че те се бяха заклели? Това не попречи на изтичането на информация. Вярно, по-малко отколкото се опасяваше. Но повече, отколкото бе необходимо.

Той докосна нежно с ръка докладите от „Конститушън“. Тези добри деца, все още можеха да оправят нещата... тези чудесни деца...

Той бе човекът, който ги бе направил чудесни. Идеята бе негова. Подбора също негов. Той бе направил всичко възможно и дори невъзможното за да бъдат точно те, а не други, членовете на екипажа. И най-накрая — той бе взел всички необходими предпазни мерки за да осигури и преосигури тяхната лоялност към програмата. Подготовка. Дисциплина. Привързаност и приятелство. И най-сигурните връзки — примесени с хранителните запаси, заложен в развлекателните програми и записи — най-модерни средства за постоянно подсъзнателно психостимулиране на едно единствено непреодолимо желание за стриктно и безотказно изпращане на доклади към Земята. Каквото и друго да се случи, винаги оставаше тази последна сламка. Информацията ще е трудна за разгадаване, но тя неизменно ще пристига. А на тях не им остава нищо друго освен да се подчинят на тези негови заповеди — по-силни от Божийте — и като Мартин Лутър да кажат „Ich can nich anders“ и нито Папа, нито инквизиция да не разколебаят вярата им. Те ще научават и ще съобщават за наученото и така инвестициите ще бъдат стократно платени...

Телефонът!

Още преди да го е поднесъл към устата си той извика:

— Да, да, гасподин президент! Тук е Кнефхаузен, да!

Но не беше президентът.

— Кнефхаузен! — изрева мъжът от другия край на линията. — Слушай добре защото ще ти кажа това, което казах на тази свиня — секретарката ти. Ако не разговаряш с мен СЕГА ще изпратя Четвърта

Бронетанкова Дивизия да те арестува и да те доведе при мен! А сега слушай!

Кнефхаузен мигновено разпозна гласа и стила. Той пое дълбоко въздух и се опита да запази спокойствие.

— Добре, сенатор Копли — произнесе той. — Какво има?

— Гърнето се спуска, момче! Това е. Твоят човек в Хънтсвил, как му беше името там, фотографът...

— ХАУПТМАН?

— Точно той! Искаш ли да знаеш къде е сега, тъпо немско копеле?

— Защо, мисля... мисля в Хънтсвил...

— Грещиш, момче! Твоят приятел шваба се оплакал, че не се чувства добре и взел болнични. Нашите хора от разузнаването го държали под око за да видят какво е намислил. Е, и видели. Видели го преди час на летище „Орли“ да се качва в самолет на „Аерофлот“. Поразмърдай си сега големия швабски мозък, Кнефхаузен! Той избяга! Да видим какво ще роди главата ти и дано да е от полза!

Кнефхаузен отговори нещо, не разбра точно какво и затвори телефона. След това замря с изцъклен поглед.

Не след дълго той натисна бутона и прекъсвайки многословните извинения на секретарката я запитва:

— Този международен разговор с Хаумптан, госпожице Амброуз, пропуснахте да ми кажете откъде е.

— От Европа, д-р Кнефхаузен. От Париж. Не ми дадохте възможност да ви...

— Да, да. Разбирам. Благодаря ви. Няма значение.

Той се отпусна в креслото. Почти изпитваше облекчение. Хауптман несъмнено бе избягал при руснаците за да им съобщи за подправените снимки и затова, че не само не съществува планета, на която да кацнат астронавтите, но и че всичко е една голяма измама. Нещата вече не бяха под негов контрол. Историята щеше да отсъди дали е бил прав. Жребият е хвърлен. Рубикон е пресечен.

Толкова много литературни метафори, помисли си той. В действителност не присъдата на историята имаше значение в настоящия момент за него, а присъдата на конкретни и доста недобронамерени спрямо него лица. И те ще го съдят не за това, което може да бъде или би могло да стане, а за това което е сега. Кнефхаузен

потръпна при мисълта за тази присъда и посегна към телефона, за да опита пак да се свърже с президента. Но беше почти сигурен, че президентът няма да отговори, нито сега, нито когато и да е.

[1] ??? ↑

„КОНСТИТЮШЪН“ ПЕТ

Насреща е отново вашия стар верен приятел Шеф. Вижте, получихме вашето съобщение. Не бих искал да го обсъждам. Нахалството ви минава всякакви граници. Освен това от него лъха на лошо настроение. Ако не можете да ни кажете нещо хубаво, по-добре не казвайте нищо. Правим всичко, на което сме способни и то доста добре и ако то не съвпада с вашите желания, може би това е защото знаем много повече от вас, когато ни изстреляхте към химерата от лунна светлина, наречена Алфа Алеф. Хиляди благодарности за едно няма нищо.

От друга страна, малко благодарности и за малкото, което направихте за нас за да ни доведете дотук — не в пространствено отношение, разбира се. Така че, не възнамерявам да ви се карам. Просто въобще не искам да разговарям с вас. Вместо мен ще оставя да говорят другите.

Говори Дот Летски. Много е важно. Предайте на всички. Имам да ви кажа три неща, които не бих искал в никакъв случай да забравите. Първо: **ПОВЕЧЕТО ПРОБЛЕМИ ИМАТ ГРАМАТИЧНО РЕШЕНИЕ**. Проблемът за транспортиране на хора от Земята до друга планета не се решава като скупчите на едно място разни метални парчетии и ги наречете например „Конститюшън“. Решението му е в конструиране на модел (= уравнение (= граматически принцип)), който описва точните параметри на транспортирането. След като е готов граматичния модел, той се облича в метал и вие излитате като баба Яга с метлата.

Когато разберете това вие ще сте готови за: **Две: ПРИЧИННО-СЛЕДСТВЕНАТА ВРЪЗКА НЕ СЪЩЕСТВУВА**. Свързването на „причината“ със „следствието“ винаги е била чиста загуба на време! Вие казвате: „Драсването на кибритената клечка причинява горенето и.“ Вярно ли е това изявление? Не, то е погрешно! Вие потъвате в джунглата на разсъжденията за това „необходим“ и „неизбежен“ ли е

„актът“ на драсване и се оплитате в думи и понятия. Приложните граматика нямат времена. В една прилична граматика (каквато в никакъв случай не може да бъде английската, но ще се помъча да бъде пределно ясен) вие можете да формулирате споменатото изявление така: "Съществува съвкупност от различни (определени) форми материя, свързани с отделяне на енергия при определена температура, която вероятно е температураната функция на топлината от процеса на триене. Къде е причинността? „Причина“ и „следствие“ се губят в това лишено от време изявление. Тоест, Три: **НЯМА ЕМПИРИЧНИ ЗАКОНИ!** Когато Ски осъзна това, той бе в състояние да насочва микрочастиците на реактивната струя на плазмата не с помощта на примитивни магнитни челюсти, а като им внушава да се движат заедно и в една посока. Това може да се каже и по друг начин (= „създаване на среда, в която центростремителните процеси доминират над центробежните“) и това ще е по-близо до вашите представи. Тъпанари такива, не разбирате ли, че трябва да сте внимателни към материята, ако искате и тя да е внимателна към вас? Предайте това съобщение на Тин Фа от Тянсен, професор Морис от „Ол Соулс“ и който е там сега директор на UCLA^[1].

Ред е на Фло. Сигурна съм, че мама би била във възторг от градината ми. В нея растат бутчета и нарциси, те радват очите ни, а ние радваме тях. Вероятно по-нататък ще ви изпратя пълен наръчник по градинарство, сега искам само да ви кажа, че е срамота да се ядат репички, докато морковите нямат нищо против.

Изявление на покойният Уилям Беклънд: Дойдох на този свят сред фекалии и урина, учих, растях, ядах, работех, движех се и умрях. След това се появих от водородния пламък, смален, повърнат и готов да се приютя отново в утробата, по която всички ние копнеем. Няма значение откъде тръгваме, пътят е един, каквото и да мислим.

Астрономически данни, Летски. Във време t , при „число на Дирак“ неколкократно на средноастрономическото време по Гринуич, се наблюдава следния феномен:

Радиоизточникът Кентаврус А се идентифицира като позиционно стабилен единичен обект, а не като два смесени газови облака и в

посока към центъра се наблюдават пулсации. Според нашите наблюдения и анализи това е „черна дупка“, но тепърва предстои да получим по-подробна информация. Съгласно някои предварителни догадки, всички галактики имат такива централни вихри, аз предложих да се приближим, за да го огледаме по-внимателно, но другите предпочетоха първо да завършим програмирания полет. Моля, изпратете копие от съобщението до „Харвард-Смитсонян“.

„Звездна дъга“, поема от Джим Барстоу, предварителен вариант изразен на английски:

*Като ято гъски, избраници на своята раса,
безпътни пресичаме Космоса вечен,
объркани търсим със сляпа надежда,
но пусти са Знакът на Човекът и Конят,
пусти са Знакът на Конят и Човекът.
Догадка проблясва, че полетът дълъг,
измама е и надпревара безцелна,
с детето-фантом на самотното слънце.
Лъжата разкрита е, тайната — явна,
на лоша шега сме нещастните жертви.
О, татко Гъсок, що гръб ни обърна,
нехайно, коварно предаде ни ти!
Не ще го забравим, длъжници сме вечни,
решени сме твърдо — да се отплатим!
Със малко късмет ще ти пратим подарък,
гърне злато от края на звездната дъга.*

Ан Беклънд: Струва ми се Стенли Вейнбаум веднъж бе казал, че само с три познати факта един свръхум може да измисли цяла вселена (Ски също смята, че това е възможно с крайно, но по-голямо число на познатите факти). Според тези стандарти, а и според нашите собствени, ние сме все още доста далеч от тези свръхумове. И все пак разполагаме с много повече от три познати факта, дори повече от три хиляди, така че досега измислихме немалко.

То едва ли ще е толкова полезно, колкото сте се надявали всички — скъпия стар копелдак Кнефи и останалите смотаняци, защото един

от изводите, до който стигнахме е, че не бива да ви съобщаваме всичко. Просто няма да го разберете. Лесно бихме могли да ви помогнем да ни настигнете ако сте тук, с нас, но от разстояние това е почти невъзможно.

Но не всичко е загубено, приятели! Дръжте се! Не сте в състояние да разсъждавате като нас, но от друга страна разполагате с много повече факти. Опитвайте. Поумнявайте. Ако много искате ще успеете. Учете се да разсъждавате спокойно, мислете преди да говорите, винаги бъдете наясно със себе си.

Малките ни пръсти отново израстнаха, дори на Уил, макар че той видя доста зор — нали е мъртъв. Надписахме костите от предишните пръсти и сега те ни вършат чудесна работа при подреждането на хексаграми. Надявам се, че разбирате смисъла на това, което направихме. Още дълго можехме да си подхвърляме монети, но това просто не е най-добрият начин.

Човек, който трудно контролира поривите на сърцето си би запитал: „Добре де, каква е разликата?“ Безсмислен въпрос. Той изисква определен отговор. По-правилно е да се запита: „Има ли някаква разлика?“ и отговора е: „Вероятно да, защото ако искаш да направиш нещо както трябва, трябва да го направиш както трябва“. Такъв е законът за тъждественост във всеки език.

Друг въпрос, който можете да зададете е: „До какъв източник на информация се добирате с помощта на тези хексаграми?“ Този въпрос е по-добър, защото в него не е заложен ПРИНУДИТЕЛЕН ПОГРЕШЕН ОТГОВОР, но отговорът отново е неопределен. На „И Цинг“ трябва да се гледа както на мастилените мацаници при теста на Роршах, т.е. това е нещо, което на пръв поглед няма значение, но придобива такова когато умът ви го интерпетира и пречупи през собствените си виждания. Махнете бариерите! Мислете за него като за сейф пълен със зашифровани познания. Защо не? („Висшият човек възприема преходното в светлината на вечността на края“). Не е ли прекрасно?

Но по какъвто и начин да го правите, правете го именно ПО ТОЗИ НАЧИН. Нуждаехме се от надписани кости за нашите хексаграми, защото това бе правилният начин, така че не бе кой знае каква жертва да се разделим с по някоя костичка, за тази цел. Сега вече всичко е наред с изключение на една дребна подробност. Срещаме

големи затруднения в превода — от китайски на немски, от немски на английски и на всяка крачка грешки и противоречия. Но ще се справим и с това.

Може би следващият път ще ви разкажа повече. Но не сега. И не много скоро. Ив ще ви обясни защо.

Ив Барстоу, глупака както винаги е последен и, страхувам се, най-маловажен.

Когато бях малко момиче обичах да играя шах, макар и слабо, с по-добри от мен и това е историята на моя живот. Аз съм хронически жадна за повече. Не мога да понасям хора, които не са по-умни и по-добри от мен и в резултат винаги се оказвам тъпака на компанията. Всички са много мили с мен, дори Джим, но те напълно разбират положението, както и аз.

Така че, старая се да си намирам работа и да се възхищавам на онова, което не мога сама да направя. Животът ми не е чак толкова лош. Имам всичко, което искам, освен гордост.

Ще ви разкажа какво представлява един обикновен ден тук, между Слънцето и Кентаврус. Събуждаме се, (ако изобщо сме спали, някои от нас все още го правят) после хапваме (поне тези от нас, които се хранят все още, а това май са всички с изключение на Ски и разбира се на Уил Беклънд). Храната е много вкусна, благодарение на Фло, която я окуражава да расте добре стотвена и подправена, когато това е нужно, така че винаги имаме под ръка хрупкави франзели или пък яйца на очи. След това се „въргалеме“ или пеем стари лагерни песни. Понякога към нас се присъединява и Ски, но не за дълго, защото е зает с наблюденията си над вселената. Звездната дъга е страшно привлекателна и красива и представлява пояс от разноцветни светлини, широк около 400. Речем ли да надникнем в другите честоти, пред и зад нас се появяват звездите-призраци, но в оная част от спектъра, в която бяхме ограничени да виждаме по рождение ни обкръжава само непроницаем мрак и единствената светлина е от пръстена разноцветни звезди.

Понякога пишем пиеси или слушаме музика. По метода на дедукция Шеф откри четири изгубени концерта за пиано на Бах, които много напомнят за Корели и Вивалди, а ние ги адаптирахме за изпълнение. Аз направих само фаготната партия, но Ан и Шеф могат

да синтезират цели оркестри. В това отношение Шеф е цар. Дори се усеща, че флейтистът страда от емфизема, двама от цигуларите са подпийнали, а Тосканини дирижира като *risorgimento* метроном. Голямата дъщеря на Фло написа текст по музиката и сега припява редом с нас някакви напевни хорали, ох, забравих да ви кажа за децата! Вече имаме единайсет. Ан, Дот и аз имаме по едно, а Фло има осем (позволиха ми да родя следващата седмица четиризнаци). Оставят на мен да се грижа за тях през първите няколко седмици докато пораснат, те са толкова мили.

Така че, по-голямата част от времето се занимавам с децата и помагам на Ски с тензорните уравнения, но трябва да призная, че се чувствам малко самотна. Така ми се гледа телевизионно състезание на чаша кафе с приятел! Понякога ми позволяват да извърша някои промени по интериора на нашия подвижен дом. Така например оня ден ми хрумна да го превърна в Питсбъргско предградие, ей така за майтап. Как ви се струва — френски прозорци в междузвездното пространство? Е, разбира се никога не ги отваряме, но изглеждат ужасно красиви с тези басмени пердета и тантелени шнулове. Освен това добавихме още няколко стаи за децата и техните домашни любимци (Фло отгледа за тях няколко сладки бъни-заювци в хидропонните утаители).

Е, приятно ми беше да си побъбрим, но време е да свършваме. Трябва да ви кажа още нещо. Останалите решиха, че не желаят да получават повече съобщения от вас. Не им допаднаха жалките ви опити за психостимулация (не че постигате някакъв ефект, но както вероятно се досещате, всичко това е обидно). Така че за в бъдеще циферблатът си остава в досегашното положение — „шест-шест-нула“, но превключвателят ще е в положение „изключено“. Идеята не е моя, но и аз я подкрепям. Нямам нищо против някоя по-малко взискателна компания, но не разбира се вашата.

[1] ??? ↑

ВАШИНГТОН ПЕТ

На времето сградата известна сега като ДоД Отдел за Временно Задържане 7 — "Макар че — мислеше си Кнефхаузен, повече и подхожда името „пандиз“ — е била част от веригата луксозни хотели „Хилтън“. Килиите за особено важни престъпници бяха разположени в мазето, в бившите помещения за срещи. Врати и прозорци просто нямаше. Дори ако успееш да се измъкнеш от собствената си килия трябва да се изкачиш по стълбите и да се справиш с охраната за да избягаш. Ако хотелът не е обсаден, то със сигурност край него се навъртат наркомани или побъркани активисти.

Тези мисли занимаваха Кнефхаузен само в първите няколко изпълнени с паника часове след арестуването. След няколко дни той престана да настоява за среща с президента. Нямаше никакъв смисъл да моли Белия дом за помощ, след като именно Белия дом го бе натикал тук. И все пак той бе дълбоко уверен, че само няколко минути насаме с президента биха изяснили всичко. Но Кнефхаузен бе реалист и добре разбираше, че тази възможност няма да му се отдаде никога.

Не оставаше нищо друго освен да брои предимствата.

Първо: тук бе доста удобно. Меко легло, приятно затоплена стая. Носеха храна от банкетните зали на хотела и тя бе доста вкусна за затвор.

Второ: децата се чувстваха чудесно в космоса и продължаваха да вършат велики неща, макар да не докладваха за тях. Реабилитацията му все още бе възможна.

Трето: носеха му вестници и не му забраняваха да пише, макар да не му позволяваха да гледа телевизия и да чете книги.

Всъщност, липсваха му само книгите. Не се нуждаеше от телевизията за да разбере какво става навън. Не се нуждаеше дори от изпомачканите, разкъсани и щателно цензурирани вестници. Можеше и сам да чуе. Ежедневния пукот от автоматично оръжие, понякога далечен, нерядко близък, „Браунинг“ срещу „Калашников“, както и зловещия трясък на гранатомети. По улиците виеха сирени, над града

непрестанно се носеше камбанен звън и Кнефхаузен се чудеше дали въобще е останало нещо от градската пожарна служба. Понякога, до слуха му достигаше грохота на тежки машини, вероятно танкове. Вестниците почти не отразяваха тези събития, но Кнефхаузен умееше да чете между редовете. Администрацията се бе окопала някъде — в Кей Бискейн или Кемп Дейвид или южна Калифорния, никой не знаеше къде точно. Градовете бяха обхванати от червени бунтове. Негг Опнес бе поел нещата в свои ръце.

Но несправедливо обвиняваха него за тези бедствия. Той пишеше безкрайни писма до президента, в които го убеждаваше, че между сериозните проблеми на администрацията и проекта Алфа Алеф няма никаква връзка — градовете се бунтуваха от няколко десетки години, а доларът бе прицел за подигравка още от времето на Индокитайските войни.

Някои от тези писма той унищожи сам, други не намери на кой да предаде, ала няколко успя да изпрати — без никакъв отговор.

Един или два пъти седмично го посещаваше човек от Министерството на Правосъдието, за да му зададе отново същите безсмислени въпроси. Кнефхаузен подозираше, че се опитват да стоварят цялата вина върху него. Така да бъде. Той е готов да се защитава, когато му дойде времето. Или историята ще го защити. Миналото му е чисто. В морален аспект може би не съвсем чисто. Няма значение. Моралният аспект не е най-важният, когато става дума за въпроси от първостепенно значение, като натрупването на знания. Съобщенията от „Контситюшън“ носеха в себе си толкова много, макар че, трябваше да признае, някои от най-важните части бяха трудни за разгадаване. Още се мъчеха над Гьоделизираното послание и догадките за неговото съдържание си оставаха все още догадки.

Кнефхаузен често задрямваше и сънуваше, че е на „Конститюшън“. Почти година бе изминала от последното съобщение. Опитваше да си представи какво правят на кораба. Вече са доста отвъд средата на пътя, в спиращен режим. Звездната дъга се разширява и разлива с всеки изминал ден. Черните кръгове пред и зад тях постепенно намаляват. Скоро ще видят Алфа Кентавър, както никой досега не я е виждал. Тогава именно трябваше да разберат, че планетата Алфа Алеф не съществува, но те вече отдавна го знаеха. Неговите чудесни храбри деца! Въпреки всичко те продължаваха

напред. Какво значение, че се занимават с глупости като наркотици и секс? Обществото се изправя срещу тези неща, но именно тези, които стоят над него създават правилата. Още като дете бе научил, че гордият, боготворен от масите водач смърка кокаин, че храбрите войни предпочитат да се отдават на сексуални удоволствия със също такива като тях храбреци. Един интелигентен човек не бива да обръща внимание на тези неща, което бе още едно доказателство, че човекът от Министерството на правосъдието, който непрестанно се интересуваше от миналото му, не бе много интелигентен.

Хубавото на този от правосъдието му беше, че човек може да си направи някои изводи от неговите въпроси и че рядко, но наистина много рядко, самият той отговаряше на въпроси. "Получихте ли съобщение от „Конститушън“? „Не, разбира се, че не, доктор Кнефхаузен, а сега бихте ли ми казали отново — кой ви подучи за тази грандиозна фалшификация?“

Това бяха най-приятните дни за него, а останалите просто минаваха незабелязано.

Дори не си даваше труда да ги отмята на стената на килията като затворникът от замъка Иф. Жал му беше за хубавата дървена ламперия. Освен това той разполагаше със свои часовници и календари. Тиктакането на пристигащата храна, смяната на сезоните по дрехите на човекът от Министерството. Всяко негово посещение бе като празник, свещен ден, радостен и тържествен. Първо слизаше началникът на охраната, а двама въоръжени до зъби войници заставаха на пост пред вратата. Претърсваха щателно него и килията, за да не би да е вмъкнал — какво? Може би атомна бомба. Или щипка пипер, за да я хвърли в очите на човека от Министерството. Нищо не намираха, защото нямаше какво да се намери. След това си отиваха и за известно време настъпваше покой. Не носеха дори храната, ако беше време за нея. И така, докато не пристигне човекът от Министерството, придружен от собствената си охрана, която на свой ред започваше да тършува.

Най-сетне дойде денят, в който човекът от Министерството не дойде сам. С него бе и секретарят на президента, Мюрей Еймъс.

Колко коварно е човешкото сърце! Колко лесно се изпълва с надежда, когато е загубило всякаква надежда!

— Мюрей! — извика Кнефхаузен почти разплакан. — Толкова се радвам да те видя отново! Надявам се, президентът е добре. Какво мога да направя за теб? Има ли нещо ново?

Мюрей Еймъс се спря на прага. Той погледна Дитер фон Кнефхаузен и произнесе жлъчно:

— О, да, има много нови неща. Страшно много! Току що Четвърта Бронетанкова премина на страната на противника, така че евакуираме Вашингтон. Президентът нареди да те изведем оттук.

— Не, не! Имам предвид, о... да, радвам се, че президентът е загрижен за мен, макар че това за Четвърта Бронетанкова е доста лоша новина. Това, което исках да попитам, Мюрей, е — получихте ли съобщение от „Конститушън“?

Еймъс и човекът от Министерството на Правосъдието се спогледаха.

— Кажете, доктор Кнефхаузен, — запита Еймъс мазно — как разбрахте?

— Как разбрах? Как бих могъл да разбера? Не, попитах просто защото се надявах. Значи получихте съобщение, нали? Въпреки това, което казаха последния път. Обадиха се отново?

— Ако искате да знаете, наистина получихме — отвърна Еймъс замислено. Човекът от Министерството му зашепна настоятелно, но Еймъс поклати глава. — Не се притеснявай, след секунда тръгваме. Конвойт няма да дойде с нас... Да, Кнефхаузен, преди два часа ни ретранслираха съобщението от Голдстоун. В момента го дешифрират.

— Добре, много добре! — извика Кнефхаузен. — Ще видите, те ще оправдаят всичко. Но какво казват? Предадохте ли съобщението на специалистите? Разбираемо ли е съдържанието?

— Не напълно, — каза Еймъс — възникна един малък проблем, за който не бяха подготвени в стаята за дешифриране. Посланието не беше закодирано. Пристигна в открит текст, но на чист китайски.

„КОНСТИТЮШЪН“ ШЕСТ

Справка: КОНСИКС Т 51/11055/а7

Строго секретно!

Относно: Съобщението на американският космически кораб „Конститушън“.

Приложеното по-долу съобщение бе получено и обработено от секцията по дешифриране съгласно предварителните инструкции. С оглед особения му характер бе извършена проверка, за да се докаже неговата автентичност. Радиолокационната информация получена от базата на далечната страна показва, че източникът на съобщението съвпада с предполагаемото местонахождение на „Конститушън“. Сигналят бе силен, но в приемливи граници и понижението в честотното разделяне съответстваше на релативистичните промени и разпръскването на лъча при среща с микрочастици и газови облаци.

Въпреки че наличната информация не доказва напълно корабния произход на съобщението, няма данни които да говорят против това.

При изследването се установи, че споменатия текст е фонетична транскрипция на старокитайският диалект Мандарин. Извършения превод е непълен (виж приложената бележка). Преводът създаде необичайни трудности поради две причини: Първо — затруднени бяхме в намирането на преводач с необходимите познания, на който да се разчита при тази свърсекретна операция. Второ — възникналото предположение, че използваният език по-скоро е корабно изобретение, отколкото някакъв диалект. (В тази връзка виж параграф 8, редове 43–49 отдолу.)

Този текст е ВРЕМЕНЕН И НЕПОТВЪРДЕН и представлява първия опит за превод на съобщението. Следващите версии ще бъдат предоставени веднага след завършването им.

СЛЕДВА ТЕКСТЪТ:

01 Парагр. първи. Този, който говори от името на всички

02 {лейт. Шефийлд Х. Джекман?} почива. С праведни дела се

03 прекратяват грижите. Аз {идентичността на лицето
04 непотвърдена, но вероятно това е Анет Марин Беклънд,
05 или по малко вероятно някоя от другите три членки на
06 екипажа, или някоя от техните потомки} заемам неговото
07 място, изпълнена с добродетелност и любов.
08 Парагр. втори. Не е достатъчно само да учиш, или да
09 вършиш дела, които карат хората да се мръщят. Не е
10 достатъчно да прозреш природата на небето или морето.
11 Само чрез разбиране на цялото ще постигнеш мъдростта,
12 и само чрез мъдростта делата ти ще са праведни.
13 Парагр. трети. Това са условията, които ни бяха дадени
14 за да можем да прозрем.
15 Парагр. четвърти. Несправедлив е този, който налага
16 волята си със сила. Да бъде хвърлен от скалата.
17 Парагр. пети. Не е учтив този, който събужда у другите
18 жажда по парченце дялано дърво или вкусна мръвка.
19 Нека да бъде отклонен от намерението си да върши
20 несправедливости.
21 Парагр. шести. Не е далновиден този, който завързва
22 възел и после казва: „Не ме интересува кой ще го
23 развърже“. Нека да плакне язвите на бедните и да се
24 рови в човешките екскременти, докато разпознае в
25 идващия ден родния брат на денят настоящ.
26 Парагр. седми: Ние, които сме тук не трябва да
27 налагаме със сила волята си на вас, които сте там.
28 Разбирането идва късно. Съжаляваме за инцидента от
28 следващата седмица, защото прибързахме и сгрешихме.
29 Този, който говори от името на всички стори това
30 без да мисли. Ние, които сме тук след това съжалявахме
31 за това, което ще стане.
32 Парагр. осми. Вероятно се чудите {буквално: задавате
33 безсмислени въпроси за същността на хексаграмите} защо
34 общуваме с вас на този език. Причината е донякъде
35 евристична, донякъде в развлечението. Характерът на
36 този процес е такъв, че не бива да научите смисъла му,
37 преди да сте стигнали до края. Ние проправихме този
38 път. За да възстановим китайският от „И Цинг“ първо

39 трябваше да възстановим немският, от който е бил
40 направен английският превод. На всяка крачка ни
41 дебнеха грешки. {буквално: измамни призраци зовяха ни
42 по пътя неравен}. Много пукнатини има по нашия път.
43 Разгледайте ги внимателно, без да бързате, докато тези
44 пукнатини се превърнат в част от създаденото.
45 Парагр. девети. Казано е, че разполагате с осем дни,
46 докато пристигнат по-тежките частици. Смърт и
47 разрушение ще има не много. Препоръчваме всички летящи
48 ядрени реактори да бъдат приземени за периода на
49 инцидента.
50 Парагр. десети. Когато построите всичко наново,
51 изпратете ни съобщение, насочено към планетата Алфа
52 Алеф. Дотогава домът ни ще е готов. Ще ви изпратим
53 сал, с който колонистите да пресекат буйния поток.

Горният текст обхваща първите 851 групи от съобщението. Останалата част, състояща се от около 7500 групи не бе преведена задоволително. По мнение на консултанта от Института по Ориенталски езици вероятно останалата част е поема.

/подпис/ Дъруард С. Рихтер

Дъруард С. Рихтер
Май Чен, главен криптограф
на командването.

Да се предава: X X X САМО НА РЪКА

ВАШИНГТОН ШЕСТ

Президентът на Съединените Американски Щати (Вашингтон) отвори бронирания прозорец на кабинета, наведе се навън и извика на своя Главен научен консултант:

— Хари, качвай се горе! Чакаме те!

Хари вдигна глава, помахаша с ръка и продължи да джапа през подгизналата джунгла, в която се бе превърнала Северната морава. Пътят през обраслите шубраци, дъждът и калта бе труден, но президентът не изпита никакво съчувствие. Той затръшна прозореца и ядно промълви:

— По дяволите, този човек ме вбесява. Докога трябва да го чакам за да реша дали да преместя столицата или не?

Вицепрезидентката спря да плете и вдигна глава.

— Джимбо, миличък, защо се ядосваш? Защо просто не се преместим и да приключим с въпроса?

— Отвратителна работа — президентът се отпусна унило в креслото. — С такова нетърпение очаквах парада по случай Десетата годишнина. Десет години — това е нещо, за което заслужава да се биеш в гърдите! Не искам да го правя сред пънчетата, искам го на „Конститушън“ авеню, като в добрите стари времена, с възторжените тълпи и репортерите с камери и всичко останало. Да видим тогава дали ще му стиска на тоя тъпанар в Омаха да твърди, че не съм бил истинският президент.

Жена му отвърна спокойно:

— Не се ядосвай заради него, скъпи. Но знаеш ли какво си мислех? На „Конститушън“ авеню парадът ще изглежда малко рехав. Защо да не го направим на някоя по-малка улица?

— Ти пък какво разбираш? Пък и къде ще отидем? Щом Вашингтон е потопен да не мислиш, че в Бетезда положението ще е по-добро?

Държавният секретар реши, че е настъпил удачния момент за да се намеси.

— Не е необходимо да е Бетезда — каза той. — Знам едно много приятно местенце нагоре, близо до Дълес, което можем да използваме. Доста е нависоко.

— Ама разбира се. И аз знам много такива места из Вирджиния — потвърди вицепрезидентката. — Спомняте ли си къде ходихме след празненствата по случай Второто Встъпване. Близо до станция „Фаерфакс“. Наоколо имаше само планини. Каква красота!

Президентът удари с юмрук по масичката за кафе и изрева:

— Аз не съм президент на станцията „Фаерфакс“! Аз съм президентът на Съединените Щати на Америка! Коя е столицата на Съединените Щати на Америка? Вашингтон! Боже мой, не разбирате ли, че всичките тия мошеници от Хюстън, Омаха, Солт Лейк и къде ли не ще си умрат от смях ако разберат, че съм напуснал своята столица?

Той млъкна внезапно, защото на вратата бе застанал неговия Главен научен консултант, наметнат с окаляна мушама, от която се стичаха ручейчета вода.

— Е? — обърна се към него президентът. — Какво казаха?

Хари седна.

— Ужасно е навън. Някой да има сухи цигари?

Президентът му хвърли един пакет. Хари отърка пръстите на ръцете си в ризата и извади цигара.

— Ами, — поде той — посетих всички капитани на кораби, които можах да намеря. И всички говорят едно и също. За корабите, с които са се свързали, за местата, които са посетили. Едно и също. Навсякъде покрай брега огромни приливни вълни.

Той се огледа за огънче. Жената на президента му подаде позлатена запалка гравирана с Великия Тюлен — гербът на Съединените Американски щати, която той след няколко безуспешни опита успя да запали.

— Не ми харесва тая работа, Джими. Приливните вълни се увеличават. А освен това се очакват тропически бури, не обикновени дъждове, говоря за задаващия се откъм Бахама фронт на ниско атмосферно налягане.

— Ние не сме в тропиците — опонира го Държавният секретар.

— Това няма никакво значение — отвърна невъзмутимо Научният консултант, който бе завеждал отдела „Прогноза на времето“

към местната телевизионна програма АВС, когато все още имаше телевизия. — Ще има бури. Урагани. Но не те са най-лошото, а гигантските приливни вълни. Ако ледовете продължават да се топят вълните ще стават все по-големи и по-големи.

Президентът почука с пръсти по масичката. Ненадейно той извика:

— НЕ ИСКАМ да напускам столицата!

Никой не отговори. Гневните му избухвания не бяха нещо непознато. Вицепрезидентката отново се зае с плетенето, Държавният секретар — с подреждане на пасианс, Научният консултант вдигна мушамата и внимателно я окачи на вратата.

Президентът каза:

— Трябва да имате предвид следното — ако напуснем града всички тези селяндури, дето твърдят че са президенти на Съединените Американски щати ще спечелят позиции и евентуалното обединение на страната ще бъде отложено отново. — Известно време той мърда беззвучно устни, след което изригна. — Не искам нищо за себе си! И никога не съм искал. Искам само да играя ролята си за добруването на всички ни и да продължавам да бъда ИСТИНСКИЯТ президент, както е указано в поправките към американската конституция. И това означава, че трябва да остана тук, в Белия дом, каквото и да се случи.

Жена му отвърна колебливо:

— Хайде скъпи, престани да се нервираш. В ръцете на другите президенти са летния Бял дом, Кемп Дейвид и т.н.т. И никой не вдига шум за това. Не можеш ли да направиш като тях? Знам една чудесна стара къща край станция „Фаерфакс“, която с малко поправки ще стане великолепна резиденция.

Президентът я погледна изненадано.

— Знаеш ли, идеята ти не е чак толкова лоша — потвърди той. — Само че, не можем да се преместим там за постоянно. Освен това, необходимо е да оставим охрана тук, за да не могат да превземат Белия дом докато отсъстваме, а и ще се налага от време на време да прескачаме насам. Какво мислиш за това, Хари?

Научния консултант отвърна замислено:

— Предполагам, че можем да наемем няколко кораба. Зависи. Не знам колко високо може да се покачи водата.

— Никакво „предполагам“! Никакво „зависи“! Това е въпрос от национално значение! Нямаме друг изход, ако искаме онова мръсно копеле в Омаха да уважава истинския президент.

— Джимбо, миличък, — каза вицепрезидентката — трябва да признаеш, че никой не дава пет пари за нас. Кога за последен път си платиха данъците?

Президентът и хвърли лукав поглед.

— Като стана дума за това, — рече той — имам една малка изненада за тях. Бих казал — тайно оръжие.

— Дано да е по-добро от онова, с което разполагахме последния път, — отвърна жена му — когато се опитахме да потушим въстанието в Мериленд и ни спугаха от бой.

Президентът се изправи за да покаже, че съвещанието на Кабинета е приключило.

— Няма значение — произнесе той жизнерадостно. — Хари, ще трябва да излезеш отново и да се добереш до библиотеката на Конгреса. Искам да прегледаш всички карти и да намериш някое хубаво и височко местенце, на около, хм, двадесет мили, ако можеш. Тогава ще накараме Армията да построи летен Бял дом, както казва Мае и надявам се най-сетне ще можем да си легнем в легла, които не са мухлясали.

Жена му го погледна разтревожено.

— Джим, какво си намислил?

Президентът се изкиска.

— Ще отида да нагледам моето тайно оръжие.

Той ги изпъди от кабинета и след като остана сам отиде в кухнята и извади от отворения хладилник бутилка „Фреска“^[1]. Разбира се беше топла. Морските пехотинци от охраната правеха всичко възможно да поправят повредения генератор, но засега безуспешно. Президентът не се сърдеше. Те бяха неговите лични Преторианци и дори да им липсваха технически умения, по-важна бе предаността им в тези несигурни времена. Президентът добре осъзнаваше, че бляскавата му кариера от обикновен конгресмен през говорител на Белия дом до президентското кресло се дълже не само на неговите политически знания и умения, но и на фактът, че е единственият легитимен наследник на предишния президент и освен това командващия гарнизона морски пехотинци във Вашингтон му е шурей.

В действителност, президентът напълно одобряваше обкръжаващия го свят, макар и да завиждаше на предишните президенти (балестични ракети, атомни бомби, милиарди долари).

Той допи содата, откrexна вратата на кабинета и надникна навън. Наоколо нямаше никой. Той се измъкна и заслиза по черното стълбище. Навсякъде из Белия дом личаха белезите от разрухата. След многобройните бунтове, атаки и подпалвания, желанието за възстановяване се бе изпарило напълно. Президентът не се сърдеше. Той дори не забелязваше опушените стени и разкъртената мазилка. Заслушан в равномерното бумтене на бензиновата помпа той слизаше с усмивка на уста към подземията, където бе скрито неговото тайно оръжие.

Тайното оръжие, чието име бе Дитер фон Кнефхаузен се опитваше да намери оправдание за различни постъпки от миналото, които терзаеха спомените му.

За разлика от президента, той никак не одобряваше обкръжаващия го свят. Искаше му се много неща да са различни. Здравето например, срещу което провеждаха успешни офанзивни действия неговата дългогодишна есенциална хипертония, хроничен бронхит и подагра, сякаш в безумна надпревара за честта да сложат ръка на бойното поле, което бе самият той. Не се измъчваше чак толкова от липсата на свобода, колкото от безсмисленото унищожаване на личните му документи.

Оригиналният екземпляр от неговата автобиография бе изгубен отдавна, но той придума президента — т.е. претендентът, който се наричаше президент — да изпрати някой за да види какво може да е останало от нея. В края на краищата откриха няколко изпокъсани и непълни копия. Доколкото можа той се опита да ги възстанови по памет и от наличната информация, за да разкаже историята по създаването на проекта Алфа Алеф и всички подробности по измамите, лъжите и фалшификациите, които бе използвал за да го претвори в реалност.

Постара се да бъде честен докрай. Нищо не скри. Призна за участието си в „инцидентната“ смърт на първия мъж на Ан Барстоу при автомобилна катастрофа, за да я накара да се ожени за човекът, който и бе избрал за съекипник по пътя към Алфа Кентавър. Призна за

предположенията си, че тайната едва ли ще се запази до края на полета, като по такъв начин бе изложил на опасност президентската институция. Написа за всичко, което успя да си спомни. И накрая се похвали за успеха.

Защото вече знаеше със сигурност, че успехът му е доказан. Какво по-сигурно доказателство от това, което се бе случило преди десет години? „Инцидентът от следващата седмица“ бе толкова драматичен и съвършен, колкото човек би могъл само да мечтае. Подробностите около него все още бяха неразгадаеми, главно поради пълното унищожаване на цялата налична технологична структура, до която той бе довел, но последиците бяха очевидни. Душ от тежки частици — бариони? може би дори кварки? — бе облял Земята. Източникът му напълно съвпаднаше с предполагаемото местонахождение на „Конституиющън“.

Последвалите го съобщения недвусмислено показваха, че астронавтите са овладяли съвършени познания, надхвърлящи всичко открито досега на Земята, които им позволяваха от разстояние близо две светлинни години да упражняват волята си върху човешката раса. И те го бяха сторили. Само с един потоп от частици целият военно-промишлен комплекс на планетата бе напълно унищожен.

Как? Как? „Ах — помисли си Кнефхаузен с гордост и завист — това е въпросът“. Но отговор нямаше. Това, което се знаеше бе, че всички ядрени устройства — бомби, електроцентрали, болнични терапевтични източници и препарати, едновременно погълнаха потокът от частици и в същия миг престанаха да съществуват като източници на ядрена енергия. Процесът не бе бърз и катастрофален, а бавен и продължителен. Уранът и плутонът просто се топяха в продължителна, бавна реакция, превръщайки в езера от лава ядрените електростанции и складовете с боеприпаси. Процесът бе съпроводен с нищожно отделяне на радиация, но с масивно отделяне на топлина.

Кнефхаузен отдавна бе престанал да съжалява за неща извън неговия контрол, но все още се измъчваше от невъзможността за точно определяне тоталния размер на отделената енергия. Със сигурност бе не по-малко от 10¹⁶ ват-години, по най-обща преценка от промените в Земната атмосфера — бурите, постепенното покачване на температурата, слуховете за покачване равнището на Световния океан, което говореше за топене на полюсните ледени шапки. Международна

метеорологична мрежа не съществуваше отдавна, но дори от откъслечни съобщения той успя да изчисли, че Земната температура се е покачила с 4, може би дори 6 или 7 градуса по Целзий, докато реакциите все още продължаваха да протичат в Чехословакия, Конго, Колорадо и още стотици други малки пъкълчета.

Слухове за нивото на Световния океан?

„Не, не слухове“ — поправи се той като вдигна глава и се загледа в гумената тръба, която започваше от пода в далечния край на стаята и завършваше зад прозореца, където бензиновата помпа смучеше задъхано, за да поддържа достатъчно ниско нивото на водата в килията. Ако се съди по непрестанно нарастващия приток основите на Белия дом вече са заляти.

Вратата се отвори. Президентът на Съединените Американски щати (Вашингтон) влезе, потупвайки по рамото мършавото хлапе, което пазеше отпред.

— Как е, Кнефхаузен? — поде ведро президентът. — Готов ли си вече да се вслушаш в гласа на разума?

— Ще направя каквото кажете, господин президент, но както вече ви казах, всичко си има граници. Освен това вече не съм млад и здравето ми...

— Майната на здравето ти и на твоите граници! — изрева президентът. — Не ми излизай с тия номера, Кнефхаузен!

— Съжалявам, господин президент — прошепна Кнефхаузен.

— Няма какво да ми съжаляваш! Това, което ме интересува са резултатите. Знаеш ли какво е необходимо на тази помпа за да продължава да работи, Кнефхаузен? Бензинът е крайно дефицитен, човече! Продукт от първостепенно значение! Не съм сигурен още колко дълго ще съумявам да оправдавам този разход на ресурси, ако не ми сътрудничиш.

Кнефхаузен отвърна с тъжна упоритост:

— Доколкото е по силите ми, господин президент, ще ви сътруднича.

— Да де. Сигурно — но президентът днес бе в необичайно добро настроение, както бе забелязал Кнефхаузен с типичната за затворника параноична наблюдателност към детайлите. — Слушай, хайде да не се препираме повече. Ще ти направя едно предложение. Само кажи да и

на мига ще уволня това безмозъчно копеле Хари Стъкс и ще те направя мой Главен научен консултант. Какво мислиш за това? Отново на върха. Собствен апартамент. Електрическо осветление! Прислужници — можеш да ги избереш сам, сред тях има много красиви момичета. Най-хубавата храна, за която някога си мечтал. Възможност да изпълниш дълга си към Съединените Американски щати, да ни помогнеш в обединението на тази велика страна за да се превърне отново във велика сила, каквата заслужава да бъде!

— Господин президент, — каза Кнефхаузен — повярвайте, наистина бих искал да ви помогна с каквото мога. Но вече ви казах и преди. Ще направя всичко, което искате, но не мога да накарам бомбите да заработят отново. Вие сам видяхте какво се случи с тях, господин президент. Няма ги вече.

— Не казах бомби, нали? Виж, Кнефи, аз съм разумен човек. Какво ще кажеш за това? Ти ще ми обещаеш, да използваш твоите научни познания по най-добрия начин, който можеш. Каза, че не можеш да правиш бомби, добре. Но има и други неща.

— Какви други неща, господин президент?

— Не ме насилвай, Кнефхаузен. Всякакви неща. Всичко, което можеш да вършиш в служба на твоята страна. Дай ми това обещание и утре вече няма да си тук. Или може би предпочиташ да ти спра помпата?

Кнефхаузен поклати глава, по-скоро в знак на отчаяние, отколкото на отрицание.

— Не знаете какво искате. Какво би могъл да направи за вас днес един учен? Преди десет години — да. Дори преди пет години. Може би щяхме да измислим нещо, щях да измисля нещо. Но сега вече не съществуват предпоставките. Когато всички ядрени станции са изчезнали, когато са спрели заводите, които зависят от тях, когато... когато хората умират от глад...

— Всичко това ми е известно, Кнефхаузен. Да или не?

Ученият се поколеба, загледан замислено в своя събеседник. В очите му блесна пламъчето на старата проникателност.

— Господин президент — поде той бавно. — Вие знаете нещо. Нещо се е случило.

— Правилно — изграчи президентът. — Бива си те. Кажи ми сега, какво е то?

Кнефхаузен поклати глава. След няколко десетилетия енергичен живот, след още едно десетилетие на бавно умирање, трудно бе да повярва отново. Този гаден дребосък, некадърник, тъпанар — не му липсваше известна доза животинска хитрост и освен това изглеждаше доста уверен.

— Моля ви, господин президент. Кажете ми.

Президентът постави пръст на устните си и залепи ухо на вратата. Когато се увери, че никой не ги подслушва той се приближи до Кнефхаузен и каза тихо:

— Знаете, че обмених представители с другите, Кнефхаузен. Няколко в Хюстън, няколко в Солт Лейк и дори един-двама в Монреал. Не съм ги изпратил просто така. Изпратил съм ги за информация и те ми я доставят. Искаш ли да ти кажа какво ми съобщи току-що моят човек от Анахайм?

Кнефхаузен не отговори, но навлажнените му очи гледаха въпросително.

— Съобщение — прошепна президентът.

— От „Конститушън“? — извика Кнефхаузен. — Но не, това е невъзможно! С далечната страна е свършено, Голдстоун е разрушен, орбиталните спътници падат...

— Съобщението не е изпратено по радиото — каза президентът. — Дошло е от Маунт Паломар. Не от големия телескоп, защото и той е съдран, а от така наречения Шмид. Каквото и да е това. Все още работи. И там все още има разни стари чудаци, които понякога се цъклят през него както едно време. Те са засекли съобщението — лазерен лъч. Обикновен Морзов код. Казват, че идва от Алфа Кентавър. От твоите приятелчета, Кнефхаузен.

Той измъкна от джоба си смачкано листче и го размаха.

Кнефхаузен се сгърчи във внезапен пристъп на кашлица, но успя да изграчи:

— Дай ми го!

Президентът отдръпна ръка.

— Сключихме ли сделката, Кнефхаузен?

— Да, да! Всичко, което поискате! Само да видя съобщението!

— Но разбира се — усмихна се президентът и подаде омазнената хартия. На нея пишеше:

За ваше сведение. Създадохме планетата Алфа Алеф, тя е величествена и прекрасна. Ще изпратим небесни салове с необходимите личности и други, за да ги натоварят и да извършат определена работа. Специални поздрави за доктор Дитер фон Кнефхаузен, с който много бихме искали да говорим. Очаквайте ни три седмици след това съобщение.

Кнефхаузен го прочете два пъти, погледна президента и след това го прочете още веднъж.

— Аз... аз съм много радостен — избърбори той объркано.

Президентът дръпна съобщението от ръцете му, сгъна го и го прибра в джоба, сякаш бе самият ключ към властта.

— Виждаш, — каза той — колко е просто. Ти помагаш на мен, аз на теб.

— Да, да, разбира се — отвърна Кнефхаузен със зареян поглед.

— Те са твои приятели. Ще направят каквото им кажеш. Всички тези неща, които ми казваше, че могат да правят...

— Да, частиците, способността за репродукция, умениято, Боже мили, да построят цяла планета... — Кнефхаузен щеше да продължи до безкрайност с изброяването на техните умения, но президента го прекъсна нетърпеливо:

— Така че само след няколко дни те ще са тук. Представяш ли си с какво разполагат! Оръжие, апарати, всичко — от теб се иска само да ги убедиш, че трябва да ме подкрепят във възстановяването на Съединените Американски щати на полагаемото им се място. Ще възнаградя техните усилия, Кнефхаузен! И твоите също. Те...

Президентът спря и впери очи в своя събеседник.

— Кнефхаузен! — извика той и се хвърли към него.

Твърде късно. Ученият се строполи безжизнено на пода. Охраната се разтича из Белия дом за доктор, който докуцука с болните си крака и подгизналия от бира мозък, но той също бе закъснял. За Кнефхаузен всичко бе твърде късно, неговото старо сърце не бе издържало на напрежението... както се оказа след няколко дни (когато големите златисти кораби от Алфа Алеф се приземиха и снесоха своите умни, ужасни екипажи, за да прочистят Земята), тъкмо навреме.

[1] ??? ↑

ВЕНЕРИАНСКИ ТЪРГОВЦИ

I

Казвам се Оди Уолтърс. Работя като пилот на въздухолет. Домът ми е на Венера, в някоя колиба на хичи през повечето време, а иначе където и да е, когато ми се доспи.

Докато не навърших двайсет и пет, живеех на Земята, главно в Централен Амарило. Баща ми беше заместник-губернатор на Тексас. Умря още докато учех в колежа, но ми остави достатъчно средства, за да завърша обучението си, да получа диплома по бизнес-администрация и да изкарам изпита за пътуващ машинописец. Животът ми бе уреден.

Но след като поработих няколко години, открих, че не ми харесва как съм се устроил. Не толкова поради общоприетите причини — носенето на предпазно облекло срещу смога не ме притесняваше, със съседите си се разбирах добре, дори когато бяха по 800 на квадратна миля, търпях шума, можех да се защитя от хулиганчетата. Онова, което не харесвах, не бе самата Земя, а това, което аз правех на нея. Така че продадох картата си за пътуващ машинописец, зложих спестените за пенсия пари и си купих еднопосочен билет за Венера. Дотук няма нищо странно. Това на практика е нещото, което всяко дете си казва, че ще направи. Но аз действително го сторих.

Предполагам, всичко щеше да е различно, ако имах шанса за Истински Пари. Ако баща ми беше самият губернатор, вместо чиновник. Ако средствата ми за издръжка включваха Неограничено Медицинско Обслужване. Ако бях на върха, вместо по средата, притиснат от двете страни. Но тъй като не бе така, избрах пътя на пионерите и стигнах дотам да преследвам терански балами във Вретеното.

Всеки е виждал снимки от Вретеното, Колизеума и Ниагарския водопад. Като всичко друго, което си заслужава да се види тук. Вретеното е останало от хичите. Досега никой не е разбрал за какво им е била на тях подземна зала с дължина триста метра и вретеновидна форма, но понеже тя съществуваше, ние я използвахме. Залата е най-

близката забележителност до Таймс Скуеър или Елисейските полета на Венера. Всички терански туристи се отправят най-напред към нея. Затова и ги скубем там.

Работата ми с въздухолет под наем е съвсем законна, ако не се брои фактът, че в действителност на Венера няма нищо, заслужаващо си да бъде разгледано, което да не е останало там, под повърхността, при хичите. Другите туристически капани във Вретеното са доста измамни. Теранците не са против тях, макар навярно да разбират, че са лъгани. Всички те се изръсват за молитвени ветрила, куклени глави и преспапиета от прозрачна пластмаса, в която плува релефното кълбо на Венера — в оранжево-кафява снежна буря от фалшива летяща пепел, кървави диаманти и огнени перли. Нищо от това не си заслужава таксата за багаж до Земята, но за един турист, който е платил предварително цената на пътуването си дотук, този факт, предполагам, няма особено значение.

За хора като мен обаче, които нямат пари за нищо, подобни капани имат голямо значение. Ние живеем от тях. Не мислете, че получаваме някакъв солиден приход, с който можем да разполагаме. Но все пак успяваме да платим цената на храната, която ядем, и на подслона, където спим, а ако не успеем да го сторим, умираме. На Венера няма много начини за изкарване на пари. Начините, които биха донесли Истински Пари — печалба от лотарията, удар с някоя ценна находка, изкопана сред останките на хичите, случайно намиране на добре платена работа и въобще неща от този род — са само смътни мечти. За хляб и сол на Венера всички зависят от теранските туристи и ако не ги изцедим до последно, с нас е свършено.

Има туристи и туристи, разбира се. Делят се на три вида. Различията им са заложили още в небесната механика.

Първите са от типа „бързи и мръсни“. На Земята те са на границата на благосъстоятелността. Тук, на Венера, идват на всеки два месеца по време на хомановата орбита, като използват трасето от Земята, изискващо най-малко енергия. Поради критичния период на орбитата, те не могат да останат за повече от три седмици. Затова се включват в обиколките с екскурзозовод, решили да видят възможно най-много забележителности срещу минималния по стойност билет от четвърт милион долара, който богатите им дядовци са им връчили като подарък по случай дипломирането, или те самите

са спестили за втори меден месец, или каквото и да е друго там. Лошото при тях е, че нямат много пари, защото са похарчили всичките за билети. Хубавото е, че са в изобилие. Докато са на Венера, всички стаи под наем са пълни. Понякога се случва шест двойки да си поделят една-единствена кабина, като се редуват да спят по две заедно на смени от по осем часа. Тогава хора като мен трябва да нощуват в колиби на хичи на повърхността и да дават под наем собствените си подземни стаи, за да изкарат пари, с които ще преживеят няколко месеца.

Така обаче не може да се спечели достатъчно до следващия период на хомановата орбита, ето защо когато пристигнат туристите от втория тип, сме готови да си прережем гърлата, за да ги хванем.

Те са средно богати. Можете да ги наречете бедни милионери — такива, чийто годишен доход е едва седемцифрен. В състояние са да си позволят да дойдат по маршрут с разход на енергия, като пътуват около стотина дни, вместо да се носят по инерция по дългата и бавна хоманова орбита. Цената се движи около милион и повече, така че те не са много, но идват приблизително на всеки месец при достатъчно благоприятни орбитални връзки. А имат и пари за харчене. Същото се отнася и за другите средно богати, които пристигат четири или пет пъти за десетилетие, когато няколко от планетите се подреждат така, че разходите не са много по-високи, отколкото за директен полет Земя-Венера. Ако имаме късмет, попадат първо при нас, а после отиват на Марс. Ако се случи обратното, получаваме каквото е останало. Кое то никога не е особено много.

Но най-богатите... ах, най-богатите! Те идват, когато пожелаят, независимо от орбиталните периоди.

* * *

Когато информаторът ми от площадката за кацане съобщи, че пристига чартърен полет на „Юрий Гагарин“, носът ми, надушил пари, започна да потрепва. Беше период, през който не можеше да дойде никой, освен най-богатите. Единственият въпрос в главата ми бе колко от моите конкуренти биха се опитали да прережат гърлото ми заради тези пътници, докато аз режа техните.

Да се притежава въздухолет под аренда изисква доста повече начален капитал, отколкото да се отвори павилион за молитвени ветрила. Имах късмет и успех да купя въздухолета евтино, когато човекът, за когото работех, почина. В момента няха много конкуренти, защото две от машините не бяха в състояние да работят поради ремонт, а други две бяха отлетели с клиенти, желаещи да копаят из останките на хичите за собствена сметка.

Така че на практика пътниците на „Гагарин“, каквито и да бяха, оставаха изцяло за мен. В случай, че проявяват интерес да се разходят извън тунелите на хичите.

Трябваше да се надявам, че ще се заинтересуват, защото изпитвах страшна нужда от пари. Имах, разбирате ли, малък проблем с черния си дроб. Скоро щеше изобщо да престане да функционира. Така, както ми го обясниха лекарите, съществуваха три варианта: можех да се върна на Земята и да поудължа още малко живота си с външна протеза или да събера пари за трансплантация. Можех и да умра.

II

Името на мъжа, наел „Гагарин“, бе Бойс Кочнър. Изглеждаше около четирийсетгодишен. Висок два метра. От ирландско-американско-френски произход.

Беше от типа хора, свикнали да командват. Наблюдавах го как излезе от Вретеното, сякаш то му принадлежеше и се готвеше да го продаде. Седна в хичи-заведението на Съб Вастра, имитиращо кафене върху тротоара на парижки булевард.

— Уиски — отсече той и Вастра побърза да налее „Джон Бег“ върху свръхизстуден лед и да му поднесе чашата с питието, което прачеше от студ и караше устните да изтръпват. — Цигара — поиска той и младата жена, която пътуваше с него, мигновено запали цигара и му я подаде. — Местенцето изглежда хубаво — каза той и Вастра взе така да кима в знак на съгласие, че за малко щеше да падне.

Седях до тях — е, искам да кажа не на същата маса, дори не гледах натам. Но можех да чувам какво си говорят. Вастра също не ме поглеждаше, но ме бе забелязал, естествено, и знаеше, че ги наблюдавам. Трябваше обаче да почакам третата му жена да вземе поръчката ми, тъй като той нямаше да си губи времето с мен, когато на масата му имаше теранци, пристигнали с чартърен полет.

— Както обикновено — казах аз, имайки предвид откровен разговор над чаша безалкохолно питие. — И копие от инструктажа — добавих по-меко. Очите ѝ затрептяха над кокетната воалетка. Хитра малка лисица. Потупах приятелски ръката ѝ и пъгнах в нея свита банкнота. Тя се отдалечи.

Теранецът изучаваше заобикалящата го среда, включително и мен. Отвърнах на погледа му учтиво, но дистанцирано. Той ми кимна едва-едва и се обърна отново към Събхаш Вастра.

— Понеже съм дошъл тук — рече той, — бих могъл да участвам в каквито мероприятия имате. Какво може да се прави тук?

Съб се усмихна широко, подобно на дълга и кльоцава жаба.

— О, каквото пожелаете! Забавления? В нашите заведения са най-добрите артисти от три планети, професионални танцьори, музиканти, чудесни комици...

— Такива имаме достатъчно и в Цинцинати. Не съм пристигнал на Венера, за да гледам програмата на нощни клубове.

Не би могъл да го знае, но това бе добър ход от негова страна. Заведенията на Съб бяха далеч надолу в класацията на нощните барове, а и първите в списъка не струваха много.

— Да, разбира се! Тогава може би ще пожелаете да направите една обиколка?

— Уф! — Кочнър поклати глава. — Какъв е смисълът? Има ли нещо, което да изглежда по-различно от площадката над главите ни, където кацнахме?

Вастра се поколеба. Виждах го как пресмята наум възможните последици, оценявайки шанса теранецът да се включи в някоя обиколка на повърхността срещу комисионната, която би получил от мен. Изобщо не погледна към масата ми. Честността спечели — тоест, честността, подсилена от бързата преценка за лековерността на Кочнър.

— Е, не е особено различно — съгласи се Съб. — На повърхността всичко е доста горещо и сухо, поне в радиус няколко хиляди километра. Аз обаче нямах предвид повърхността.

— А какво тогава?

— Ами, лабиринтите на хичите! Те се простират на много километри под това селище. Може да се намери водач...

— Не ме вълнуват — изръмжа Кочнър. — Не ме вълнува нищо, което е толкова близко.

— Ъ?

— Ако някой водач може да ни преведе през тях — обясни Кочнър, — това означава, че всички те са вече изследвани. Което пък значи, че са плячкосани. Има ли нещо интересно в това?

— Естествено, че не — отвърна незабавно Вастра. — Тогава, разбирам какво търсите. — Изглеждаше значително по-доволен и аз можах да доловя радара му, проверяващ дали слушам, въпреки че пак не се обърна към мен. — Виждате ли, винаги има шанс да се изкопае нещо ново — каза той, — при положение, че човек знае къде да търси.

Правилно ли предполагам, че това би ви заинтересувало? Третата жена на Вастра ми донесе питието и тънко листче хартия от прахофакс.

— Трийсет процента — прошепнах ѝ аз. — Кажи на Съб. Само че без никакъв пазарлък и други предложения...

Тя кимна и ми намигна. Също бе слушала и беше не по-малко сигурна от мен, че този теранец е захапал здраво въдицата. Имах намерение да сръбвам колкото се може по-бавно от напитката, но при очертаващото се пред мен благополучие бях готов да празнувам, така че отпих дълга и самодоволна глътка.

Куката на въдицата обаче нямаше острие. Неизвестно защо теранецът сви рамене.

— Чиста загуба на време — измърмори той. — Наистина. Ако знаехте къде да търсите, защо не сте го сторили вече?

— О, господине — извика Събхаш Вастра, — има стотици тунели, които не са изследвани. Хиляди! А в тях, кой знае... несметни съкровища!

Кочнър поклати глава.

— Оставете това — каза той. — Донесете ми още едно. И гледайте този път ледът да е студен.

Малко поразтърсен, обърнах се леко настрана, скривайки дланта си от теранеца, и прочетох копието от доклада на Съб относно гостите, за да видя дали той няма да ми подсказе защо Кочнър загуби интерес.

Не можа да ми подсказе, но все пак научих доста неща. Младата жена с Кочнър се казваше Дорота Кийфър. Пътуваше с него от две-три години, сега за първи път напускаха Земята. Нямаше сведения за сключен брак, нито за подобни намерения, поне от негова страна. Тя беше в началото на двайсетте — действителна възраст, а не симулирана с лекарства и трансплантанти. Самият Кочнър минаваше деветдесетте.

Той, разбира се, съвсем не изглеждаше на толкова. Бях го наблюдавал, докато се приближаваше към масата си — движеше се леко и свободно за човек с неговия ръст. Парите му идваха от земи и петрохрани. Според справката, бил е един от първите петролни милионери, прехвърлили се от продажбата на този продукт като гориво за коли и пароцентрали към производството на храни, отглеждайки водорасли в суровия нефт и продавайки ги в годен за консумация от хора вид. Така че вече не бе просто милионер, а нещо доста по-едро.

Това обясняваше и външния му вид. Извършено му е било подмладяване в рамките на Пълното Медицинско Обслужване, и то с допълнения. В доклада се казваше, че сърцето му е от титан и пластмаса. Белите дробове са били присадени от дваисетгодишен младеж, загинал при катастрофа с хеликоптер. Кожата, мускулите и количеството тлъстини — без да се броят различните жлези — се поддържаха от хормони и вещества, регенериращи клетките, за които сигурно отиваха по над хиляда долара дневно. Но ако се съди по начина, по който галеше жената, седнала до него, всичко това си заслужаваше парите. Той изглеждаше и се държеше така, сякаш бе на не повече от четирийсет, с изключение може би на погледа на бледосините му, ярки като диаманти, уморени и разочаровани очи.

Каква чудесна „клетка“! Гаврътнах остатъка от питието си и кимнах на третата за друго. Сигурно имаше начин да го накарам да наеме въздухолета ми.

Единственото, което трябваше да направя, бе да открия този начин.

Отвъд оградата на кафенето на Вастра, разбира се, половината Вретено мислеше за абсолютно същото. Това бе най-лошото време от лошия сезон, когато до пристигането на хомановите тълпи оставаха още цели три месеца. Парите започваха да не достигат на всички ни. Трансплантантът за черния ми дроб беше допълнителен стимул. От стотината скитници из лабиринтите, които можех да забележа с периферното си зрение, деветдесет и девет имаха нужда да се докопат до този богат турист не по-малко от мен, просто за да оцелеят.

Не можехме да успеем всички. Двама сред нас, трима, може би дори половин дузина щяха да припечелят достатъчно, за да имат реални шансове. Не повече. И аз трябваше да съм един от тях.

Отпих голяма глътка, платих щедро на третата жена на Вастра и — очебийно — се извърнах небрежно, така че да погледна теранците право в лицата.

Младата жена говореше с групичка продавачи на сувенири. Изглеждаше заинтригувана и несигурна.

— Бойс? — повика го тя през рамо.

— Да?

— Това за какво е?

Мъжът се наведе през перилото на оградата и се вгледа.

— Прилича на ветрило — отвърна той.

— Молитвено ветрило на хичите, правилно — извика търговецът. Познавах го, Букър Алеманг, стар вълк във Вретеното. — Аз лично го намерих, госпожице! То ще изпълни всяко ваше желание, всеки ден ще получавате писма от хора, които ви съобщават чудни събития...

— Ама че лапни-шаран — промърмори Кочнър. — Купи го, ако искаш.

— А за какво служи?

Той се засмя дрезгаво.

— За каквото и всяко друго ветрило. Разхлажда те. — И ухилено ме погледна.

Допих си питието, кимнах, изправих се и отидох до масата им.

— Добре дошли на Венера — казах. — Мога ли да ви помогна с нещо?

Момичето погледна Кочнър за одобрение, преди да проговори:

— Помислих си, че това е много красиво.

— Много е красиво — съгласих се аз. — Познавате ли историята на хичите?

Кочнър посочи един празен стол. Седнах и продължих:

— Те са построили тези тунели преди около четвърт милион години. Тук са живели два-три века. После са си заминали. Оставили са много боклуци след себе си, но и доста неща, които не са боклук. Между другото са оставили доста от тези ветрила. На някой от местните търговци, като Би Джи например, им хрумна да ги нарекат „молитвени“ и да ги продават на туристите, за да свързват желанията си с тях.

Алеманг следеше всяка моя дума, като се опитваше да разбере накъде бия.

— Знаете ли, точно така е — обади се той.

— Но вие двамата сте твърде интелигентни за такива измишльотини — добавих аз. — Все пак, погледнете ги. Достатъчно са хубави, за да си заслужават да ги купите дори без исторически справки.

— Абсолютно! — викна Алеманг. — Вижте как искри това, госпожице! А кристалното в черно и сиво, колко много отива на светлата ви коса!

Младата жена разтвори кристалното ветрило. Приличаше на свитък с форма на конус. Необходимо бе съвсем слабо натискане с пръст, за да стои разгънато, и наистина бе много красиво, когато тя го размаха леко. Като всички ветрила на хичите, то тежеше едва десетина грама, а кристалната му мрежеста структура сякаш бе уловила блясъка от светещите стени, както и от флуоресцентните и газовите лампи, които ние, скитниците из лабиринтите, бяхме инсталирали, и сега го връщаше под формата на искри с всички цветове на дъгата.

— Името на този човек е Букър Гари Алеманг — представих го аз. — Той ще ви продаде същите неща като останалите търговци, но няма да ви измами толкова, колкото повечето от тях.

Кочнър ме изгледа строго, после извика Съб Вастра и поръча още пиене за всички.

— Добре — каза той. — Ако решим да купим, ще купим от вас, Букър Гари Алеманг. Но не сега. — После се обърна към мен.

— А вие какво искате да ми продадете?

— Себе си и въздухолета, ако желаете да потърсите някои нови тунели. Ние двамата сме най-доброто, което можете да намерите.

— Колко ще струва?

— Един милион долара — отвърнах аз начаса. — В брой.

Той не отговори веднага, макар с известно задоволство да забелязах, че цената не го изплаши. Изглеждаше все така доволен или по-скоро отегчен, но без да се ядосва.

— Да прием — рече той, след като Вастра и третата му ни сервираха, и посочи с чашата си към Вретеното. — Знаете ли това за какво е?

— Имате предвид защо хичите са го построили? Не знам. Те са били твърде дребни, така че едва ли им е служило за тронна зала. А когато беше открито, бе вече съвсем празно.

Кочнър оглеждаше невъзмутимо движението по улицата, балконите, изсечени в наклонените стени на Вретеното, където имаше заведения за ядене и пиене като това на Вастра, редиците сувенирни павилиони, повечето от които бяха празни през този мъртъв сезон. Но наоколо все още се навъртаха стотина-двеста плъхове от лабиринтите, като броят им незабележимо се бе увеличавал през цялото време, докато Кочнър и момичето седяха тук.

— Няма какво да се види чак толкова, нали? — каза той. — Просто една дупка в земята, а виж колко много хора се опитват да ми вземат парите.

Вдигнах рамене.

— Тогава защо съм дошъл, а? — ухили се той отново. — Е, това е добър въпрос, но тъй като не го зададохте, не е нужно да ви давам отговор. Искате един милион долара. Сто бона за наема на въздухолета. Сто и осемдесет седмично или там някъде за заемане на необходимото оборудване. Най-малко за десет дни, но по-вероятно за три седмици. Храна, припаси, разрешителни — още петдесет бона. Излизат близо седемстотин хилядарки, без да броим заплатата ви и това, което ще дадете на нашия домакин тук като негов дял, загдето не ви е изхвърлил от заведението. Така ли е, Уолтърс?

Трудно ми беше да преглътна питието, което държах в устата си, но успях да отговоря:

— Доста точно, господин Кочнър. — Не виждах смисъл да му казвам, че вече притежавах оборудването, както и въздухолета, макар че нямаше да се изненадам, ако той знаеше и това.

— Значи, сделката е ваша. Искам да тръгнем колкото се може по-бързо, което ще е, хм, утре по това време.

— Много добре — отвърнах аз и станах, като избягвах да гледам към поразеното сякаш от гръм изражение на Съб Вастра. Трябваше да свърша разни работи и да помисля малко. Хванал ме бе на тясно, което е лошо, когато на човек не му е позволена никаква грешка. Знаех, че не е пропуснал факта, че го нарекох по име. Това беше в реда на нещата — ясно, че веднага съм го проверил. Малко учудващо бе обаче, че знаеше моето.

III

Първото, което трябваше да направя, бе да проверя оборудването си. Второто — да отида до местната управа, да изготвя договор и да уредя въпроса със Съб Вастра. Третото — да се срещна с лекаря. От известно време черният дроб не ме безпокоеше, но през това време не бях пил алкохол.

Трябваше ми около час, за да се уверя, че всичко, което ще ми е необходимо за експедицията, е наред, плюс всевъзможните резервни части, дето могат да ми притрябват. Кабинетът на Шарлатана се намираше по пътя за управата, така че се отбих най-напред там. Не ме забави много. Новините не бяха по-лоши, отколкото очаквах. Д-р Мориъс прегледа показанията на апаратите си с голямо внимание. Оказа се, че то струва точно сто и петдесет долара, включително съдържаната надежда, че ще преживея трите седмици далеч от кабинета му, ако взимам всички лекарства, които ми даде, и не се отклонявам повече от обичайното от предписаната ми диета.

— А когато се върна? — попитах аз.

— Все същото, Оди — отвърна той топло. — Пълен срив след 7-7... може би още деветдесет дни.

Докторът потупа върховете на пръстите си едни в други.

— Чух, че си уредил страшна сделка — добави той. — Искаш ли да те запиша за трансплантант?

— Колко страшна си чул, че е?

— О, във всеки случай цената е същата — каза той благонамерено. — Двеста бона, плюс разходите за болница, анестезиолог, предоперационен психиатър, медикаменти... Знаеш сумата.

Знаех я и си давах сметка, че с това, което можех да припечеля от Кочнър, плюс спестяванията ми, плюс малък заем срещу въздухолета, едва-едва щях да успея да я събера. Оставайки — когато всичко свърши — разорен, но жив.

— Действай — рекох аз. — За след три седмици. — И си тръгнах, като го накарах да гледа след мен доволно като бирмански производител на хидроориз, съзерцаващ събирането на поредната реколта. Скъпи татко, защо не си ме пратил в медицинско училище, вместо да ми даваш друго образование?

Щеше да е хубаво, ако на ръст хичите са били като хората, вместо с четирийсет процента по-ниски. В по-малките тунели, като този, който водеше до местния офис 88, трябваше да ходя превит през цялото време.

Заместник-организаторът ме чакаше. Той заемаше една от малкото добри служби, които не зависеха от туристите. Или поне — не директно.

— Събхаш Вафра се обади — рече той. — Казва, че си се съгласил на трийсет процента, а освен това си забравил да платиш сметката си на третата от дома му.

— Прав е и за двете неща.

— Дължиш нещичко и на мен, Оди. Триста за копието по прахофакса на доклада ми за твоето гълъбче. Сто за изготвяне на договора ти с Вафра. А ако искаш документи за водач, още хиляда и шестстотин.

Подадох му кредитната си карта и той прехвърли цялата сума от моята сметка на тази на местната управа. После подписах и подпечатах с картата си договора, който бе приготвил. Трийсетте процента на Вафра нямаше да са върху брутния един милион, а върху чистата ми печалба. Но дори и така, той щеше да изкара почти толкова, колкото и аз, тъй като трябваше да платя всички дължими вноски за оборудването и заемите. Бюрата изчакват, докато човек направи удар, но после искат да им се плати. Известно им е колко време може да мине, докато припечелиш отново.

— Благодаря, Оди — каза заместник-организаторът и кимна към подписания договор. — Мога ли да направя нещо друго за теб?

— Не на твоите цени — отвърнах аз.

— О, шегуваш се. „Бойс Кочнър и Дорота Кийфър, Земя, Охайо, пътуват с «Юрий Гагарин», регистриран в Одеса, нает за чартърен полет. Няма други пътници.“ Няма други пътници — повтори той, цитирайки справката, която бе направил. — Ти ще си богат човек. Оди, ако изработиш това гълъбче както трябва.

— Повече е, отколкото искам — промърморих. — Единственото, за което мечтая, е да съм жив.

Но това не беше цялата истина. Хранех известна надежда — не голяма, дори не достатъчна, та да се говори за нея, и затуй не бях споменавал и дума за това на никого — че мога да се измъкна от положението и малко по-добре.

Само че имаше един проблем.

Според клаузите на стандартния договор за наемане на водач и въздухолет, аз си получавам парите и това е всичко. Ако закарам „клетка“ като Кочнър на лов из нови тунели на хичите и той намери нещо ценно — а понякога и това се случва, не често, но не и толкова рядко, та да не се надява човек — то си е негово. Ние просто работим за него.

От друга страна, бих могъл по всяко време да тръгна да търся сам и тогава всичко, което намеря, ще е мое.

Очевидно, всеки човек със здрав разум щеше да тръгне сам, ако смяташе, че наистина би намерил нещо. Но в моя случай това не беше добра идея. Ако заложех себе си за такова пътуване и загубех, не само щях да пропиляя времето си и около петдесет бона за припаси и амортизация на въздухолета. Ако загубех, просто щях да съм мъртъв.

Това, което се надявах да измъкна от Кочнър, го исках, за да остана жив. Независимо дали ще открием нещо интересно, или не, аз трябваше да си получа хонорара.

За нещастие, съзнанието ми не намираще покой, защото предчувствах къде може да се напипа нещо много интересно. Проблемът беше, че докато имах договор с Кочнър, даващ му всички права, не можех да си позволя да го търся.

Последната спирка за днес бе спалнята ми. Под леглото, вграден в скалата, се намираще неразбиваем сейф, където държах някои документи, които отсега нататък исках да нося в джоба си.

Когато пристигнах на Венера за пръв път, не пейзажът бе това, което ме интересуваше. Исках да спечеля богатство.

Тогава не видях кой знае колко от повърхността, както и през следващите почти две години. От космическите кораби, които могат да кацат на Венера, няма как да се гледа много-много навън. При 20 000 милибара налягане за корпуса им трябва да се използва нещо доста поиздръжливо от материята на „чайниците“, които пътуват за Луната и

Марс или по-надалеч, ето защо още при проектирането не се допуска току-така да се поставят ненужни прозорци. Това всъщност е без особено значение, защото освен край полюсите, няма кой знае какво да се види. Всичко, което си заслужава, е във Венера и е принадлежало някога на хичите.

Не че знаем толкова много за хичите. Дори не сме сигурни в истинското им име — някога някой записал звука от драсването върху огнена перла с думата хичи и тъй като това е единственият звук, свързан с тях, се е приел за тяхно име.

Хесперолозите^[1] не знаят откъде са дошли хичите, въпреки че по късовете от материала, който те са използвали вместо хартия, има знаци, приличащи на звездна карта — изтрити, непълни, почти неразличими. Предполагам, че ако знаехме точното положение на всяка звезда преди 250 000 години, бихме могли да твърдим нещо по-определено. Допускаме, че са дошли от същата галактика. Никъде другаде в Слънчевата система няма следи от тях, с изключение може би на Фобос. Експертите все още спорят дали клетките под повърхността на марсианската луна, приличащи на медена пита, са естествени или изкуствени. В случай, че са изкуствени, те без съмнение са от хичите. Но не приличат много на нашите тук.

Понякога се питам какво всъщност са искали. Да избягат от умираща планета? Политически емигранти ли са били? Или туристи, сполетени от някаква повреда и повисели тук само толкова, колкото да направят необходимото, за да продължат? По едно време си мислех, че може би са дошли да наблюдават развитието на хората от Земята, нещо като доведени бащи, бдящи над растежа на една млада раса. Тогава обаче не е имало какво толкова да ни гледат, тъй като сме били някъде по средата между астралопитеците и кроманьонците.

Макар да са прибрали почти всичко, когато са си тръгвали, оставяйки само пусти тунели и килии, тук-там се намира по някоя дреболия, която или не си е струвало да взимат, или са пропуснали. Всички тези „молитвени ветрила“, празни кутии от един или друг вид, та да изглежда сякаш са били на пикник в края на знойно лято, разни дрънкулки и украшения. Мисля, че най-известната „дрънкулка“ е анизокинетичният ударник — въглероден кристал, който променя посоката на вятъра под ъгъл 90°. Той донесе на щастливеца няколко милиарда само за това, че е имал късмет да открие един екземпляр и е

бил достатъчно умен да го анализира и размножи. Все пак, всичко, което сме намерили досега, са боклуци. Трябва да съществуват и истински полезни неща, които ще струват милиони пъти повече от тази смет.

Всичко ценно ли са взели със себе си?

Никой не знае. И аз не знам, но мисля, че знам нещо, което може да е следа.

Мисля, че знам откъде е излетял последният кораб на хичите. Мястото не е в близост до никой от изследваните тунели.

Не си правя илюзии. Ясно ми е, че това не е гаранция за каквото и да било.

Но е нещо, с което може да се започне. Навярно преди този последен кораб да отлети, те са били нетърпеливи и не са почистили така старателно след себе си.

Тъкмо в това бе смисълът човек да живее на Венера. Не вярвам някой да ми посочи друга възможна причина за оставане. Мишкуването из лабиринтите се водеше в най-добрия случай на границата на оцеляването. За да остане човек жив, му трябваша петдесет хиляди годишно. Ако имаше по-малко, не можеше да си плати данъка за въздуха, поголовния данък, таксата за водата и разносните за храна. Ако пък желаше да яде месо повече от веднъж седмично и да спи в собствена кабина, щеше да му излезе доста по-скъпо.

Документите за водач струват колкото едноседмичен живот. Когато някой от нас ги купеше, той залагаше парите си срещу шанса да направи достатъчно голям удар или от теранските туристи, или от това, което би могъл да намери, за да успее да си плати връщането на Земята — там, където никой не умираше от глад, никой не загиваше поради липса на въздух, никой не бе изхвърлян в крематориума под високо налягане, какъвто представляваше всъщност атмосферата на Венера. Но не само да се върне на Земята. А да се върне по начина, който всеки лабиринтен плъх си бе набелязал още преди да потегли в посока към Слънцето: с достатъчно пари, за да изживее целия си живот като човек, имащ право на Пълно Медицинско Обслужване. Точно това исках и аз. Големият удар.

[1] Така се наричат геолозите на Венера. Бел. на редактора. ↑

IV

Съвсем не по случайност последното нещо, което направих тази нощ, бе да посетя Залата на откритията.

Третата в дома на Вастра ми намигна над кокетната воалетка и се обърна към спътничката си, която се озърна и кимна.

Аз се присъединих към тях.

— Здравейте, г-н Уолтърс — каза тя.

— Помислих си, че мога да ви открия тук — рекох аз, което бе самата истина, тъй като третата на Вастра беше обещала да я доведе насам. Не знаех как да я нарека. „Госпожица Кийфър“ бе точно, „госпожа Кочнър“ — дипломатично. Измъкнах се, като казах:

— След като ще се виждаме често, защо да не преминем на собствени имена?

— Оди, нали?

Усмихнах ѝ се широко.

— Швед по майчина линия, стар тексасец по бащина. Доколкото знам, това име се среща отдавна в рода ни.

Залата на откритията е предназначена да разпали страстите на теранските посетители, в нея има всичко — от карти на извършените разкопки и едромащабна меркаторна^[1] карта на Венера до образци от всички основни находки. Показах ѝ копие на анизокинетичния ударник и оригиналния твърд пиезофон, направил откривателя си също толкова несметно богат, колкото и този, намерил ударника. Имаше около дузина огнени перли и четвъртинчови мъниста, излъчващи студената си млечна светлина върху възглавнички зад армирани стъкла.

— Красиви са — забеляза тя. — Но защо е цялата тази охранителна система? Видях по-големи да се търкалят на един тезгях във Вретеното, без дори някой да ги държи под око.

— Има известна разлика, Дорота — отвърнах аз. — Тия тук са истински.

Тя се засмя с глас. Смехът ѝ бе много хубав. Никое момиче не може да изглежда красиво, когато се смее грубо, а момичетата, които

се опитват да изглеждат красиви, рядко се смеят. Дорота Кийфър изглеждаше здраво, хубавичко момиче, радващо се на живота, а това, ако се замислим, е най-добрият начин, по който едно момиче би могло да изглежда.

Все пак, не беше чак толкова хубава, та да застане между мен и новия ми черен дроб, така че отклоних мислите си от посоката, свързана с нея, и ги насочих към работата.

— Малките червени мраморчета там са кървави диаманти — заобяснявах аз. — Те са радиоактивни и винаги топли. Което е един от начините за разпознаване на фалшивите от истинските. Всеки, който е по-дълъг от три сантиметра, е фалшив. Истински образец с такива размери ще произвежда твърде много топлина — според физичните закони — и ще се стопи.

— Значи тези, които приятелят ти се опитваше да ми продаде...

— ...са фалшиви. Точно така.

Тя кимна, продължавайки да се усмихва.

— Ами това, което ти се опитваш да ни продадеш, Оди? Истинско ли е или фалшиво?

Третата в дома на Вафра дискретно бе изчезнала и в Залата на откритията бяхме останали единствено аз и младата жена. Поех дълбоко въздух и ѝ казах истината. Навярно не цялата, но само неща, които бяха истина.

— Всички тези предмети — поясних аз — са резултат от разкопки в продължение на над сто години. Не е много. Ударникът, пиезофонът и още две-три джунджурийки, които можем да използваме в работата си. Има няколко разбити парчетии, дето все още ги изучават. И куп дрънкулки. Това е всичко.

— Чувала съм — каза тя. — И още нещо. Никое от тези неща не е открито през последните петдесет години.

Беше умна и по-добре информирана, отколкото очаквах.

— Изводът е, че планетата е била изпоскана — съгласих се аз. — Права сте, фактите ви подкрепят. Първите копачи са открили всичко, което е могло да се намери тук... Поне досега.

— Мислиш ли, че има още?

— Надявам се, че има. Слушай. Нека вземем първо тунелите. Виждаш, че всички си приличат — сини, идеално гладки стени,

светлината, излъчвана от тях, никога не се променя... твърдостта им. Как смяташ, че са били направени?

— О, не знам...

— Нито пък аз. Или който и да е друг. Но всички тунели на хичите са еднакви, а ако копаяш откъм външната им страна, ще стигнеш първо до основната скала, след това до пласт, който е смесица от материала на скалата и стената, и накрая до самата стена. От което следва, че хичите не са копали най-напред тунелите, а после да ги укрепват. Вместо това, вероятно са имали нещо подобно на земен червей, който е пълзял насам-натам под повърхността, оставяйки кухини след себе си. И още: престарали са се. Прокопали са тунели, които явно не са им били нужни. Има много, които не водят наникъде. И никога не са били използвани. Това навежда ли те на нещо?

— Трябва да е било евтино и лесно? — предположи тя.

Кимнах.

— Така че, навярно са имали някакви машини и може би е останала поне една, която да се намира някъде на тази планета. Второ: въздухът. Те са дишали кислород като нас и трябва да са го вземали отнякъде. Откъде обаче?

— Е, нали има кислород в атмосферата...

— Естествено. Около половин процент. И над деветдесет и пет на сто въглероден двуокис. Все пак, успели са някак да извлекат този половин процент от сместа, и то отново евтино и лесно. Не забравяй, че са напълнили и излишните тунели с него, а също и с достатъчно азот и някои други инертни газове, от които могат да се открият само следи, за да получат атмосфера, годна за дишане. Как? Нямам понятие, но ако съществува машина, която да го е направила, бих се радвал да я откроя. Трето: летателните апарати. Хичите са летели на воля над повърхността на Венера.

— Както и ти, Оди! Нали си пилот?

— Разбира се, но забележи какво ми трябва за това. Температурата на повърхността е двеста и седемдесет градуса по Целзий. Затуй въздухолетът ми има два резервоара — единият за въглеродороди, другият за окислител. После... Чувала ли си случайно за Карно?

— Някакъв учен от едно време, нали? Цикълът на Карно?

— Отново имаш право. — За трети път ме изненадва, отбелязах аз, вече нащрек. — Според Карно, ефективността на един двигател се изразява с разликата между максималната му температура, да речем — точката на горене — и температурата на отделените изгорели газове. Да, но температурата на изгорелите газове не може да е по-ниска от тази на околната среда, в която те се отделят, в противен случай това не би бил двигател, а хладилник. А при околна температура от двеста и седемдесет градуса двигателят е направо немощен. Който и да е топлинен двигател на Венера е слабосилен. Запита ли се вече защо има толкова малко въздухолети наоколо? Това не ме смущава, дори ми помага да държа нещо като монопол. Но причината е, че използването им е невероятно скъпо.

— А хичите имали ли са нещо по-добро?

— Мисля, че са имали.

Тя се засмя отново, внезапно и пак много привлекателно.

— Е, бедни човече — рече тя шеговито, — вързан си за стоката, която продаваш, нали? Смяташ, че някой ден ще откриеш главния тунел и ще намериш всичките тези неща.

Не ми харесваше особено начина, по който се развиваше разговорът. Бях уредил с третата на Вастра да доведе тук момичето, далеч от приятеля ѝ, тъй че да мога да я прослушам насаме. Но не се получи точно така. Напротив, май тя ме накара да разбера, че е личност — ситуация, която бе лоша сама по себе си и още по-лоша заради това, че ми позволи да се видя колко струвам аз самият.

— Може да си права — казах след около минута. — Но със сигурност поне ще се опитам.

— Да не се разсърди?

— Не — отвърнах, послъгвайки, — навярно съм малко уморен. А утре ни чака дълъг път, така че ще е по-добре да ви заведа у дома, госпожице Кийфър.

[1] Вид географска проекция. Бел. на редактора. ↑

V

Въздухолетът ми стоеше край площадката за кацане на космически кораби и до него се стигаше по същия път, който водеше и до самата площадка. С асансьор до шлюза за повърхността, после с трактор-такси, който да ни пренесе през сухата изтерзана повърхност на Венера, брулена от вятър със скорост триста километра в час. Обикновено държах въздухолета под обвивка от пяна. На повърхността на Венера нищо не се оставя свободно и на открито, ако искате да го запазите; дори и да е направено от хромирана стомана. Бях му свалил пяната, когато го проверявах сутринта и натоварих припасите. Сега беше напълно готов. Можех да го видя през перископа на влекача, сред зелено-жълтия сумрак навън. Кочнър и момичето също биха могли да го видят, ако знаеха накъде да гледат, но възможно бе и да не са го разпознали.

— Скарани ли сте с Дори? — извика Кочнър в ухото ми.

— Не — викнах аз в отговор.

— Няма значение, дори и да сте. Не е задължително да се харесвате, просто правете това, което искам от вас. — Той замълча за момент, за да успокои гърлото си. — Господи, какъв вятър!

— Зефир — отвърнах аз. Не казах нищо повече, сам щеше да го разбере. Зоната около площадката за кацане бе естествена област на спокойствие — по венерианските стандарти. Теченията покрай планините издигат най-свирепите ветрове нагоре, така че единственото, което достига до нас, са един вид дребни остатъци от завихряния. Добрата страна на това е, че излитането и кацането са относително лесни. Неприятната обаче е, че някои от тежките метални примеси в атмосферата се отлагат върху площадката. В онова, което на Венера се приема за въздух, има пластове от червен живачен сулфид и живачен хлорид в долните слоеве, а когато се изкачите и попаднете сред красивите и пухкави облаци, ще откриете, че част от тях са хлорна и флуорна киселина.

Но и това има как да се избегне. Навигацията на Венера е в три измерения. Доста лесно е да се придвижва човек от точка до точка — транспондерите ще ви свържат към радиолокационната мрежа и непрестанно ще нанасят местоположението ви върху картите. Трудното обаче е да се определи подходящата височина и затова аз и въздухолетът ми струваме на Кочнър един милион долара.

Стигнахме до въздухолета и телескопичният хобот на влекача се протегна към входния му люк. Кочнър наблюдаваше през перископа.

— Няма крила! — викна той, сякаш го бях измамил.

— Нито корабни платна или пък вериги за сняг — отвърнах високо аз. — Качвайте се бързо, ако искате да си говорим! Във въздухолета ще е по-лесно.

Провряхме се през късия хобот, отключих входа и се качихме без особени проблеми.

Дори без онези, които самият аз бях създал. Виждате ли, един въздухолет на Венера е голяма работа. Имах дяволски късмет, че успях да се сдобия с него, и без никакви усуквания мога да кажа, че страшно си го обичах. Моят побираше десет души, ако не носят никакво оборудване. С това, което търговският отдел на Съб Ваистра ни продаде и местната 88-ма управа определи като необходимо да го има на борда, оставаше място само колкото за нас тримата. Най-малкото, очаквах някоя саркастична забележка. Но Кочнър просто се огледа, прецени коя койка е най-добра, приближи се до нея и я обяви за своя. Младата жена също се оказа добре възпитана и аз си останах така, вътрешно подготвен да приема всякакъв упрек, а упрек нямаше.

Във въздухолета беше много по-тихо. Ревът на вятъра се чуваше, естествено, но само като досаден фон. Раздадох тампони за ушите и като си ги сложихме, шумът почти напълно изчезна.

— Седнете и затегнете коланите — наредих аз и когато те се завързаха, вдигнах машината във въздуха.

При двайсет хиляди милибара налягане крилата не само са безполезни, а направо гибелни. Всичко, което бе необходимо на въздухолета за създаването на подемна сила, бе вградено в корпуса му с формата на мида. Подадох смес от двете горива на терморективните двигатели и като прескочихме забележително равния терен на площадката за кацане (дължеше се на факта, че я обработвах с булдозери всяка седмица), ние се отправихме към жълто-зелената

пустош, която само след миг, когато бяхме изминали едва петдесет метра, се превърна в кафяво-сива.

Кочнър не бе затегнал здраво колана си, за да се чувства удобно. Достави ми удоволствие да чуя виковете му, когато започна да подскача върху койката. Но това не продължи дълго. На височина хиляда метра попаднах в почти постоянната атмосферна инверсия на Венера и вихърът утихна дотолкова, че можех да откопчая колана си и да стана.

Извадих тампоните от ушите си и дадох знак на Кочнър и жената да направят същото.

Той потриваше главата си, която бе ударил в шкафа над койката, но въпреки това се усмихна леко.

— Доста вълнуващо — призна Кочнър, като затършува из джобовете си. После се сети да попита: — Може ли да се пуши?

— Белите дробове са си ваши.

Усмихна се малко по-широко.

— Сега са мои, наистина — съгласи се той и запали цигара. — Слушайте, защо не ни дадохте тези тампони, докато бяхме в трактора?

В професията на водачите има, ако може да се каже така, приливи и отливи, когато или се оставяте да ви залее с въпроси и прекарвате цялото време в обяснения за какво служи онзи странен малък циферблат, например, или се хващате здраво за работа, за да не пропуснете щастливия миг. Въпросът сега се свеждаше до това, щяхме ли да се харесаме с Кочнър и приятелката му или не?

Ако исках отговорът да е утвърдителен, трябваше да се опитам да се държа вежливо с тях. Дори повече от вежливо. След като се налагаше тримата да живеем в продължение на три седмици в пространство, не по-голямо от кухничка на апартамент, от всеки от нас наистина щяха да се изискват усилия да се държи любезно с всички останали; а тъй като бях този, на когото се плащаше, именно аз трябваше да давам пример. От друга страна, понякога човек просто не може да понася хора като Кочнър. Ако моментът бе такъв, колкото по-малко разговаряме, толкова по-добре. Можех да се измъквам от наглите му въпроси с нещо като „забравих“.

Всъщност, не бих казал, че е неприятен, а и спътничката му се бе опитала да се държи приятелски. Така че отвърнах:

— Да, това е интересен въпрос. Знаете, че слухът работи на базата на разликите в налягането. Докато излитахме, тампоните филтрираха част от звука, именно вълните на налягането, но когато ви викнах да си сложите коланите, тампоните пропускаха по-високото налягане на гласа ми и вие ме чухте. Все пак съществува граница. Когато звукът е над сто и двацет децибела, единицата за сила на...

— Знам какво е децибел — изръмжа Кочнър.

— Много добре. Над сто и двацет децибела тъпанчето престава да функционира. Тъй че във влекача беше твърде шумно и с тампоните не бихте чули нищо.

Дорота ни слушаше, докато оправяше грима около очите си.

— А какво трябваше да чуем?

— О, на практика нищо особено — рекох. — С изключение може би на... — Внезапно реших да ги броя за приятели, поне в този момент. — Освен в случай на опасност. Вижте, ако ни бе подел някой вихър, влекачът щеше да се преобърне. А и понякога от хълмовете долитат твърди предмети и те удрят, преди да си се усетил. Или...

Тя поклати глава.

— Разбирам. Чудесно място ще посетим, Бойс.

— Да. Слушайте — каза той, — кой пилотира тази машина?

Станах и включих виртуалния глобус.

— Тъкмо до това бях стигнал. В момента е на автопилот и лети в общата посока на онзи квадрант там долу. Трябва да изберем определена цел.

— Това Венера ли е? — попита жената. — Не прилича особено.

— Тези линии просто обозначават радиолокационните обхвати. Няма да ги видите, ако надзърнете през прозореца. На Венера няма океани и не е разделена на държави, така че картата и не наподобява много земните. С онази ярка точка сме означени ние. А сега погледнете. — Покрих мрежата на радиолокационните обхвати и цветните очертания със знаци за маскони. — Тия оранжеви кръгчета са маскони. Знаете ли какво е това?

— Концентрация на маса. Къс тежка материя — отвърна Дорота.

— Отлично. Нека сега разгледаме вече известните изкопи на хичите.

Включих ги със златист оттенък.

— Всички съвпадат с масконите — забеляза веднага тя. Кочнър я погледна с толерантно одобрение.

— Не всички. Погледнете тук. Това малкото не, както и онова там. Но иначе почти всички. Защо? Не знам. Никой не знае. Концентрациите на маса най-често представляват по-стари и поплътни скали — базалтови и прочее — и за хичите навярно е било полесно да копаят в тях. Или може би просто са им харесвали.

Едно време на Земята, когато няхах умиращ черен дроб и се интересувах от абстрактни знания, в кореспонденцията ми с професор Хеграмет бяхме обсъждали дали машините на хичите за прокопаване на тунели не работят само в плътни скали или в такива с определен химически състав. Но не бях готов да коментирам това пред тях.

— Вижте тук, където се намираме сега — обърнах леко глобуса, като завъртях един диск върху таблото, — ето големият изкоп, от който току-що излязохме. Можете да разпознаете формата на Вретеното. Между другото, тя е доста разпространена. Ще я забележите и на други места, ако се вгледате, а има изкопи, които липсват на тази карта, но ако отидете на място, ще видите, че са там. Този маскон, където се намира Вретеното, се нарича „случаен“. Открит е съвсем случайно от хеспероложки...

— Хеспероложки?

— Геоложки екип, който работи на Венера. Вадили са със сонда образци от кората на планетата и са се натъкнали на изкопи на хичите. А тези изкопи, които виждате в най-северните ширини, се намират всичките в маскони, обединени в една група. Те са свързани с тунели през скали с по-малка плътност, но само там, където е било абсолютно необходимо.

— Те са на север, а ние летим на юг — забеляза остро Кочнър. — Защо?

Интересно бе, че той можеше да разчита показанията на навигационните инструменти, но се направих, че не съм го забелязал. Отвърнах само:

— Не си заслужават. Изследвани са вече.

— Изглеждат по-големи дори от Вретеното.

— Наистина са доста по-големи. В тях обаче няма нищо забележително. Или поне няма особен шанс да се намери нещо, което да е достатъчно добре запазено, та да си струва да се занимаваш с

него. Подпочвените течности са ги запълнили преди стотина хиляди години, ако не и по-рано. Много хора са се разорили, опитвайки се да ги изпомпат и да изринат дъната им, без да открият нищо. Питайте мен, аз бях един от тях.

— Не знаех да има течна вода на Венера или под повърхността ѝ — възрази Кочнър.

— Не споменах вода, нали? В интерес на истината обаче има малки количества от нея, поне във формата на тиня. Очевидно тя се прецежда през скалите и пътят ѝ до повърхността продължава няколко хиляди години, преди да се просмуче навън, да се изпари и превърне във водород и кислород. Ако случайно не знаете, под Вретеното може да се намери малко от нея. Тя е това, което пихте и дишахте.

— Всичко е много интересно, Бойс — рече Дорота, — но аз съм потна и мръсна. Мога ли да сменя темата за минутка?

Кочнър изляя в опита си да се засмее.

— Подсъзнателен подтик, Уолтърс, нали така? И малко старомодна скромност също, предполагам. Това, което иска в действителност, е да отиде до банята.

Ако жената ми бе дала някакъв аванс, щях да се почувствам леко объркан, но тя само рече:

— Тъй като ще живеем три седмици в това нещо, искам да знам какво предлага то.

— Естествено, госпожице Кийфър.

— Дорота. Дори, ако предпочиташ.

— Разбира се, Дори. Е, виждаш с какво разполагаме. Пет койки. Могат да се разделят, така че да спят десет души, но сега няма нужда от това. Две кабинички с душове. Не изглеждат достатъчно големи да се насапуниса човек в тях, но е възможно, ако се постараете. Три химически тоалетни. А ето там е кухнята. Избери си тази койка, която най-много ти харесва. Има екран, който се спуска, когато искаш да се преоблечеш или просто не желаеш да ни виждаш за известно време.

— Хайде, Дори — подкани я Кочнър. — Прави, каквото ти се прави. Аз пък искам Уолтърс да ми покаже как се пилотира това чудо.

Началото не беше лошо. Имал съм действително трудни случаи, групи, които се качват на борда пияни и стават все по-пияни, двойки, които се карат през цялото време, докато са будни, и изглеждат така, сякаш са дошли само за да ме нервират. Тази съвсем не се очертаваше

толкова лоша, като вземем предвид факта, че щеше да ми спаси живота.

В управлението на един въздухолет няма нищо особено, поне дотолкова, че човек да го накара да лети натам, накъдето желае. В атмосферата на Венера се спестява набирането на височина и няма нужда да се безпокоите да не загубите скорост. Във всеки случай, автоматичното управление мисли вместо вас през повечето време.

Кочнър възприемаше бързо. Показа се, че е летял на всичко, което се движи над Земята, и дори е управлявал едноместни подводници. Веднага ме разбра, когато му казах, че най-трудно в пилотирането е да се избере подходящата височина и да се предвиди кога тя трябва да бъде променена. Стана му ясно също, че няма да научи всичко за един ден. Нито дори за три седмици.

— Какво от това, Уолтърс — рече той доста весело. — Поне ще мога да го накарам да лети натам, накъдето искам, в случай, че пропаднеш в някой тунел или те застреля нечий ревнив съпруг.

Отвърнах с усмивка, каквато заслужаваше шегата му, и това бе най-малкото, което можех да сторя.

— Другото нещо, което умея да върша — каза той, — е да готвя. Освен ако ти не си по-добър. Не си ли? Така си и мислех. Е, платил съм твърде много, за да пълня стомаха си с боклуци, така че аз ще приготвям храната. Това е нещо, което Дори така и не успя да научи. Същото бе и с баба й. Най-хубавата жена на света, но смяташе, че е единственото, от което имам нужда.

Оставих изясняването на случая за по-късно — този деветдесетгодишен атлет сигурно бе пълен с подобни любопитни истории.

— Добре — рече Кочнър. — Докато Дори използва целия запас от вода под душа...

— Не се безпокойте. Всичко се рециклира.

— Както и да е. Докато се къпе, довърши малката си лекция за това къде отиваме.

— Правилно — завъртях леко глобуса. Светещата точка, която всъщност бяхме ние, се бе преместила на около десетина градуса. — Виждате ли този куп, където траекторията ни се пресича с точките на радиолокационната мрежа?

— Да. Пет големи маскона близо един до друг, а не е отбелязан никакъв изкоп. Там ли отиваме?

— В общи линии, да.

— Защо в общи линии?

— Е, има нещичко, което не ви споменах — рекох аз, — Предполагам, че няма да ми се разсърдите, защото иначе ще се наложи аз също да се разсърдя и да ви кажа, че е трябвало да си направите труда да научите нещо повече за Венера, преди да решите да я изследвате.

За миг той ме изгледа изпитателно. Дорота излезе тихо от кабината с душа, загърнатата в дълъг халат, с увита в кърпа коса и застана до него.

— Зависи от това какво не си ми съобщил — заяви Кочнър.

— Върху повечето от тези маскони има знак, че влизането е забранено — казах аз.

Включих изображението на пилотската карта над останалите и около купа се появиха ярки черешовочервени предупредителни линии.

— Това е охраняваната зона край южния полюс — поясних. — Там момчетата от Отбраната държат ракетите си и в този район се извършва по-голямата част от разработването на нови оръжия. Така че не ни е разрешено да влезем.

— Но извън границите му има само малка част от един маскон — забележа той строго.

— Тъкмо там и отиваме — кимнах аз.

VI

За човек, минаващ деветдесетте, Бойс Кочнър изглеждаше доста свеж. Нямам предвид само здравия му вид. Пълното Медицинско Обслужване ще ви го осигури, тъй като просто ви сменят всичко, което се износи или започне да изглежда зле. Онова, което обаче не може да се замести, е мозъкът, така че често ще видите много богати старци с бронзови силни тела, които треперят, двоумят се, изпускат някакви неща и се спъват. В това отношение Кочнър е имал голям късмет.

Щеше да ми прави компания в продължение на три седмици. Настояваше да му покажа как да пилотира въздухолета. Когато реших да използвам малко летателно време, за да извърша предварителен преглед на охладителната система, какъвто се изисква на всеки хиляда часа, той ми помогна да сваля капаците, да проверя нивото на охлаждащите течности и да почистя филтрите. После реши да ни сготви обяд.

Дорота дойде да ми помага, докато премествах част от припасите, за да извадя автоматичните звукови сонди. При постоянното ниво на шума от външната страна на въздухолета гласовете ни нямаше да стигнат до Кочнър, намиращ се на по-малко от три метра, и си помислих дали да не я разпитам за него. Но реших да не го правя. Това, което не знаех, просто човъркаше любопитството ми. Тъй или иначе, той ми плащаше цената на нов черен дроб. Не беше нужно да знам какво изпитват те двамата, когато мислят един за друг.

Така че разговорът ни се разви около това как сондите ще се активират и ще определят периодите на ехото, както и какви са шансовете да се открие нещо наистина ценно („Е, а какви са шансовете да се спечели от лотария? Лоши за всеки, който си е купил билет — но все някъде има някой печеливш!“) и какво изобщо ме е накарало да дойда на Венера. Споменах името на баща си, но тя никога не бе чувала за него. От една страна, беше твърде млада, разбира се. Освен това беше родена и отгледана в Южен Охайо, където Кочнър бе работил като дете и където се бе върнал като милиардер. Той

изграждаше там нов преработвателен център и това му бе причинило много главоболия — проблеми с профсъюзите, проблеми с банките, големи проблеми с правителството — така че бе решил да си вземе няколко месеца отпуск и да си почине. Погледнах към него, докато бъркаше някакъв сос в ъгъла, и казах:

— Почива си по най-странния начин, който съм виждал някога.

— Чиста проба работохолик — отвърна тя. — Предполагам, че именно така е и забогатял.

Въздухолетът подскочи и аз зарязах всичко, за да се хвърля към таблото за управление. Чух Кочнър да ръмжи зад гърба ми, но бях твърде зает в намирането на подходящото за транзитен полет ниво. Когато се изкачих на още хиляда метра и оставих машината на автопилот, той разтриваше китката си и ме гледаше ядно.

— Съжалявам — рекох аз.

— Не ми е за това, че се опита да изгориш кожата на ръката ми — каза той кисело. — Винаги мога да си купя нова. Но за малко щях да разлея соса.

Направих проверка по виртуалния глобус. Светлото петно бе изминало две трети от пътя до целта.

— Готов ли е сосът? — попитах аз. — Ще пристигнем след около час.

За пръв път той изглеждаше учуден.

— Толкова бързо? Каза, мисля, че това нещо дори не е свръхзвуково.

— Вие сте на Венера, господин Кочнър. На такава височина скоростта на звука навярно е пет хиляди километра в час.

Той се замисли, но единственото, което изрече, бе:

— Е, смятам, че сме готови за обяд.

По-късно, когато привършихме, добави:

— Изглежда, че за тази планета ми е известно по-малко, отколкото би трябвало да знам. Ако искаш да ни прочетеш обичайната за водач лекция, ние ще те изслушаме.

— Е, вече знаете нещата в общи линии. Вие обаче сте голям готвач, господин Кочнър! Аз самият натоварих всички провизии, а дори нямам представа какво е това, което ям.

— Виж, ако се появиш пред кабинета ми в Цинцинати — отвърна той, — трябва да питаш за господин Кочнър. Но докато живеем рамо

до рамо, можеш спокойно да ме наричаш Бойс. И ако наистина ти харесва, защо не ядеш?

Отговорът ми бе: „защото може да ме довърши“, но не исках да повеждам разговор, от който да стане ясно по каква причина се нуждае толкова много от парите му.

— Нарездане на лекаря — отвърнах аз. — Трябва да избягвам мазнини за известно време. Смята, че съм наддал твърде много.

Кочнър отново ме изглежда изпитателно и каза само:

— Ами лекцията?

— Е, нека да започнем от най-важната част — подех аз, като внимателно налях кафето. — Докато сме във въздухолета, можете да правите всичко, което пожелаете: да се разхождате, да ядете, да пушите, ако има какво. Охладителната система е предвидена за три пъти повече хора, отколкото сме, плюс храненето им и каквото и да употребяват друго — всичко с коефициент на безопасност два пъти. Имаме повече въздух и вода, отколкото са ни потребни за два месеца. Горивото е достатъчно да се направят три пълни обиколки плюс маневрите. Ако възникне някакъв проблем, ще извикаме помощ и някой ще дойде да ни прибере най-много до два часа — навярно това ще са момчетата от Отбраната, а те имат свръхзвукови машини. Най-лошото би било, ако корпусът се пропука и цялата венерианска атмосфера се опита да нахлуе вътре. Случи ли се бързо, ще загинем. Но никога не става толкова бързо. Бихме имали време да облечем скафандрите, а в тях можем да преживеем трийсет часа. Много преди това ще ни приберат.

— Ако предположим, разбира се, че радиото не се развали междуременно — заяви Кочнър.

— Правилно. Човек може да умре навсякъде, ако в едно и също време се случат достатъчно количество злополуки.

Той си наля нова чашка кафе, капна малко бренди в нея и рече:

— Продължавай.

— Вън от въздухолета нещата са малко по-сложни. Разполагате само със скафандъра, а полезният му живот е, както казах, трийсет часа. Проблемът е в охлаждането. Можете да носите колкото си искате вода и въздух и не трябва да се безпокоите за храната, но е нужна доста акумулирана енергия, за да компенсира разсеяната навсякъде около вас. За охлаждащите системи е необходимо гориво и когато то

свърши, е по-добре да сте се върнали на въздухолета. Горещината не е най-лошият начин, по който се умира. Изгубвате съзнание, преди да ви заболи. Но в крайна сметка сте мъртъв. Другото, което трябва да правите, е да проверявате скафандъра си всеки път, когато го обличате. Поставете го под налягане и наблюдавайте на манометъра дали не изпуска. Аз също ще го проверя, но не разчитайте на мен. Става дума за вашия живот. Лицевите плочи на шлема са доста здрави — можете да забивате гвоздеи с тях, без дори да се спукат, но все пак могат да се счупят, ако се ударят достатъчно силно в достатъчно твърда повърхност. В такъв случай също ще умрете.

— Един въпрос — обади се Дори тихо. — Губил ли си някога турист?

— Не. Но други са губили. Годишно умират около пет-шест.

— Такива проценти не ме смущават — каза Кочнър. — Всъщност, не това бе лекцията, която имах предвид, Оди. Естествено, бих искал да науча как да остана жив, но предполагам, че тъй или иначе ще ни го кажеш, преди да излезем от въздухолета. Онова, което искам да знам, е какво те накара да избереш точно този маскон за изследване.

Този старчок със загоряло мускулесто тяло започваше да ме дразни. Имаше лошия навик да задава въпроси, на които не искам да отговоря. Съществуваха причини, поради които бях избрал мястото, и които бяха свързани с около пет години проучване, доста копане и кореспонденция на стойност около четвърт милион при цени за космическа поща с хора на Земята като професор Хеграмет.

Не исках обаче да излагам всичките си аргументи. Имаше около дузина места с възможна възвращаемост, които наистина възнамерявах да изследвам. Ако това бе едно от тях, той щеше да се върне от експедицията по-богат от мен — така е казано в договорите, които подписваме: 40 процента на откривателя, 25 процента на водача и останалото за правителството. И това щеше да му е предостатъчно. Ако мястото обаче не донесеше нищо, не желяех Кочнър да наеме някой друг водач до обекти, които си бях набелязал.

— Наречете го добре проучено предположение — казах кратко. — Обещах да ви заведа в тунел, в който никой не е стъпвал, и се надявам да удържа обещанието си. А сега нека приберем храната. До кацането остават десет минути.

След като всичко бе завързано здраво и ние затегнахме коланите си, отново се спуснахме надолу от относително спокойните пластове сред силните ветрове.

Намирахме се над големия централен южен масив, висок почти колкото възвишенията около Вретеното. Именно на тази височина атмосферата на Венера е най-активна. В низините и в дълбоките гънки на кората налягането е около петдесет хиляди милибара, че и повече. Моят въздухолет не би го издържал твърде дълго, нито който и да е друг, като изключим специалните изследователски и военни модели. За щастие, хичите не са се интересували от низините. Нищо от останките им не е намерено в зона, разположена по-ниско от двадесет бара. Кое то не означава, че няма и такива останки, разбира се.

Както и да е. Проверих местоположението ни върху виртуалния глобус и на по-подробните карти и пуснах автоматичните звукови сонди. Ветровете ги разхвърляха из целия район още в мига, в който се озоваха на свобода. Нямаше особено значение къде ще паднат, а че ще са в широки граници, беше голямо предимство. Отначало полетяха като копия, после се понесоха подобно на сламки, докато най-накрая малките им реактивни двигатели се включиха и насочващите устройства ги спуснаха на повърхността.

Всички сонди кацнаха благополучно. Човек не винаги има такъв късмет, така че това безспорно бе добро начало.

Проверих местата им върху подробните карти — бяха разположени в приблизително равностранен триъгълник, което и се искаше от тях. После включих скенера и започнах да кръжа над района.

— А сега какво? — попита Кочнър. Забелязах, че Дорота си бе сложила отново тампоните в ушите, но той не искаше да пропусне нищо.

— Ще изчакаме сондите да сканират наоколо за тунели на хичите. Ще отнеме няколко часа. — Докато говорех, спуснах въздухолета през слоевете, близки до повърхността. Започнахме да се мятаме насам-натам. Тласъците станаха доста силни, както и шумът.

Открих обаче онова, което търсех — образуване на терена, подобно на сляпа клисура, и пъгнах въздухолета там само след един-два по-опасни момента. Кочнър наблюдаваше много внимателно и аз се усмихнах вътрешно. Ето къде бе необходимо пилотското умение, не

по пътя или над подготвените площадки около Вретеното. Ако той можеше да се справи с подобна маневра, не би имало нужда от някой като мене.

Мястото изглеждаше добро, така че изстрелях четири задържащи котви с взривни глави, които се разтваряха под почвата. Опънах ги яко — всичките бяха захванали здраво.

Това също бе добър признак. Доволен от себе си, разкопчах колана и се изправих.

— Ще останем тук поне ден-два — казах аз. — Ако имаме късмет, и повече. Как ви се стори пътуването?

Дорота извади тампоните от ушите си, тъй като стените на клисурата приглушаваха рева на бурята до монотонно шипене.

— Радвам се, че не ми прилоша — отвърна тя.

Кочнър изглежда мислеше за нещо друго и не отговори. Докато изучаваше таблото за управлението, той запали нова цигара.

— Един въпрос, Оди — рече Дорота. — Защо не останахме горе, където бе по-спокойно?

— Заради горивото. Имам запаси за трийсет часа при пълна мощност. Шумът ли те дразни?

Тя направи красноречива гримаса.

— Ще свикнеш с него. Това е като да живееш край космопорт. Отначало се чудиш как някой изобщо би издържал на шума повече от час. След седмица обаче ти липсва, ако престане.

Тя отиде до перископа и се загледа умислено в пейзажа навън. Бяхме навлезли в зоната на нощта и нямаше какво да се види, освен вихрушка от прах и дребни камъчета под лъчите на прожекторите.

— Именно първата седмица ме безпокои — каза тя.

Включих показанията на сондите. Малките им ударни глави извършваха равномерни чукания и изследваха звуците, но още бе рано да се види каквото и да било. На екрана едва-едва започваха да се образуват мъгляви фигури, приличащи повече на петна, отколкото на нещо с ясни очертания. Най-накрая Кочнър се обади.

— След колко време ще можеш да разбереш нещо? — попита той.

— Зависи какво има наблизо и колко е голямо. След около час може да се направи предположение, но бих искал да разполагам с

всички данни, които трябва да получа. След шест или седем часа, вероятно. Няма какъде да бързаме.

— Аз бързам, Уолтърс — изръмжа той. — Не забравяй това.

— Какво ще правим дотогава. Оди? — намеси се жената. — Ще играем бридж за трима ли?

— Каквото пожелаете, но лично аз бих ви препоръчал да поспите малко. Имам хапчета, ако ви трябва. Открием ли нещо — а забележете, че ако попаднем на нещо от първия път, ще имаме невероятен късмет — трябва да сме бодри за по-дълъжко.

— Добре — рече Дорота, като се протегна да дръпне екраниращата завеса на койката.

— Ами ти? — запита Кочнър.

— Ей сега. Просто чакам нещо.

Той не любопитства какво. Навярно, помислих си, понеже вече знаеше. Реших да не взимам веднага сънотворно, когато легнах в койката си. Кочнър бе не само най-богатият турист, който някога съм развеждал, но и най-добре информираният. Искях да помисля малко над този факт.

* * *

Това, което чаках, се появи едва след час. Момчетата явно се бяха поотпуснали, защото трябваше да ни забележат доста по-рано.

Радиото забръмча, а после прогърмя:

— Неидентифициран кораб с координати едно три пет, нула седем, четири осем и седем две, пет едно, пет четири! Моля, идентифицирайте се и съобщете вашите намерения!

Кочнър вдигна въпросително глава от играта на капани, която играеше с младата жена. Усмихнах се окуражително.

— Докато казват „моля“, няма проблеми — обясних аз и включих предавателя. — Тук е Оди Уолтърс, пилот на въздухолета „Тате Плевел Девет Едно“ от Вретеното. Имаме разрешително и сме представили одобрен план на полета. На борда ми се намират двама терански туристи, чиято цел е да поизследват наоколо, докато си почиват.

— Прието. Моля, изчакайте — избуча радиото. Военните винаги предават с максимална мощност. Без съмнение, това им е останало за спомен от сержантите по строева подготовка.

Изключих микрофона и се обърнах към двамата:

— Проверяват плана на полета ни. Не се безпокойте.

След малко операторът на базата на Отбраната заговори отново, все така силно:

— Намирате се на единайсет цяло и четири десети километра в посока осемдесет и три градуса от границата на забранената зона. Действайте предпазливо. Съгласно Военните Разпореждания едно седем и едно осем, раздели...

— Знам разпорежданията — прекъснах го аз. — Имам разрешително за водач и съм обяснил ограниченията на пътниците си.

— Прието — прогърмя радиото. — Ще ви държим под наблюдение. Ако забележите кораби или групи от хора на повърхността, знайте, че това са граничните ни отряди. Не им пречете по никакъв начин. Отговаряйте веднага на всяко поискване за идентифициране или информация.

Шумът в ефира заглъхна.

— Изглеждат нервни — отбеляза Кочнър.

— Не. Свикнали са да ни виждат наоколо. Просто нямат какво друго да правят.

— Оди — рече колебливо Дорота, — каза ми, че си ни обяснил ограниченията, а аз не си ги спомням.

— О, разбира се, че ви ги обясних. Трябва да се държим настрана от забранената зона, защото иначе ще започнат да стрелят. Това е всичко.

VII

Нагласих будилника за след четири часа, а когато другите ме чуха да се движа, също станаха. Дори ни поднесе кафе и ние тримата, пийейки го, застанахме над екрана да разгледаме фигурите, които бе начертал компютърът.

Изучаването им ми отне няколко минути, въпреки че всичко бе ясно в общи линии още от пръв поглед. Имаше осем големи аномалии, които можеха да са лабиринти на хичите. Едната бе почти под нас. Нямах да се наложи дори да местим въздухолета, когато копаем, за да стигнем до нея.

Показах им аномалиите една по една. Кочнър ги разглеждаше замислено. След малко Дорота попита:

— Искаш да кажеш, че всичко това са неизследвани тунели?

— Не. Макар че бих желал да е така. Но първо, който и да е от тях или даже всичките може да са изследвани от някой, дето не си е направил труда да го регистрира. Второ, не е задължително да са тунели. Може да са разломи, насипи или малки реки от някакъв разтопен материал, който е изтекъл отнякъде, втвърдил се е и е бил затрупан преди милион години. Единственото, което знаем със сигурност засега, е, че вероятно няма неизследвани тунели в този район, освен на онези осем места.

— Тогава, какво ще правим?

— Ще копаем. И ще видим на какво сме попаднали.

— Къде ще копаем? — попита Кочнър.

Посочих точно до яркия триъгълен знак на въздухолета ни.

— Ето тук.

— Понеже това е най-надеждното място ли?

— Е, не е задължително да е така. — Обмислях какво да му кажа и реших, че все пак най-доброто ще е истината. — Има три места, които изглеждат по-надеждни от останалите; ей сега ще ги обознача. — Зададох ги на управлението на картата и край най-добрите зони

веднага се появиха три букви: А, Б и В. — „А“ е точно под клисурата, където се намираме, така че ще започнем да копаем там.

— Тези трите, защото са най-широки ли?

Кимнах, донякъде раздразнен от схватливостта му, въпреки че предположението бе доста очевидно.

— Но „В“ е най-широката от всички. Защо не пробваме най-напред нея?

Внимателно подбрах думите си.

— Защото ще трябва да преместим въздухолета. Тя е отвъд границите на сканирането, което означава, че данните не са толкова точни, колкото са за онова, което е под нас. Но не тази е най-важната причина. От много по-голямо значение е фактът, че „В“ се намира в края на зоната, която нашите нервни приятели ни съветват да не приближаваме.

Кочнър се засмя недоверчиво.

— Искаш да кажеш, че ако намериш наистина недокоснат тунел на хичите, ще стоиш настрана от него, само защото някакво войниче ти е подвикнало да не ходиш там?

— Проблемът все още не е такъв — отвърнах аз. — Разполагаме със седем аномалии, които можем да изследваме съвсем законно. Освен това, военните ще ви проверяват от време на време, особено през първите няколко дни.

— Добре, да предположим, че ги изследваме и не намерим нищо — настоя Кочнър. — Какво ще правим тогава?

Поклатих глава.

— Никога не бързам да си прося неприятности. Нека огледаме първо законните.

— Но да предположим, все пак.

— По дяволите, Бойс! Откъде да знам?

Той престана да ми натяква, но намигна на Дори и подхвърли:

— Какво ти казвах, скъпа? Оди е по-голям бандит от мен.

През следващите два-три часа нямахме много време да говорим за теоретични възможности, защото бяхме твърде заети с конкретни задачи.

Най-големият проблем бе огромното количество горещ газ, изтичащ под налягане; трябваше да се пазим от него, за да не ни убие. Собственият ми скафандър срещу такава горещина бе пригоден за

тялото ми, разбира се, така че само проверих инсталациите и резервоарите. За Бойс и Дорота имаше скафандри, взети под наем. Платиха висока цена за тях и скафандрите бяха добри, но добър не означава съвършен. Накарах ги да ги облекат и съблекат дузина пъти, докато проверявах съединенията и напрежението на различни места, преди да ги нагодя, доколкото мога. Когато излизате на повърхността на Венера, трябва да сте готов да компенсирате доста високи температури и налягане. Скафандрите са дванайсетслойни, с девет степени на свобода на основните стави. Нямах да пропуснат и не за това се безпокоях. Онова, което ме притесняваше, бе удобството им, защото съвсем малко търкане или убиване може да стане сериозен проблем, когато няма как да се избегне.

В края на краищата, подготвих ги достатъчно добре като за първи опит и всички се скупчихме в шлюза, а след това излязохме на повърхността на Венера.

Все още се намирахме в зоната на нощта, но тук от слънцето достига толкова много разсеяна светлина, че наистина тъмно е само през една четвърт от времето. Накарах ги да се поразтъпчат за свикване около въздухолета, като се накланят срещу вятъра и се държат за перилата по стените на кораба, докато аз се приготвих за копането.

Измъкнах първото ни „мигновено“ иглу, довлякох го до избраното от мен място и го включих. Докато пушеше, то се изду като онази стара детска играчка, наричана „Змията на фараона“, излъчвайки светлина и изхвърляйки пепел. Издигна се около мястото и се превърна в купол без отвор. Бях вече разположил прожектора в средата и приготвил люка за влизане. Докато иглуто растеше, нагласих ръчно люка, за да се получи плътно сцепление и още от първия път успях да го прилепя безупречно.

Дори и Кочнър като че ли малко се стреснаха, щом видяха да им махам с ръка, но останаха заедно, наблюдавайки ме през тройните стъкла на скафандрите си. Включих радиото.

— Искате ли да влезете и да погледате как започва? — извиках аз. И двамата кимнаха в шлемовете си.

— Тогава елате — поканих ги и пролазих през люка. Когато ме последваха, им направих знак да го оставят отворен.

Поради наличието на нас тримата и на оборудването за копане, иглуто изглеждаше по-тясно от въздухолета. Двамата се отдръпнаха в страни, доколкото можеха, приведени покрай заоблената стена, докато аз пуснах свределите, проверих дали са вертикални и проследих как излизат първите спирали на изкопаното от тях.

Порите на иглуто поглъщаха голяма част от звука, ала въпреки това шумът вътре е още по-непоносим от виенето навън. Когато реших, че са видели достатъчно, им махнах да изпълзят обратно, след което ги последвах и аз, затворих люка и ги отведох обратно във въздухолета.

— Дотук добре — казах, като смъкнах шлема и поразхлабих скафандъра. — Мисля, че трябва да се прокопаят около четирийсет метра. Можем да почакаме.

— Колко време ще отнеме?

— Навярно около час. Правете каквото ви хрумне. А това, което аз ще сторя, е да си взема душ. После ще видим докъде сме стигнали.

Едно от хубавите неща, когато на борда са само трима души, е, че не трябва да се безпокоите особено за режима на водата. Учудващо е колко бързо може да ви съживи един душ, след като добре сте се изпотили в скафандъра. Когато излязох, чувствах се отново готов за всичко.

Бях дори в състояние да хапна малко от изтънчената гозба на Бойс Кочнър, но за щастие не се наложи. Дорота бе поела кухнята и приготвеното от нея бе просто, леко и най-вече неотровно за мен. Ако тя продължаваше в същия дух, сигурно щях да остискам достатъчно дълго, за да си получа хонорара. В първия момент се учудих какво я е накарало, но после си помислих, че тя сигурно има голям опит. С всичките му резервни части Кочнър несъмнено бе на по-строга диета от моята.

Е, „строга“ не точно в същия смисъл, тъй като едва ли щеше да умре, ако не я спазва.

* * *

Според автоматичните звукови сонди най-високата точка на тунела, който бях отбелязал с „А“, или каквото и да е там, се намираще

близо до малката сляпа клисура, в която се бяхме приземили.

Така че, имахме страшен късмет. Съществуваше голяма вероятност да сме точно над самия вход, построен от хичите.

Всъщност, късметът ни не се състоеше в това, че бихме могли да използваме входа така, както са го използвали те. Едва ли имаше някаква надежда механизмите му да са се запазили в продължение на четвърт милион години, след като една голяма част от тези механизми са били изложени на силни ветрове, отмиване и химическа корозия. Хубавото бе, че ако тунелът е излизал тук, щеше да е относително лесно да се прокопае шахта до него. Дори за четвърт милион години не може да се получи достатъчно твърда скала, особено ако няма вода от повърхността, която да разтваря твърдите вещества и да образува плътни утайки.

До известна степен събитията се развиваха точно така, както се надявах. Това, което бе отгоре, не беше много по-твърдо от пепелив пясък и свределите го пробиха доста бързо. Прекалено бързо, бих казал. Когато се върнах в иглуто, то бе запълнено почти цялото с вече изкопания материал и аз с мъка успях да се добера до машините, за да превключа свредела така, че да изхвърля изровеното през входния люк.

Работата бе скучна и мръсна, но не отне много време.

Не си направих труда да се върна във въздухолета. Съобщих на Бойс и Дорота по радиото какво се бе случило, докато те ме наблюдаваха през илюминаторите. Предполагам, казах им аз, че вече сме близо до целта.

Но не споменах точно колко близо. В действителност, бяхме само на метър или два от посочената дълбочина на аномалията, така че дори не си играх да вадя цялата изкопана пръст. Просто направих място за маневриране и пренасочих свределите. След пет минути изкопаният материал започна да се отличава с бледосинкавия си блясък, което бе знак, че сме попаднали на тунел на хичите.

VIII

Десет минути по-късно включих предавателя на шлема си и извиках:

— Бойс! Дори! Попаднахме на тунел!

Или бяха ме чакали в скафандрите си, или ги бяха облекли по-бързо от който и да е лабиринтен плъх. Отворих люка и се запътих да им помогна, а те вече излизаха от въздухолета, преодолявайки с труд насрещния вятър, за да стигнат до мен.

И двамата крещяха, задаваха въпроси и отправяха поздравления, но аз ги спрях.

— Влезте — наредих им. — Вижте сами.

На практика не бе нужно да стигат чак дотам. Можеха да забележат цвета още когато коленичиха, за да пропълзят вътре.

Последвах ги и затворих люка. Причината бе съвсем проста. Докато не се пробие отвор, няма значение какво вършите. Но във вътрешността на запазил се непокътнат тунел на хичите налягането е само малко по-голямо от нормалното на Земята. Ако няма херметически затворен купол, в мига, в който се направи пробив, атмосферата на Венера със своите 20 000 милибара ще нахлуе заедно с горещината, наносите и всичко останало. Ако тунелът е празен или ако онова, което се намира в него, е просто и устойчиво вещество, могат и да не се причинят никакви вреди. Но ако сте попаднали на съкровище, ще унищожите за половин секунда това, което е чакало четвърт милион години.

Събрахме се около шахтата и аз посочих надолу. Свределите бяха издълбали чиста шахта — седемдесет сантиметра на малко повече от метър, със заоблени ъгли. На дъното ѝ можеше да се види студеният син блясък на външната част от стената на тунела, затрупана единствено от изкопания материал, който не си бях направил труда да изхвърля.

— И сега какво? — запита Бойс. Гласът му бе дрезгав от възбуда, което, впрочем, беше съвсем естествено.

— Сега ще трябва да си проправим пътя по-нататък с огън.

Накарах клиентите си да се отдръпнат колкото се може по-надалеч, съвсем близо до купчината изровена пръст, и взех огнеметите. Вече бях поставил стойка с макара над шахтата и без проблеми ги пуснах с кабела им, докато не достигнаха на няколко сантиметра над покрива на тунела. Тогава ги възпламених.

Не мислите, надявам се, че каквото и да направи човек, би могъл да промени температурата на повърхността на Венера, но тези огнени свредели са нещо специално. В малкото пространство на иглуто горещината стана такава, че охлаждащите системи на скафандрите ни се претовариха за секунди.

— О! — възкликна Дорота. — Струва ми се... че ще...

Кочнър я хвана.

— Припадай, ако искаш — рече той грубо, — но не повръщай. Уолтърс? Колко дълго още ще трябва да търпим това?

На мен не ми беше по-леко, отколкото на тях. Дори след дългогодишна практика не може да се свикне с нещо, което е все едно да стоиш пред широко отворената врата на фурна.

— Може би минута — изпъшках аз. — Чакайте... Ето готово!

В действителност мина малко повече време — навярно деветдесет секунди. Алармените сигнали на скафандъра ми пищяха през по-голямата част от това време. Но скафандрите бяха предвидени за такова претоварване и докато не се сваряхме в тях, нищо нямаше да им стане.

Накрая всичко свърши. Масивен кръг с диаметър половин метър се откъсна от покрива на тунела, пропадна на една страна и остана да виси така.

Изключих огнеметите и в продължение на няколко минути и тримата дишахме тежко, докато охлаждащите системи се справиха с претоварването.

— Уф! — рече Дорота. — Доста трудно беше.

Погледнах към Кочнър. В светлината, която се процеждаше от шахтата, можех да видя, че е смръщен. Не казах нищо. Само включих огнеметите за още пет секунди, за да се доизреже кръгът докрай и той падна в тунела. Чухме го как тупна. Тогава включих предавателя на шлема си.

— Няма разлика в налягането — отбелязах. Той стоеше все така намръщен и мълчалив.

— Което означава, че е бил отворен — продължих аз. — Ще се върнем във въздухолета и ще си починем малко, преди да продължим.

— Оди! — извика Дорота. — Какво те прихваща? Искам да слеза долу и да видя какво има в тунела!

— Млъкни, Дори — обади се Кочнър горчиво. — Не чу ли какво каза той? Това е провал.

Е, винаги има надежда един отворен тунел да е разхерметизиран по сеизмологични причини, а не от огнемета на някой лабиринтен плъх. Ако беше тъй, в него все пак можеше да се намери нещо ценно. Нямах сърце да убия изведнъж целия ентузиазъм на Дорота.

Така че се спуснахме — един по един надолу по кабела — в тунела на хичите. И се огледахме.

Беше съвсем пуст, каквито са повечето от тях. Поне докъдето можехме да видим. А това на практика не бе много далеч, тъй като другият проблем при отворен тунел е, че човек се нуждае от специално оборудване, за да го изследва. След претоварванията, които бяха понесли, скафандрите ни щяха да издържат още час-два, но не много повече. Така че, след като изминахме около половин километър надолу по тунела, без да открием нищо, и двамата теранци пожелаха да се върнем във въздухолета.

Изчистихме се и си приготвихме нещо за пиене. Дори прахосването на голяма част от водните резерви под душа не успя да повдигне духа ни.

Трябваше да хапнем, но този път Кочнър се отказа да ни демонстрира кулинарното си майсторство. Дорота мълчаливо хвърли няколко пакета в микровълновата фурна и ние тъжно се нахранихме с консервирана за бедствени случаи храна.

— Е, това е само първият тунел — каза тя накрая, решила да бъде оптимистка. — И едва вторият ни ден.

— Млъкни, Дори — сръза я Кочнър. — Ако има нещо, което не мога да правя добре, то е да губя. — Беше се загледал в изображението на скенера. — Уолтърс, колко ли тунела има, които не са отбелязани, но са празни като този тук?

Как да отговоря на подобен въпрос? Ако не са отбелязани, значи няма никаква информация за тях.

— Излиза, че сканирането не означава нищо — продължи той ядно. — В продължение на три седмици можем да прекопаваме пътища до нови и нови тунели, и всички те да се окажат вече отворени?

— Наистина е възможно, Бойс — кимнах аз. Той ме изгледа разтревожено.

— И тогава?

— Не това е най-лошото. Имал съм групи, които биха пощурели от радост само да се доберат до отворен тунел. Съвсем възможно е да се копае всеки ден в продължение на седмици и изобщо да не се стигне до никакъв истински тунел на хичите. Не се вкисвайте, най-малкото участвате в една авантюра...

— Казах ти, Уолтърс, не обичам да губя! Да си втори е все едно да си последен. — Той се замисли за момент и после изръмжа: — Ти избра това място. Знаеше ли какво правиш?

Знаех ли? Единственият отговор на този въпрос бе да изплюя камъчето, разбира се. Можех да му кажа за моето проучване, продължило месеци наред, на всички записи от времето на първите кацания насам. Можех да изброя през какви перипетии бях минал и колко разпоредби бях нарушил, за да се добера до докладите за геодезичните изследвания на военните, или докъде бях пътувал, за да разговарям с екипажите от Отбраната, които бяха участвали в тези първи разкопки. Можех да му обясня колко трудно ми бе да издиря стария Джоролемън Хеграмет, който сега преподаваше екзотична археология в Тенеси, и колко дълго бяхме си кореспондирали. Но вместо това казах само:

— Фактът, че попаднахме на тунел, доказва, че си разбирам от работата като водач. Това е всичко, за което сте ми платили. От вас зависи дали ще продължим да търсим или не.

Загледан в нокътя на палеца си, той мислеше.

— Хайде, Бойс — рече Дорота весело. — Виж колко много шансове ни остават още. Дори и да не намерим нищо, все пак ще си заслужава да разправяме за това, когато се върнем в Цинцинати.

Без дори да я погледне, той попита:

— Има ли някакъв начин да се определи дали даден тунел е отворен или не, без да се влиза в него?

— Естествено — отвърнах аз. — Може да се почука по външната страна на тавана му. Така ще се чуе разликата в звука.

— Но най-напред трябва да се прокопае шахта дотам?

— Правилно.

Тук приключихме и аз облякох отново скафандъра, за да махна вече безполезното иглу, така че да можем да си приберем свределите.

В действителност, не ми се дискутиреше повече по темата, защото не исках да ми зададе такъв въпрос, че да се наложи да го излъжа. Върша всичко, което мога, за да говоря истината. От друга страна, не изпадам в дребнавост и не мисля, че е моя работа да поправам грешни впечатления. Изглежда Кочнър и момичето смятаха, че не съм си направил труда да проверя какъв звук ще издаде таванът на тунела, тъй като вече бяхме прокопали проход до него.

Но аз, разбира се, бях направил такава проверка. Това бе първото, което сторих, още щом свределите стигнаха дотам. Когато чух „дън“ като при високо налягане, сърцето ми подскочи. Наложих се да изчакам няколко минутки, преди да съм в състояние да ги извикам и да им кажа, че сме стигнали до външната обвивка.

В този момент още не си давах точна сметка какво щях да сторя, ако се бе оказало, че тунелът не е отворен.

IX

Преди Кочнър и Дори Кийфър бях водил на разкопки в тунели на хичите може би петдесет или шейсет групи, така че желанието на двамата да работят като кули^[1] не ме изненада. Няма значение колко мързеливи и отегчени са повечето туристи в началото. Щом наближи моментът да открият нещо, принадлежало на почти напълно непозната чужда раса и оставено тук от нея по времето, когато на Земята човекът все още е бил косматото зверче със скосени вежди, в тези хора пламва изследователска страст.

И така, Кочнър и Дорота работеха упорито и неуморно ме подканяха, въпреки че аз бях също толкова търпелив, колкото и те. И навярно дори повече, защото с течение на времето установявах, че все по-често разтривам дясната си страна, точно под ребрата.

Военните прелетяха над нас пет-шест пъти през първите няколко дни. Не разговаряха много, просто изискваха формалното идентифициране, което вече им бе добре известно, и после си отиваха. В разпоредбите се казва, че ако откриете нещо, трябва незабавно да съобщите за това. Въпреки възраженията на Кочнър аз докладвах, че сме попаднали на отворен тунел, но това изглежда не ги изненада особено.

То бе единственото, за което се наложи да съобщим.

Обект „Б“ се оказа пегматитен насип. На другите две места, които се открояваха като по-наситени и които нарекох „Г“ и „Д“, изобщо не открихме нищо при прекопаването, а това означаваше, че радиолокационните отражения вероятно са били причинени единствено от невидими допирни точки между пластовете от скали, пепел или пясък. Наложих вето върху евентуални разкопки на обект „В“, който изглеждаше най-подходящ от цялата група. Кочнър се опита да спори ожесточено по въпроса, но аз отстоях своето. Военните все още ни проверяваха от време на време и не исках да се приближаваме до забранената зона повече, отколкото вече бяхме. Почти обещах, обаче, че ако с никой от другите маскони нямаме късмет, ще се

прокраднем до „В“ и ще го прокопаем набързо, преди да се върнем във Вретеното. Засега оставихме нещата така.

Вдигнахме въздухолета, преместихме го на новото място и пуснахме цяла серия сонди.

В края на втората седмица бяхме копали на девет участъка и всеки път напразно. Запасите ни от иглута и сонди намаляха. Съвсем бяхме загубили търпимостта си един към друг.

Кочнър бе станал намусен и зъл. Не се бях надявал, че ще го харесам, когато го видях за пръв път, но и не очаквах, че ще е чак толкова проклет. В края на краищата, всичко трябваше да е просто игра за него — при несметните му пари допълнителното богатство, което би получил, ако откриеше някакви предмети на хичите, щеше да има значение само като резултат от едно извънредно изтънчено удоволствие.

В последно време и аз не бях по-привлекателен. Очевиден факт бе, че хапчетата на Шарлатана не помагаха толкова, колкото трябваше. В устата си имах вкус на умрели плъхове, започнах да страдам от главоболие и да се блъскам в разни неща. Доколкото знам, задачата на черния дроб е да регулира химичния баланс на организма. Той филтрира отровите, превръща едни въглехидрати в други така, че да могат да се усвоят, свързва аминокиселините в протеини. Ако не работи, умираш. Лекарят ми обясни всичко и можех да си представя дори зрительно какво става вътре в мен, как махагоновочервените клетки загиват и се заменят от гроздове тлъстини и странна жълтеникава субстанция, Грозна картина. Но най-лошото в нея бе, че не можех да променя нищо. Трябваше само да продължавам да гълтам хапчетата, а след няколко дни те изобщо нямаше да действат. Сбогом черен дроб — здравей, хепатична криза.

Така че, бяхме отвратителна група. Кочнър се държеше като негодяй, защото по природа си бе такъв, а аз — защото бях болен и отчаян. Единственото свястно човешко същество на борда бе Дорота.

Тя се стараеше, колкото можеше. Беше мила, често дори галантна и винаги бе готова да откликне на повечето от прищевките на властващите хора — тоест на Кочнър и мен. Очевидно ѝ беше тежко. Та тя бе почти дете. Макар да се опитваше да се държи като възрастна, все пак не беше живяла достатъчно дълго, за да си изгради защита срещу концентрираната злоба. Като прибавим към това и факта, че

всеки от нас започваше да мрази вида, гласа и миризмата на останалите, на Дори Кийфър не ѝ оставаше много на какво да се радва на Венера.

Нито на който и да е от нас, особено след като съобщих, че разполагаме още само с едно иглу.

Кочнър се изкашля. Приличаше на летец на изстребител, току-що отметнал покривалата на картечниците си, готвейки се за бой. Дорота се опита да отклони вниманието му.

— Оди — рече тя, явно осенена от някаква идея, — знаеш ли какво мисля, че трябва да направим? Можем да се върнем на онова място близо до военната зона, което изглеждаше добро.

Посоката за отклонение на вниманието бе грешна.

— Не — поклатих глава аз.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш с това „не“? — прогърмя Кочнър, впускайки се във фронтална атака.

— Каквото казах: не. Това е отчаян ход, а аз не съм толкова отчаян.

— Уолтърс — изръмжа той, — ще бъдеш отчаян, когато ти кажа да бъдеш отчаян. Все още мога да спра изплащането на чека.

— Не, не можеш. Профсъюзът няма да ти разреши. Разпоредбите по този въпрос са пределно ясни. Длъжен си да платиш, освен ако не пожелаеш да се подчиня на законосъобразно нареждане. Не можеш да ме накараш да направя нищо, което е против закона, а влизането във военната зона е сериозно нарушение.

Кочнър премина към студена война.

— Не — рече той меко, — по този въпрос грешиш. Ще е нарушение на закона, само ако някой съд го определи като такова, след като сме го извършили. Ще си прав, само ако адвокатите ти са похитри от моите. А честно казано, Уолтърс, плащам на адвокатите си, за да са най-добрите.

Проблемът беше, че той имаше право, дори по-голямо право, отколкото предполагаше, защото черният ми дроб беше изцяло на негова страна. Не можех да чакам никакво съдебно решение, тъй като без пари и без трансплантант просто нямаше да живея толкова дълго.

Дори, която слушаше с нейното симпатично изражение на приятелска заинтересованост, отново се намеси.

— Ами тогава какво ще кажете за следното? Вече сме кацнали тук. Защо не изчакаме да видим сондите? Може да попаднем на нещо, което да е по-добро дори от обект „В“...

— Тук няма обект, заслужаващ внимание — отвърна той, без да я погледне.

— Защо, Бойс? Откъде знаеш това? Още не сме свършили със сканирането.

— Слушай какво, Дорота — каза той, — чуй ме внимателно този път и не спори повече. Уолтърс ни разиграва. Забелязваш ли къде се намираме сега?

Той мина покрай мен и пусна програмата за изобразяване на цялата карта — нещо, което донякъде ме изненада, защото не предполагах, че знае как да го направи. Картата се появи с виртуални изображения на местоположението ни, на шахтите, които бяхме вече прокопали, на големия неправилен контур на военната зона върху схемата с масконите и навигационните спомагателни символи.

— Виждаш ли? Вече дори не сме в областите с висока концентрация на маса. Така ли е, Уолтърс? Опитяхме на всички подходящи места и не намерихме нищо?

— Донякъде сте прав, господин Кочнър — отговорих аз, — но не мислете, че ви разигравам. На това място наистина има голяма вероятност. Можете да видите на картата. Не се намираме над никой от масконите, така е, но сме точно между два от тях, лежащи доста близо един до друг. Понякога се случва да намерим тунел, свързващ два лабиринта, и именно той да е по-близо до повърхността от който и да е друг в системата. Не мога да гарантирам, че ще попаднем на нещо, но не е и невъзможно.

— А е просто дяволски невероятно, така ли?

— Е, не по-невероятно откъдето и да е другаде. Преди десетина дни ви казах, че получихте резултат срещу парите си още в самото начало, когато изобщо открихме тунел на хичите, макар и отворен. Във Вретеното има лабиринтни плъхове, копали по пет години, без да попаднат дори на това. — Замислих се за малко, след което добавих: — Предлагам ви сделка.

— Слушам.

— Кацнали сме тук и най-малкото има някакъв шанс да открием нещо. Нека да опитаме. Ще пуснем сондите и ще видим какво ще

покажат. Ако сканирането даде положителен резултат, ще копаем. Ако ли не — тогава ще помисля дали да не се насочим към обекта „В“.

— Ще помислиш! — изрева той.

— Не ме насилвай, Кочнър. Не знаеш с какво се залавяш. Военната зона не е място, където можеш да си правиш шеги. Онези момчета първо стрелят и после питат кой е, а на Венера няма полиция или съд, дето да им потърсят сметка.

— Не знаех — рече той след кратка пауза.

— Точно така, господин Кочнър — потвърдих аз, — и затова ми плащате. Аз знам.

— Да, навярно знаеш — съгласи се той, — но дали ми казваш истината, е отделен въпрос. Хеграмет никога не е споменавал нищо за тунели между масконите.

Той ме погледна с напълно непроницаемо изражение, за да види как ще реагирам на това, което току-що бе казал.

Не му отговорих. Всъщност, отвърнах му със същото непроницаемо изражение. Чаках да видя какво ще последва по-нататък. Почти бях сигурен, че няма да започне да ми обяснява откъде знае името на Хеграмет и какво вземане-даване е имал с най-големия земен специалист по тунели на хичите. И той наистина не го стори.

— Пусни сондите, а ние ще се опитаме още веднъж да приемем твоето решение — каза той за финал.

Изстрелях сондите и те всички се разположиха на подходящи места, след което задействаха шумогенераторите. Седях и наблюдавах появата на първите линии от сканирането, като че ли очаквах да получа полезна информация от тях. Това беше невъзможно, разбира се, но можеше да послужи като добро оправдание за човек, който иска да остане насаме с мислите си.

Имах нужда да поразсъждавам за Кочнър. Не беше дошъл на Венера просто на разходка, това бе ясно. Знаел е, че ще прекопава шахти към тунели на хичите още преди да напусне Земята. Осведомил се е за всичко, дори за управлението на апаратите във въздухолета. Прахосал бях сили за реклама относно богатствата на хичите пред клиент, който е взел решение да купи услугите ми поне половин година по-рано и на десет милиарда мили далеч оттук.

Всичко това ми беше ясно, но колкото повече го осъзнавах, толкова по-очевидно ставаше, че нищо не разбирам. Онова, което най-

много исках в момента, бе да дам на Кочнър една четвъртдоларова монета и да го пратя на кино за известно време, та да мога да разговарям насаме с Дорота. За нещастие, явно нямаше къде да го пратя. Успях само да се прозина насила, оплаках се от скуката, докато чакаме да се получи изображението от сканирането, и предложих да подремнем. Не че щях да повярвам, че той не лежи с наострени уши и не ни слуша. Нямаше значение. Изглежда на никой не му се спеше, освен на мен. Единственият резултат от моята идея бе, че Дори предложи да наблюдава екрана и да ме събуди, ако се появи нещо интересно.

Пратих всичко по дяволите и отидох да поспя.

Не спях добре, тъй като веднага, щом легнах, успях да забележа колко зле се чувствам. В устата си усещах постоянен неприятен вкус, не толкова като гадене, а по-скоро такъв, сякаш току-що бях повърнал. Главата ме болеше и започвах да виждам призрачни образи, неясно плаващи в полезрението ми. Когато си взех хапчетата, дори не преброих колко остават. Не исках и да знам.

Нагласих личния си будилник за след три часа, като се надявах, че през това време и на Кочнър ще му се доспи и ще си легне, оставяйки Дорота будна и навярно разговорлива. Когато се събудих обаче, той си приготвяше билков омлет с последните ни стерилни яйца.

— Беше прав, Уолтърс — усмихна се той невъзмутимо. — Спеше ми се и си поспах сладко. Сега отново съм готов за всичко. Искаш ли малко омлет?

Наистина ми се прииска да хапна, но не посмях и мрачно погълнах храната, която Шарлатана ми бе препоръчал, наблюдавайки как Кочнър дъвче с апетит. Несправедливо бе човек на деветдесет да е толкова здрав, че изобщо да не се безпокои за храносмилането си, докато аз... Но от подобни мисли нямаше никаква полза, така че предположих да послушаме малко музика. Дори избра „Лебедово езеро“ и аз го пуснах.

Точно тогава ми хрумна нещо и се отправих към шкафовете с инструментите. Имаха нужда от проверка. Главите на свределите скоро трябваше да се сменят, а знаех, че са ни останали малко резервни. Друга особеност на тези шкафове беше, че се намираха възможно най-

далеч от кухничката, и се надявах, че Дори ще ме последва. Тя така и направи.

— Имаш ли нужда от помощник. Оди?

— Ще се радвам да ми помогнеш — отвърнах аз. — Ето, подръж малко тези. Гледай да не си изцапаш дрехите със смазка.

Не очаквах да ме попита защо трябва да ги държи. Тя действително не попита, а само се засмя.

— Смазка ли? Каквато съм мръсна, мисля, че дори де бих я забелязала. Май вече е време да се връщаме към цивилизацията.

Кочнър се бе надвесил над екрана на скенера и не ни обръщаше никакво внимание.

— Коя точно цивилизация имаш предвид: Вретеното или Земята? — попитах аз.

Целта ми беше да насоча разговора към Земята, но той тръгна в друга посока.

— О, Вретеното, Оди. Мисля, че е очарователно, а ние на практика почти не успяхме да го разгледаме. Както и хората там. Онзи индиец от кафенето, например. Касиерката бе негова съпруга, нали?

— Една от съпругите му. Тя е номер едно, келнерката е номер три, а има и друга, която е в къщи с децата. Те са пет, от трите съпруги. — Но тъй като още не бях се отказал напълно от намерението си, продължих:

— Почти същото е като на Земята. Вафра би имал кафене за туристи в Бенарес, ако не държеше такова тук, а пък той нямаше да е тук, ако не бе тръгнал с военните. Аз, предполагам, щях да съм водач някъде в Тексас. Ако не са останали свободни земи, навярно бих поел нагоре по Канадската река. А ти какво би правила?

През цялото време посягах към едни и същи инструменти, проверявах серийните им номера и ги оставях обратно. Тя не го забелязваше.

— Какво имаш предвид?

— Ами, какво си правила, преди да дойдеш тук?

— О, работих известно време в кантората на Бойс.

Това бе обнадеждаващо. Навярно щеше да си спомни нещо за връзката му с професор Хеграмет.

— Като секретарка ли?

— Нещо такова. Бойс ми даваше да... Но какво е това?

По радиото пристигаше поредното запитване, ето какво беше.

— Върви да отговориш — изръмжа Кочнър от другия край на въздухолета.

Превключих на слушалки, както бях свикнал. Във въздухолета човек почти не може да говори, без останалите да го чуват, и аз използвах всяка, дори нищожна възможност за изолация. Обаждаха се от базата, една сержантка от свързочниците на име Литълнийс. Отговорих сърдито на повикването, защото бях изпуснал още една възможност да изстискам от Дорота информация за шефа ѝ.

— Нещо лично за теб. Оди — рече сержант Литълнийс. — Наблизо ли е господинчото ти?

Литълнийс и аз отдавна разговаряхме по радиото, така че някаква нотчица във веселия ѝ тон ме смути. Не се обърнах към Кочнър, но знаех, че слуша — само моите думи, разбира се, заради слушалките.

— Вижда се, но не приема — отвърнах аз. — Какво имаш за мен?

— Малко новинки — измънка тя. — Пристигнаха по сателитната мрежа преди няколко минути. Само за информация. Ние не трябва да правим нищо, но може би на теб ще се наложи, сладурче.

— Приемам — казах аз, като втръчено изучавах пластмасовия корпус на радиостанцията. Сержантката изхихика.

— Капитанът на чартърния самолет на твоя господинчо би искал да си поприказва с него, когато го открие. Нещо спешно трябва да е, защото...

За миг връзката сякаш прекъсна.

— Да, база — потвърдих аз. — Получаваме сигналите ви със сила десет.

Сержантката отново изцвили весело, но този път не бе хихикане, а направо кикот.

— Новината е — каза тя, — че чекът му за чартърния полет не е бил приет. Искаш ли да знаеш какво са отговорили в банката? Никога няма да се сетиш! „Няма достатъчно пари“, ето какво са отвърнали.

Болката под долните десни ребра бе постоянна, но точно сега изглежда се усили още повече. Изскърцах със зъби.

— Сержант Литълнийс — изграчих аз, — можете ли... ъ... да проверите това предположение?

— Съжалявам, сладурче — изписука тя съчувствено в ухото ми, — но няма никакво съмнение. Капитанът поиска проверка на кредитната сметка на клиента ти и тя се оказала празна. Когато го върнеш във Вретеното, ще го чака съдебно разпореждане.

— Благодаря за синоптичните сведения — отвърнах глухо. — Ще проверя времето, преди да излетим.

Изключих радиото и се втренчих в богатия ми клиент-милиардер.

— Какво, по дяволите, става с теб, Уолтърс? — изръмжа той.

Но аз не чувах гласа му. Чувах какво ми бе казал самодоволният Шарлатан. Уравненията не можеха да се забравят. Пари = нов черен дроб + оцеляване. Липса на пари = хепатична криза + смърт. А източникът ми на пари току-що бе пресъхнал.

[1] Кули — нископлатени, неквалифицирани работници в Китай (до 1949 г.), Индия и други страни от Югоизточна Азия. Бел. на редактора. ↑

Х

Когато научите действително голяма новина, трябва да я оставите да попие във вас и да се разтвори изцяло, преди да реагирате на нея. Не става дума само да се предвидят последствията. Можете да се обзаложите, че веднага ги бях разбрал. Въпросът е да позволите на съзнанието ви да се върне в състояние на равновесие. Така че, за около минута се поразтакавах. Вслушвах се в музиката на Чайковски. Проверих дали радиото е изключено, за да не консумира напразно енергия. Разгледах нарисуваното от скенера. Щеше да е хубаво да се покаже нещо, но както вървяха нещата, нямаше да се покаже и, разбира се, действително не се показва. Появиха се няколко бледи сенки на ехото. Нищо обаче, което да има формата на тунел на хичите и да е достатъчно ярко. Все още получавахме данни, но нямаше как тези бледи картини да се превърнат в мечтания залеж, който би могъл да спаси всички ни, включително разореното копеле Кочнър. Огледах, колкото можах, от небето, за да видя какво е времето. Нямаше особено значение, но част от високите бели каломелни^[1] облаци се плъзгаха сред пурпурните и жълти масиви на другите живачни халогениди. Гледката беше красива, само че в този момент аз я мразех.

Кочнър бе забравил омлета си и ме наблюдаваше замислено. Както и Дори, която все още държеше свределите, увити в хартията със смазка. Усмихнах ѝ се.

— Хубава е — отбелязах, имайки предвид музиката. Окландската филхармония тъкмо започваше онази част, в която малките лебеди излизат ръка за ръка и танцуват бързо, скокливо па-дъо-катр. Откъсът винаги е бил един от любимите ми в „Лебедово езеро“. — По-късно ще чуем края — добавих аз и спрях музиката.

— Много хубаво — сопна се Кочнър. — Какво ти става?

Седнах върху един кашон на иглу и запалих цигара, защото една от настройките, които вътрешната ми система бе извършила, беше да реши, че не е нужно да се тревожим повече за запасите ни от кислород.

— Има един въпрос, който ме тормози, Кочнър — казах аз. — Как стигна до професор Хеграмет?

Той се усмихна и се поотпусна.

— Това ли е всичко, което те безпокои? Проверих мястото, преди да дойда тук. Не е ли редно да го сторя?

— Разбира се. Само че отначало ме подведе да мисля, че не знаеш нищо.

Кочнър вдигна рамене.

— Ако имаше малко мозък, щеше да разбереш, че не съм богат, понеже съм бил глупав. Мислиш ли, че бих пропътувал няколко милиона километра, без да знам за какво отивам?

— Не, но успя да ме накараш да мисля, че е точно така. Впрочем, няма значение. Търсил си някой, който може да ти каже какво си заслужава да се открадне от Венера, и са те насочили към Хеграмет. А после какво? Той ли ти обясни, че съм достатъчно глупав, за да ти бъда момче за всичко?

Кочнър не се бе успокоил съвсем, но не беше и нападателен.

— Хеграмет ми каза, че ти си подходящият водач за намирането на недокосван тунел — измърмори той. — Това е всичко, освен сведенията за хичите и тъй нататък. Ако не беше дошъл сам при нас, щях да те потърся. Просто ми спести усилието.

— Знаеш ли — отвърнах аз, леко изненадан, — мисля, че сега говориш истината. Само че пропусна една подробност: ти търсиш не удоволствието да откриеш нещо, което струва много пари, а просто имаш нужда от пари, така ли е? Това, което ти трябва, са пари. — Обърнах се към Дорота, която стоеше като вкаменена със свределите в ръка. — Какво ще кажеш, Дори? Знаеше ли, че старецът е разорен?

Не беше много умно от моя страна да говоря така. Предусетих какво щеше да се случи още преди тя да го е направила и скочих от иглуто. Малко позакъснях. Дорота изтърва свределите, преди да успее да ги взема от нея, но за щастие те паднаха върху плоската си страна и остриетата им не се нацърбиха. Вдигнах ги и ги прибрах.

Всъщност, тя вече бе отговорила на въпроса ми.

— Виждам, че не си знаела — рекох аз. — Тежко ти, кукло. Все още не искат да приемат чека, който той е дал на капитана на „Гагарин“, и мисля, че този, който връчи на мен, няма да има по-добра

съдба. Надявам се че имаш някакви пари, вложени в кожи и бижута, и съветът ми е да ги скриеш преди кредиторите да са ги потърсили.

Тя дори не ме погледна. Гледаше само Кочнър, чието изражение бе единственото доказателство, от което се нуждаеше.

Не знам какво очаквах от нея — ярост, упреци, сълзи? Онова, което тя направи, бе да прошепне:

— О, Бойс, толкова съжалявам!

После отиде до него и го прегърна.

Обърнах гръб, защото не исках да го гледам. Стегнатият деветдесетгодишен мъжкар с Пълно Медицинска Обслужване се бе превърнал в грохнал старец. За пръв път изглеждаше на годините си, та дори и на малко повече: устата му полуотворена и трепереща, правият гръб превит, ярките сини очи насълзени. Тя го милваше и му тананикаше тихо.

Погледнах отново мрежата на сканираното изображение, тъй като нямаше какво друго да правя. Беше почти толкова ясна, колкото изобщо бе възможно да стане. И празна. Почти петдесет процента се припокриваха с предишните сканирания, така че можех да съм сигурен, че изглеждащите по-интересни очертания в единия край не заслужават никакво внимание. Вече ги бяхме проверили — само призраци. Тук нямаше спасение.

Учудващо, но се чувствах някак си отпуснат. Имаше нещо успокояващо в осъзнаването на факта, че не ми е останало какво повече да губя. Гледах на нещата от съвсем различен ъгъл. Не искам да кажа, че напълно се бях предал. Все още имаше стъпки, които можех да направя. Може би те нямаха нищо общо с удължаването на живота ми, но вкусът в устата и болката под ребрата тъй или иначе нямаше да ме оставят да се радвам още дълго на него. Можех, например, да отпиша Оди Уолтърс. След като само чудо би ме спасило да не умра през идните няколко дни, можех да се примиря с факта, че след седмица вече няма да съм жив и да използвам времето си за нещо друго. Какво друго ли? Е, Дори например бе добро дете. Щях да откарам въздухолета обратно във Вретеното, да предам Кочнър на жандармите и да прекарам последните ден-два, като я развеждам наоколо. После Вастра или Би Джи щяха да ѝ помогнат да се оправи. Имаше вероятност да не ѝ се наложи да попада сред проститутките или мошениците. Сезонът не бе толкова далеч и едно малко щандче за

молитвени ветрила и други талисмани на хичите би свършило добра работа. Навярно това не беше изход от нейна гледна точка, но все пак бе нещо.

Колкото до самия мен, можех да се оставя и на милосърдието на Шарлатана. Би могъл да ми даде нов черен дроб на кредит. Единствената причина, която ме караше да мисля, че няма да го получа, бе, че той никога досега не е постъпвал така.

Или пък да отворя кранчетата за двете горива и да ги оставя да се смесват в продължение на десетина минути, преди да включа запалването? След експлозията от въздухолета и от нас не би останало кой знае какво, а най-вече — от проблемите ни.

Или...

— О, по дяволите — рекох аз. — Стегни се, Кочнър. Все още не сме мъртви.

Той ме изгледа продължително. Потупа Дори по рамото и я бутна лекичко настрана.

— Аз съвсем скоро ще съм — отвърна той. — Съжалявам за всичко, Дорота. Съжалявам за чека ти, Уолтърс. Мисля, че имаше нужда от тези пари.

— Не можеш да си представиш каква.

— Искаш ли да ти обясня случая? — попита Кочнър след известна пауза.

— Не виждам какво би променило това. Но все пак, да. Просто от любопитство.

Оставих го да ми разказва и той го направи ясно и сбито. Можех да предположа някои неща. Човек на неговата възраст или е много, много богат, или — мъртъв. Той бе само доста богат. Беше продължил да произвежда с това, което му е останало след изплащането на разходите за трансплантанти, лечение, калцифилаксия, протези, регенериране на протеин тук, отстраняване на холестерол там, милион за това, стотина бона на седмица за онова... О, списъкът беше твърде дълъг, виждах го ясно.

— Не можеш да си представиш — каза горчиво той, — какво е нужно, за да се поддържа животът на един стогодишен старец, докато сам не го опиташ на гърба си.

— Искаш да кажеш деветдесетгодишен — поправих го автоматично.

— Не, не деветдесет, дори не и сто. Мисля, че са най-малко сто и десет, а може би и повече. Кой им държи сметка? Плащаш на докторите, за да те закърпят за месец-два. Така че, не знаеш.

О, аз ли не бих знаел, казах си, но не на глас. Оставих го да продължи, да ми разправя как федералните инспектори са го преследвали и как е напуснал Земята, за да натрупа отново богатство, само че на Венера.

По-нататък не го слушах, защото пишех върху гърба на един формуляр за полет. Когато свърших, подадох написаното на Кочнър.

— Подпиши го — рекох аз.

— Какво е това?

— Има ли значение? Нямах избор, нали? Отменям разделът за правата по договора ни за наем на въздухолета. С него признаваш, че нямаш никакви претенции, чекут ти не струва пукната пара и че доброволно се отказваш от собствеността си върху всичко, което открием, в моя полза.

Той се намръщи.

— А тук, накрая?

— Давам ти десет процента от намереното, стига да намерим нещо.

— Това е милостиня — заяви той, обаче подписа. — Не ме е срам от милостиня, особено след като нямам, както ти подчерта, никакъв шанс. Все пак, и аз мога да разчитам тази мрежа не по-зле от теб, Уолтърс, а на нея липсва каквото и да е за откриване.

— Липсва — съгласих се веднага, сгънах хартията и я прибрах в джоба си. — Но ние няма да копаем тук. Това място е празно като банковата ти сметка. Ще се върнем да го направим на обект „В“.

Запалих нова цигара и се замислих за момент. Чудех се колко да им разкажа от онова, което бях проучвал и обмислял цели пет години, тренирайки се дори да не загатвам нищичко на никой друг. Вътрешно бях сигурен, че каквото и да кажа, то няма да промени нещата, но самите думи категорично не искаха да бъдат изречени.

Все пак, накарах се да започна:

— Спомняте ли си Събхаш Вастра, мъжът, който държи кафенето, където ви срещнах. Той дойде на Венера с военните. Беше специалист по оръжията. Тъй като няма цивилно поприще за такъв

специалист, захвана се с кафенето, когато го уволниха, но в службата си бе стигнал доста високо.

— Искаш да кажеш, че в тази зона има оръжия на хичите? — попита Дорота.

— Не, Досега никой не е намирал оръжие на хичите. Но са открили мишени.

На практика изпитвах чисто физическо затруднение да изрека следващата част, ала все пак успях.

— Както и да е, Съб Вастра казва, че са мишени. По-големите началства не са сигурни и мисля, че въпросът засега е заровен в някоя военна база. Това, което са намерили, са триъгълни парчета от материала, използван от хичите за стените на тунелите — същото онова синьо, светещо вещество. Около дузина са и върху всички тях има изображения с радиални линии, разпръскващи се от една точка. Съб казва, че му приличали на мишени. Били пробити с нещо, което ги е накарало да се ронят като тебешир. Знаете ли начин, по който това може да стане върху материала от стените на хичите?

Дори щеше да отговори, че не знае, но Кочнър я прекъсна.

— Това е невъзможно — заяви той спокойно.

— Правилно, същото казват и големите началства. Решили са, че трябва да се е получило по време на изработването им с някаква цел, която никога няма да разберем. Но Вастра не е съгласен. Твърди, че те много точно наподобявали хартиените мишени от стрелбището под базата. Има свидетелства, че е прав. Не доказателства. Само свидетелства.

— И ти смяташ, че можем да намерим оръжието, правило тези дупки, на мястото, което маркирахме с „В“?

Поколебах се.

— Не бих го твърдял толкова категорично. Да кажем, че се надявам. Има обаче още нещо. Тези мишени са намерени от някакъв лабиринтен плъх преди близо четирийсет години. Той ги предал, съобщил за находката си, тръгнал да търси още и бил убит. Това се случвало често по онова време. Никой не обърнал особено внимание на предметите, докато не ги видели самите военни. Ето защо тук има забранена зона. Дошли на мястото, където според съобщението му ги е намерил, заградили всичко в диаметър хиляда километра и забранили достъпа до него. След което копали като бесни, открили около дузина

тунели на хичите, но повечето от тях били празни, а останалите пропукани и отворени.

— Значи тогава тук няма нищо — изсумтя Кочнър, гледайки ме объркано.

— Няма нищо, което те да са намерили — поправих го аз. — Но през онези дни търсачите доста са лъгали. Въпросният иманяр просто е съобщил друго място за откритието си. По това време той живеел с млада жена, която по-късно се оженила за мъж на име Алеманг. Синът ѝ ми е приятел. Той разполагаше с една карта. Истинското място, доколкото мога да го определя, защото навигационните указания са различни от днешните, е приблизително тук, тъкмо където се намираме сега. Може би с малки отклонения. На няколко пъти видях следи от разкопки и мисля, че са неговите. — Извадих от джоба си личния ми магнитен диск и го пъгнах в терминала, изобразяващ виртуалната карта. Той възпроизведе на екрана един-единствен символ — лилаво „х“. — Ето мястото, където мисля, че е възможно да намерим оръжието. Някъде около това „х“. И както можете да забележите, единственото неразкопано място тук е добре известният ни обект „В“.

Около минута изтече в мълчание. Вслушвах се в далечното виене на ветровете отвън, чакайки някой от двамата да каже нещо.

Дорота изглеждаше притеснена.

— Не знам дали бих искала да участвам в търсенето на ново оръжие — заяви тя. — Това е... това е като да върнем отново ужасните дни от миналото.

Вдигнах рамене. Кочнър, който започваше да прилича отново на себе си, каза:

— Въпросът не е дали наистина искаме да намерим оръжие, нали? Въпросът е искаме ли да открием неотварян тунел на хичите, независимо какво има в него. Но войниците предполагат, че някъде наоколо може да има оръжие, така че няма да ни оставят да копаем. Така ли е? Първо ще ни застрелят, а след това ще питат кои сме. Не се ли изрази точно тъй самият ти преди известно време?

— Да. Точно това казах.

— Тогава как предлагаш да заобиколим този малък проблем?

Ако бях здравомислещ, щях да се съглася, че не съм сигурен дали това въобще е възможно. Погледнем ли трезво на нещата,

шансовете да ни открият и най-вероятно да ни застрелят бяха големи. Но Кочнър и аз имахме толкова малко да губим, че не сметнах за важно да обсъждаме подобен вариант.

— Ще се опитаме да ги заблудим — рекох аз. — Ще издигнем въздухолета във въздуха, а ние ще останем долу да копаем. Ако решат, че сме си отишли, няма да ни държат под наблюдение и единственото, от което ще трябва да се безпокоим, е да не ни открият при някое от редовните претърсвания на границата.

— Оди! — възкликна Дорота. — Ако ти и Бойс останете тук... Това означава, че аз ще трябва да съм във въздухолета, а аз не мога да пилотирам това нещо.

— Да, не можеш. Можеш обаче да го оставиш да лети сам. — След което побързах да прибавя: — О, ще изразходваш доста гориво и ще бъдеш подмятана насам-натам. Но въздухолетът ще излети на автопилот. А после ще те откара във Вретеното и ще кацне.

Което също не бе задължително да е без проблеми. Забраних си изобщо да мисля какво може да стори автоматичното кацане на единствения ми въздухолет. Тя обаче щеше да остане невредима в деветдесет и девет на сто от случаите.

— А след това? — продължи с въпросите си Кочнър. В тази точка от плана имаше големи празнини, но изключих съзнанието си за тях.

— Дори ще потърси приятеля ми Би Джи Алеманг. Ще ѝ дам бележка с всички координати и прочее, която да му предаде, и той ще дойде да ни вземе. С допълнителните резервоари ще имаме храна и енергия може би за четирийсет и осем часа, след като тръгнеш. Дори. Това е достатъчно време да стигнеш дотам, да намериш Би Джи и да му предадеш бележката, както и той да се върне при нас. Ако закъснее, ще изпаднем, разбира се, в опасност. Ако не намерим нищо, ще сме загубили напразно времето си. Но ако открием...

Вдигнах отново рамене.

— Не казвам, че имаме гаранции. Твърдя само, че съществува някакъв шанс.

Дорота беше добро момиче, като се има предвид възрастта ѝ и останалите обстоятелства, но едно от качествата, които определено ѝ липсваха, бе самоувереността. Не беше свикнала да я притежава сама, получаваше я като дар от Кочнър напоследък, а преди това,

предполагам, от онзи, който е заемал неговото място в живота ѝ — любимият татко, може би.

Най-големият проблем бе да се убеди Дори да свърши нейната част от работата.

— Няма да стане — продължаваше да повтаря тя. — Съжалявам. Не че не искам да помогна. Искам, но не мога. Просто няма да стане.

Е, можеше и да стане.

Или поне аз мислех така.

В крайна сметка тъй и не се получи. Двамата с Кочнър все пак успяхме да я придумаваме да опита. Прибрахме малкото неща, които бяхме оставили навън, отлетяхме обратно в посока към клисурата, кацнахме и започнахме да се приготвяме за копане. Аз се чувствах зле, главата ми тежеше и ме болеше, бях непохватен, а предполагам, че и Кочнър си имаше проблеми. Бяхме хванали корпуса на пробивната машина, докато я прекарвахме през люка, аз я наклоних надолу в същия момент, в който Кочнър я дръпна, и цялото оборудване се стовари върху му. Не го уби. Повреди обаче скафандъра му и му счупи крака, с което прати по дяволите идеята ми да разкопавам обект „В“ с него.

[1] Каломел — сол, използвана като катализатор или за очистително в медицината. Бел. на преводача. ↑

XI

Осем или десет слоя от скафандъра бяха разкъсани, но имаше останали и достатъчно здрави, за да не позволят проникване на атмосферата и налягането.

Първото, което направих, бе да проверя дали пробивната машина не е повредена. Не беше. Заех се да натикам Кочнър обратно през люка. Това ми отне всичките останали сили, като се има предвид общата тежест на скафандрите и телата ни, обстоятелството, че трябваше да отстраня пробивната машина от пътя си и най-вече здравословното ми състояние. Но все пак успях.

Дори се държа чудесно. Никакви истерии, никакви глупави въпроси. Измъкнахме го от скафандъра и го прегледахме. Беше в безсъзнание. Кракът му бе премазан, костта стърчеше, кръв течеше от устата и носа му. Беше повърнал в шлема. С две думи, той бе най-зле изглеждащият сто и няколкогодишен старец, който някога сте виждали, но все пак жив. Не беше поел достатъчно топлина, за да му се свари мозъкът, сърцето му работеше — чието и да е било по-рано, инвестицията бе добра, защото то не преставаше да помпа. Кървенето спря само, най-лошо беше положението с крака.

По мое нареждане Дори се обади във военната база, попадна на Ева Литълнийс и бе свързана направо с хирурга на базата. Той ми обясни какво да направя. Отначало искаше да прибера всичко и да докарам Кочнър в базата, но аз отказах — заявих, че не съм във форма и пътуването ще е твърде тежко. Тогава той ми обясни стъпка по стъпка как да действам и аз просто следвах указанията му: наместих счупената кост, затворих разреза, заших раната с хирургически конци и добавих лепило за тъкани, омотах я с бинт и я гипсирах. Отне ми около час и Кочнър сигурно щеше да се свести, докато го обработвахме, ако не му бях бил инжекция с упойка.

Накрая за успокоение на хирурга трябваше само да измеря пулса, дишането и кръвното налягане, да му съобщя данните и да обещаая, че ще закарам пациента във Вретеното по възможно най-бързия начин.

Когато свърших, отново се обади сержант Литълнийс. Ясно ми бе за какво.

— Ало, сладур? Как стана това?

— Един огромен хичи изскочи изпод земята и го ухапа — отвърнах аз. — Знам какво си въобразяваш и че ти се въртят лоши мисли в главата. Но беше просто нещастен случай.

— Разбира се — рече тя. — Добре. Исках само да знаеш, че ни най-малко не те обвинявам. — И изключи.

Дори почистваше Кочнър, доколкото можеше, използвайки доста разточително запасите ни от вода. Оставих я да си свърши работата, аз си приготвих кафе, запалих цигара и седнах да мисля.

Докато тя направи каквото можа за Кочнър, изчисти мръсотията и започна да се занимава с една толкова важна задача, като освежаването на грима си, бях вече измислил решение.

Бих инжекция за събуждане на Кочнър и Дори взе да го тупа по бузите и да му говори, докато той се ориентира какво става. Тя не беше момиче, което може да таи злоба. Но в себе си имах малко такава. Накарах го да изпробва мускулите си по-рано, отколкото той би искал. По изражението му разбрах, че всички го боляха. Но все пак функционираха добре.

Той успя да се усмихне.

— Стари кокали — рече Кочнър. — Знаех си, че трябва да премина рекалцифилаксия. Ето какво става, когато човек реши да спести някой и друг долар.

Седна тежко, с изпънат напред крак. Смръщи нос.

— Съжалявам, че оцапах хубавия ти чист въздухолет — добави той.

— Искаш ли да се измиеш?

Погледна ме изненадан.

— Е, смятам, че ще е добре, и то по-скоро...

— Направи го веднага. Трябва да говоря с двама ви.

Кочнър не възрази, само протегна ръката си и Дори я пое. Накуцвайки и подскачайки, стигна до умивалника. Тя вече беше изчистила най-мръсното, така че той просто плисна вода на лицето си и си изжабурка устата. Все пак, доста се бе посвестил, когато се обърна към мен.

— Добре. Какво става? Отказваме ли се?

— Не — отвърнах аз. — Ще го направим другояче.

— Той не може, Оди! — извика Дорота. — Погледни го! А в състоянието, в което е скафандърът му, не би издържал и час навън, камо ли да ти помага.

— Знам. Затова ще трябва да променим плана. Ще копая сам. Вие двамата отлитате с въздухолета.

— О, смелчага — каза Кочнър спокойно. — Защо се шегуваш? Това е работа за двама.

Поколебах се.

— Не е задължително. Самотни иманяри са го вършили и преди, макар проблемите им да са били малко по-различни. Признавам, това ще са тежки четиридесет и осем часа за мен, но трябва да опитаме. По една-единствена причина. Нямаме никаква алтернатива.

— Грещиш — заяви Кочнър и потупа Дори по гърба. — Това момиче има здрави мускули. Не е едра, но е жилава. Наследила го е от баба си. Не спори, Уолтърс. Просто помисли малко. За Дори ще е също толкова безопасно, колкото и за теб. А когато сте двама, вероятността да имаме късмет нараства. Докато ако си сам, нямаш шанс.

По някакви причини отношението му към нея ме накара да се ядосам.

— Говориш, сякаш тя няма какво да каже по въпроса.

— Е — рече Дорота доста весело, — ако стигнем дотам, и ти нямаш какво да кажеш. Оценявам твоето желание да ме улесниш, Оди, но мисля, че наистина мога да помогна. Научих много. А ако искаш да знаеш цялата истина, изглеждаш доста по-зле и от мен.

Отговорих ѝ с пълната доза насмешка, която бях в състояние да вложа в гласа си.

— Отпиши тази работа. И двамата можете да ми помогнете за около час, докато наглася нещата. После ще направим, както казвам. Без възражения. Хайде, да вървим!

С решението си направих две грешки. Първата бе, че след час настройката не беше готова — тя отне поне още два, а когато свършихме, целият бях плувнал в болнава мазна пот. Наистина се чувствах зле. Вече не ме болеше под ребрата, нито се безпокоях. Просто малко се учудвах на всяко туптене на сърцето ми. Дорота работеше повече от мен, пълна със сили и желание, както бе обещала. Кочнър провери инструментите и зададе няколко въпроса, за да се

увери, че може да се справи със своята част от задачата — да пилотира въздухолета. Изпих две чашки кафе, обилно подправени с джин от личните ми запаси, и изпуших една цигара, която май щеше да ми е последната поне за известно време. После се свързах с военната база. Ева Литълнийс бе малко изненадана, макар и все така готова да флиртува.

След това аз и Дори се измъкнахме навън през люка и го затворихме след себе си, като оставихме Кочнър вързан на пилотското кресло.

Тя спря за миг на мястото, гледайки доста отчаяно, но сетне хвана ръката ми и двамата пролазахме под заслона на иглуто, което вече бях активирал. Предупредих я да се пази от ударната вълна на соплата с двойно гориво. Възприемаше добре — просна се на пода и не мръдна.

Аз бях по-невнимателен. Веднага щом по блясъка определих, че соплата вече не са наклонени към нас, подадох главата си навън, за да наблюдавам излитането на Кочнър сред облак от тежка метална прах. Не беше лошо излитане. При обстоятелства като тези под „лошо“ разбирам пълното унищожаване на въздухолета и смърт или осакатяване на един или повече пътници. Той избегна това, но апаратът започна да подскача и да се мята диво встрани, когато го подхванаха вихрите. Пътуването щеше да е тежко за него, макар че трябваше да измине само няколкостотии километра на север, за да излезе извън обхвата на радарите.

Докоснах Дори с върха на обувката си и тя се изправи на крака. Пъхнах кабела за разговор в жака на шлема ѝ — радиото бе изключено заради възможните патрули по границата, които нямаше как да забележим.

— Още ли не си променила решението си? — попитах аз.

Въпросът бе направо досаден, но тя го прие достойно. Изхихика. Разбрах го, защото бяхме лице срещу лице и можех да видя нейното, макар и засенчено вътре в шлема. Но не чувах какво казва, докато тя не си спомни, че трябва да натисне бутона за включване на звука. А това, което чух тогава, бе:

— ...романтично, само ние двамата.

Е, не беше моментът за такова бърборене.

— Хайде, да не губим време — рекох аз. — Не забравяй какво ти казах. Разполагаме с въздух, вода и енергия за четиридесет и осем часа. Не разчитай на никакви резерви. Една или две от системите могат да издържат повече, но за да оцелеем, са ни необходими и трите. Опитай се да не работиш твърде усилено. Колкото по-бавен е метаболизмът ти, толкова по-малко ще се натоварва системата за отделяне. Ако намерим тунел и влезем в него, може би ще успеем да хапнем някоя от аварийните порции — в случай, че не е отворен и че в него не се е насъбрала твърде много топлина за четвърт милион години. Иначе изобщо не мисли за храна. Колкото до спането, забрави...

— А сега кой губи време? Всичко това вече си ми го казвал. — Странно защо, тя продължаваше да е развеселена.

Пъхнахме се в иглуто и се захванахме за работа. Първото, което трябваше да направим, бе да изчистим част от изкопания материал, започнал да се събира там, където бяхме оставили да дълбаят свределите. Нормалният начин за това е да се промени посоката на дълбане. Но не можехме да действаме по него. Това означаваше да спрем да пробиваме шахтата. Затова трябваше да го направим по по-тежкия начин — ръчно.

Беше трудно, наистина. Скафандрите по начало са неудобни. Ако човек трябва да работи с тях, са направо ужасни. А когато работата е и тежка физически, и усложнена поради тясното пространство вътре в иглуто, в което вече се намират двама души и една пробивна машина, задачата става почти нерешима.

И все пак я решавахме някак си, нямайки друг избор.

Кочнър не бе излъгал. Дори работеше не по-лошо от мъж. Въпросът беше дали това ще е достатъчно. Другият въпрос, който ме безпокоеше все повече и повече, бе дали аз работя като мъж. Главата ми направо се пръскаше от болки и ми причерняваше след всяко по-рязко движение. Шарлатана ми бе обещал три седмици, преди да получа остра хепатична криза, но не бе включил такъв вид работа в сметките си. Трябваше да приема, че времето е изтекло. А това, съгласете се, разстройва много.

Особено когато след десет часа установихме, че сме слезли по-ниско, отколкото — според показанията на скенерите — се намираше

тунелът, а не се забелязваха никакви светещи сини отломъци сред изкопания материал.

Дълбаехме в празна дупка.

Сега, ако въздухолетът бе наблизил, това щеше да предизвика в мен раздразнение. Може би дори голямо раздразнение, но нямаше и да е толкова зле. Това, което бих направил, щеше да е да се прибера на него, да се измия, да поспя добре една нощ, да хапна и да проверя отново със сканирането. Копаехме на грешно място. Добре, следващата стъпка е да започнем да копаем на правилното. Трябва да се изследва теренът, да се определи нова точка, да се активира друго иглу, да се включат свределите и да се опита, да се опита пак!

Ето какво бихме направили. Не разполагахме обаче с никоя от тези възможности. Нямахме въздухолет. Нямаше шанс да поспим или похапнем. Нямахме повече иглута. Нямахме изображение на скенера, което да погледнем. А аз се чувствах все по-зле от минута на минута.

Изпълзях от иглута, седнах край първото възвишение, което пазеше завет от вятъра, и се загледах в бушуващото жълто-зелено небе.

Трябваше все пак да има нещо, което можех да направя, стига да се сетех за него. Заповядах си да мисля.

Да видим. Мога ли да изкореня иглута и да го преместя другаде?

Не. Наистина, можех да го освободя с помощта на свределите, но в мига, в който го сторех, ветровете щяха да го подхванат и... сбогом, Чарли. Никога нямаше да го видя отново. Освен това, нямаше начин отново да го затворя херметически.

Е, добре, ами ако копая без иглу?

Възможно е. Обаче е безсмислено. Да предположим, че имаме късмет и пробием дупка. Без иглута, при тези двадесет хиляди милибара горещ газ, щяхме да унищожим всичко в тунела.

Усетих докосване до рамото си и видях, че Дори бе седнала до мен. Тя не зададе никакъв въпрос, нито се опита да каже каквото и да било. Мисля, че и така всичко бе пределно ясно.

Според хронометъра на скафандъра ми бяха изминали петнайсет часа. Оставаха още около трийсет, докато Кочнър се върне да ни прибере. Не виждах смисъл да прекарваме времето си в седене тук, но от друга страна, не виждах никаква полза да правим каквото и да е друго.

Помислих си, че винаги мога, разбира се, да поспя известно време... и едва когато се събудих установих, че именно това съм направил.

Дори все още спеше до мен.

Сигурно се учудвате как е възможно човек да спи между зъбите на южния горещ полярен вихър. Изобщо не е толкова трудно. Необходимо е само да сте напълно изтощен и съвсем отчаян. Спането не е като да се зашие отпран ръкав, то е начин да се изключи светът, когато е твърде неприятен за гледане. Какъвто бе и нашият.

Венера обаче е последното убежище, подходящо за пуританска етика. Знаех, че мога да се смятам за умрял, но чувствах, че трябва да върша нещо. Отдръпнах се от Дори, уверих се, че скафандърът ѝ е вързан за предпазните перила в основата на иглуто, и се изправих. Необходимо ми бе пълно съсредоточаване, за да мога да стана, и това изключи мислите ми почти толкова успешно, колкото и съня.

Хрумна ми, че в тунела може все още да има осем или десет живи хичи, които навярно са чули чукането ми и са отворили дъното на шахтата, за да ни помогнат. Така че, пропълзях в иглуто, за да проверя.

Погледнах надолу в шахтата. Не. Нямаше отвор. Беше си все същата сляпа дупка, която изчезваше в мръсното, тъмно, невидимо пространство отвъд обхвата на лампата върху шлема ми. Проклех хичите, които не ни бяха помогнали, и ритнах малко изровена пръст в шахтата, за да падне върху несъществуващите им глави...

Пуританската етика ме човъркаше и аз се чудех какво да сторя. Да умра ли? Е, да, но това така и така го правех достатъчно бързо. Нещо по-конструктивно?

Спомних си, че човек винаги трябва да оставя нещата по местата им, както ги е заварил, тъй че свалих свределите и ги прибрах в кутията им. После сригах още пръст в безполезната дупка, за да си направя място, седнах и се замислих.

Питах се къде бяхме сгрешили толкова спокойно, сякаш всичко това бе просто игра на шах.

В съзнанието си все още виждах изображението на скенера. Беше ярко и отчетливо, така че тук определено имаше нещо. Направо бе нелепо, че не бяхме сполучили.

Защо не бяхме сполучили?

След известно време реших, че знам отговора на този въпрос.

Хора като Дори и Кочнър си представят, че сеизмичното сканиране е нещо като подземна карта на Далас, където всички канализационни тунели, шахти и тръби на водоснабдяването са маркирани, тъй че копаеш, където ти сочи картата, и намираш онова, което търсиш.

Тук обаче не е точно така. Сканирането дава мъглява и приблизителна картина. Тя се изгражда в продължение на часове, като се измерва ехото от терена. Прилича на плетеница от сенки на паяжина, много по-широка от действителен тунел и неясна по границите. Когато я погледнете, си давате сметка, че някъде сред сенките има нещо, дето ги предизвиква. Граничен пласт между скали или джоб с пясък. Надявате се да е тунел на хичите. Каквото и да е, то е някъде там, но не знаете точно къде. Ако е тунел, широк двайсетина метра, което е горе-долу нормалният размер за свързващ проход на хичите, при сканирането той ще изглежда широк петдесет, а може би и сто метра.

Така че, къде да копаете?

Ето защо е нужно изкуството на търсачите. Трябва да направите добре обосновано предположение.

Можете да копаете в точния геометричен център — стига да имате късмета да видите къде е той. Това е най-лесният начин. Можете да копаете там, където плетеницата е най-гъста, както правят средноинтелигентните иманяри и което води до резултат приблизително в половината от случаите. Можете да направите и това, което направих аз, тоест да се опитате да мислите като хичите. Разглеждате сканираното изображение като цяла система и се опитвате да отгатнете кои точки са искали да свържат. После си изграждате въображаема схема, в която определяте къде бихте прокарали тунела, ако сте хичи-инженер, и копаете някъде по трасето.

Това и бях направил, но очевидно грешах.

Струваше ми се обаче, че със замъгления си мозък започвах да разбирам къде съм сбъркал.

Представих си изображението на скенера. Правилното място за копане се намираще точно където бях кацнал, но аз, естествено, не можех да поставя иглуто там, защото въздухолетът пречеше. Така че го

инсталирах десетина метра по-нагоре. Сигурен бях, че не сме сполучили заради тези десет метра.

Останах доволен от себе си, загдето го проумях, въпреки че не виждах какво променя това на практика. Ако разполагах с още едно иглу, с удоволствие щях да опитам отново, при условие, че издържа дотогава. Но в момента беше без особено значение, защото нямах друго иглу.

Така че, седях на ръба на тъмната шахта, кимах мъдро над умението си да решавам проблеми и клатех от време на време краката си, сипейки надолу буци от изкопаното. Мисля, че това бе частица от някакво самоубийствено желание, защото сегиз-тогиз ми се струваше, че най-доброто, което можех да сторя, е да скоча в шахтата и да сринат пръстта върху себе си.

Но пуританската етика не ми позволяваше да го сторя. Това би решило само собствения ми проблем. Нямах да помогне с нищо на Дори Кийфър, която спеше навън сред горещия вихър.

Тогава се запитах защо се тревожа за Дори. Темата бе приятна за размисъл, но и някак тъжна.

Мислите ми се върнаха към тунела.

Дъното на шахтата не можеше да е на повече от няколко метра от мястото, където бяхме пробивали. Помислих си дали да не скоча долу и да продължа да рия с ръкавици. Изглеждаше ми добра идея. Не съм сигурен доколко това бе прищявка и доколко фантазия на един болен човек, но продължих да си въобразявам колко хубаво би било, ако там все още имаше хичи, и когато стигнех до синия скален материал, щях да почукам възпитано, а те щяха да отворят и да ме пуснат да вляза. Дори си представях как изглеждат — дружелюбни и богоподобни. Много бих се радвал да срещна някоя жив хичи, който може да говори английски. "Хичи, за какво в действителност използвате онези неща, които наричаме „молитвени ветрила“, бих могъл да го запitam аз. Или: „Хичи, имате ли нещо в аптекката си, което може да ме спаси от смъртта?“ Или: „Хичи, съжалявам, че оплескахме предния ви двор, но ще се опитам да го изчистя.“

Бутнах още от изкопаните буци в шахтата. Нямах какво друго да върша, а и кой можеше да каже дали те не биха ги забелязали. След известно време запълних шахтата до половината и не остана друга пръст, освен изкараната извън иглуто, но за нея нямах сили. Огледах се

какво още мога да направя. Приготвих отново свределите, смених тъпите им остриета с последните резервни, които имахме, насочих ги под ъгъл двадесетина градуса спрямо наклона и ги включих.

Едва когато забелязах, че Дори стои край мен и ми помага да стабилизирам свределите, докато пробият първите няколко метра, си дадох сметка, че съм намислил нов план.

Защо да не опитаме да копаем под наклон? Оставаше ли ни подобър избор? Не ни оставаше. Така че, копаехме. Когато пробивната машина престана да подскача и започна да задълбава в скалата, изчистих едната половина на иглуто и известно време изхвърлях изкопаното. После седнахме просто да наблюдаваме как свределите изплюват скални парчета в старата шахта. Тя се пълнеше добре. Не говорехме. Накрая заспах отново.

Събудих се чак когато Дори почука по шлема ми. Бяхме зарити в отломки, но не от каквато и да е скала. Блестяха в синьо — толкова ярко, че почти ме заболяха очите.

Свределите сигурно драскаха по стената на хичите от часове. Даже бяха издълбали ямичка в нея.

Погледнахме надолу и видяхме кръглото синьо око на стената на тунела, светещо насреща ни. Сякаш бе на красавица, влюбена в нас.

Но и тогава не проговорихме.

Успях някак си да проправя път през издигналия се насип до входа на иглуто. Затворих люка херметически, след като изритах навън около два кубика скала. После затършувах из купчината отломки за да намеря огнетите. Най-накрая ги открих. Справих се с пренасянето и нагласяването им. Възпламених ги и се втренчих в яркото петно светлина, идваща от шахтата и рисуваща фигури върху тавана на иглуто.

Изведнъж се чу кратко свистене на газ и тропот, когато халтавите парчета от дъното на шахтата пропаднаха.

Бяхме пробили отвор към тунела на хичите. Не беше отварян и чакаше нас. Красавицата ни бе девствена. Отнехме ѝ девствеността с цялата любов и почит, на която бяхме способни, и влязохме в нея.

XII

Трябва отново да съм загубил съзнание, защото когато се свестих и разбрах къде се намирам, лежах на пода на тунела. Шлемът ми бе отворен, както и страничните ципове на скафандъра. Дишах застоил, гнил въздух, който сигурно беше тук от четвърт милион години, ако се съди по миризмата му. Но беше въздух. По-гъст от нормалния на Земята и доста по-влажнен. Относителният дял на кислорода обаче бе същият. Във всеки случай — достатъчен, за да се живее. Доказвах го, като дишах, без да умирам.

До мен лежеше Дори Кийфър.

Синята светлина от стената на хичите скриваше лицето ѝ. В първия момент не бях сигурен, че диша. Но независимо как изглеждаше, сърцето ѝ биеше, дробовете работеха и щом усети, че я ръчкам, отвори очите си.

— Успяхме — рече тя.

Седнахме, усмихвайки се глупаво един на друг сред синия блясък, като маски за празника на вси светии.

Да се стори нещо повече от това в този момент, бе направо невъзможно. Съзнанието ми беше изцяло заето с проумяването на факта, че съм жив. Не исках да застрашавам този невероятен, противоречащ на всякаква логика факт, като се размърдам наоколо. Чувствах се обаче неудобно и след известно време си дадох сметка, че ми е твърде горещо. Затворих шлема си, за да се предпазя поне отчасти от топлината, но миризмата вътре бе ужасна и затова го отворих пак, решавайки, че жегата е за предпочитане.

Тогава се сетих да се запитам защо горещината бе само неприятна, а не убийствена още в първия миг. Преминаването на топлина през материала, покриващ стените на тунела, ставаше твърде бавно, но не и за четвърт милион години. Известно време старият ми изтерзан мозък предъвкваше тази мисъл, докато се спря на следното заключение: до съвсем неотдавна, може би допреди няколко века или най-много хилядолетия, този тунел е бил държан хладен. От

автоматична машинария, разбира се, реших аз мъдро. Боже, та това заслужаваше да се открие! Счупена или не, машината щеше да струва несметни богатства...

Внезапно си спомних защо изобщо бяхме дошли тук. Огледах внимателно коридора, за да видя какви съкровища ни очакваха.

Когато бях ученик в Централен Амарило, любимата ми учителка бе една саката дама, която наричахме госпожица Стивънсън. Имаше навика да ни разправя разни истории от Бълфинч и Омир. Веднъж дори ми развали цялата неделя с разказа за някакъв гръцки цар, който искал да стане бог. Бил господар на едно местенце в Лидия, но му се щяло да е нещо повече и боговете го пуснали да се качи на Олимп, където той постигнал желанието си, докато някак си не оплел конците. Забравих как точно, имаше нещо, свързано с куче, и една ужасна история за това как накарал боговете да изядат жена му. Както и да е, за наказание те му отредили вечно да стои потопен до шия в едно хладно езеро в ада, но без да може да пие от него. Несретникът се казваше Тантал и в този тунел на хичите аз се чувствах почти негов събрат. Пещерата на съкровищата наистина се намираще тук, но не можехме да я достигнем. Не бяхме попаднали на главния тунел, а в някакъв страничен, обиколен проход, блокиран от двете страни. Можехме само да надникнем през полузатворените процепи в главния. Можехме да видим някакви машини на хичите и ъгловати останки от неща, които някога сигурно са били контейнери, а сега бяха изгнили и съдържанието им се търкаляше на пода. Но нямахме сили да стигнем до тях.

Бяхме толкова непохватни заради скафандрите. Ако ги махнем, навярно можехме да се проврем, но щяха ли да ни стигнат силите да ги навлечем отново, за да посрещнем Кочнър? Съмнявах се. Стоях там с шлем, опрян в процепа, чувствайки се като Алиса, която наднича в градината си без бутилка „Изпий ме“, а после пак се сетих за Кочнър и погледнах часовника си.

Бяха изминали четирийсет и шест часа и няколко минути, откакто ни напусна. Трябваше да се върне всеки момент.

Но ако се върнеше, докато се намирахме тук, и отвореше прохода за влизане, за да види къде сме, без да съобрази, че не трябва да държи отворени едновременно люковете в двата края, върху нас щяха да се стоварят двайсет хиляди милибара отровен газ. Щяха да ни убият,

разбира се, а освен това да нанесат щети на девствения тунел. Корозивното изстъргване при нахлуването на този газ можеше да повреди всичко.

— Трябва да се връщаме — казах на Дори, като ѝ посочих часовника. Тя се усмихна.

— Временно — рече тя, обърна се и ме поведе по обратния път.

След радостния син блясък на тунела иглуто изглеждаше тесновато и окаяно, и което бе по-лошо — не можехме да останем вътре в него. Кочнър навярно щеше да си спомни, че трябва да отвори и после да затвори и двата люка на входа му. Възможно бе обаче и да забрави. Не можех да поема този риск. Опитах се да измисля начин как да запуща шахтата, евентуално като натъпча вътре всичкия изкопан материал, но макар мозъкът ми да не работеше особено добре, разбирах, че това е глупаво.

Така че, трябваше да излезем да чакаме вън, изложени на ветровития климат на Венера, и то не след дълго. Малкият циферблат на часовника до измервателните уреди на системите за поддържане на живота — показанията на всички бяха минали вече в червената зона — показваше, че Кочнър трябва да пристигне съвсем скоро.

Бутнах Дори в прохода и се напъхах след нея, после затворих люка и зачакахме.

Чакахме дълго. Тя лежеше свита край люка, а аз се подпирах до нея, държейки скафандъра ѝ и халките за връзване. Можехме да говорим, но тъй като не мърдаше, реших, че или е в безсъзнание, или е заспала; а освен това да напъхам жака за връзка ми се струваше страшно тежка работа.

Продължавахме да чакаме, а Кочнър все още не идваше.

Опитах се да обмисля нещата.

Можеше да има ред причини за закъснението му. Можеше да се е разбил. Можеше да е предизвикал военните. Можеше да се е загубил.

Съществуваше обаче и една друга възможност, която изглеждаше по-смислена от всички останали. Часовникът ми показваше, че Кочнър закъснява вече с пет часа, а индикаторите на животоподдържащите системи отчитаха, че сме изразходвали всичко до самата граница за енергия, почти до границата за въздух и далеч над нея за вода. Ако не бяхме подишали известно време газовете на хичите, вече трябваше да сме мъртви, а Кочнър не можеше да знае, че не сме.

Той спомена, че не обича да губи. Беше измислил ход за прекратяване на играта, така че да не му се наложи да загуби. Представях си го толкова ясно, сякаш бях заедно с него във въздухолета: наблюдаваше собствените ни часовници, готвеше си лек обяд и слушаше музика, докато ни чака да умрем.

Тази мисъл не ме изплаши. Бях толкова близо до смъртта, че разликата би била просто от техническо естество, а и достатъчно уморен от седене в този вонящ скафандър, за да съм готов да приема каквото и да е освобождаване от него. Тъй като се касаеше обаче и за жената, една съвсем мъничка рационална искрица във вече отровения ми наполовина мозък настояваше, че не е честно Кочнър да убива и двама ни. Мен да. Но не и нея. Почуках по скафандъра ѝ, докато тя не се размърда леко, и след известно време успях да я натикам обратно в прохода.

Имаше две неща, които Кочнър не знаеше. Не знаеше, че сме намерили въздух, годен за дишане, както и че можем да използваме акумулаторите на пробивната машина за допълнителна енергия.

Въпреки цялата налудничава бъркотия в главата ми, все още можех да мисля що-годе последователно. Трябваше да го изненадаме. Трябваше да преживеем още няколко часа и когато той дойде, сигурен, че ще ни завари умрели, и види какво богатство сме спечелили за него, щеше да попадне на мен.

Той така и направи.

Изненадата му трябва да е била ужасна, когато влезе в иглуто с гаечен ключ в ръка и се наведе над мен, за да открие, че все още съм жив и мога да се движа. Бе очаквал да види само парче добре изпечено месо. Свределът се заби право в гърдите му. Не можех да зърна неговото лице, но предполагагах какъв израз има.

След това останаха да се направят още четири или пет наглед невъзможни неща. Да се измъкне Дори от тунела и да се пренесе във въздухолета. Да се напъхам след нея и да задам курс на полета. Всичките тези невъзможни неща, плюс още едно, по-тежко от тях, но много важно за мен.

Изключих въздухолета веднага щом кацнахме, но бяхме вързани с коланите, както и в скафандрите. Все пак, когато хората от обслужващия персонал дойдоха, Дори и аз все още бяхме живи.

XIII

Трябваше да ме кърпят и наливат с течности цели три дни, преди дори да си помислят за присаждане на нов черен дроб. В старите времена щяха да ме държат непрекъснато под упойка, но сега ме събуждаха през няколко часа, за да контролират хепатичните кризи. Мразех тази процедура, защото чувствах само болки и повдигане, а д-р Мориъс и сестрите ми досаждаха. Тайно ми се искаше миналото да се върне отново, ако изключим факта, че тогава, естествено, щях да съм мъртъв.

На четвъртия ден почти не ме болеше, освен когато се движех, и те ми даваха течности през устата, вместо по други начини.

Във Вретеното няма годишни времена, но Шарлатана си пада доста по традициите и връзките с планетата-майка. Върху стенните панели прожектираха картини с летящи бели облаци, а въздухът от вентилаторите ухаеше на зелени листа и люляк.

— Честита пролет — казах на д-р Мориъс.

— Мълчи — рече той, като помръдна две от иглите, забити в корема ми като във възглавничка, и отчете показанията. — Хм...

Сви устни, извади няколко игли и продължи:

— Е, Уолтърс, да видим какво става. Отстранихме разклонението на далака ти. Новият черен дроб функционира добре, макар че не отделя отпадъчните продукти толкова бързо, колкото би трябвало. Върнахме йонното ти ниво близо до нормалното за човешко същество и в повечето от тъканите вече има лека влага. Въпреки че... — той се почеса по главата. — Да, в общи линии бих казал, че си жив, и затова предполагам, че операцията е успешна.

— Не си прави майтап, докторе — отвърнах аз. — Кога ще изляза оттук?

— Веднага ли искаш? — попита той замислено. — Бихме могли да използваме леглото. Имам доста пациенти, готови да платят.

Едно от предимствата, когато имам кръв в мозъка си, вместо отровната супа, която доскоро го бе подхранвала, е, че мога да мисля

достатъчно ясно. Моментално разбрах, че се шегува. Нямах да съм тук, ако по един или друг начин не бях платежоспособен пациент, и въпреки че не можех да си представя по кой точно начин, искаше ми се да поостана още малко, докато го науча.

Но все пак, повече ме интересуваше как да се измъкна. Увиha ме във влажни чаршафи и ме пренесоха през Вретеното до дома на Съб Вастра. Дорота беше там преди мен и третата жена на Вастра се погрижи за нас, като ни поднесе агнешки бульон, преди да ни сложи да спим, защото имахме нужда от дълга почивка. Леглото бе само едно, но изглежда това не притесняваше Дори, пък и в момента проблемът бе чисто теоретичен.

По-късно вече не беше чак толкова теоретичен. След няколко дни на този режим се изправих на крака и се почувствах толкова добре, колкото никога по-рано.

По това време разбрах кой бе платил сметката ми на Шарлатана. За около минута се бях надявал, че съм самият аз, внезапно забогатял от плячката в нашия тунел, макар и да знаех, че това е невъзможно. Можехме да изкараме пари само на черния пазар, а и двамата бяхме почти мъртви, когато се върнахме във Вретеното, за да скрием нещо.

Така че, военните бяха пристигнали и заграбили всичко, но бяха показали, че имат сърце. Атрофирано, каменно, но все пак сърце. Бяха влезли в тунела, докато мен ме тъпчеха с гликоза в дълбокия ми сън, и много се бяха зарадвали на находката си. Получих премия за откритието. Не беше кой знае колко голяма. Но достатъчна, за да ми спаси живота. Стигаше да се изплатят чековете без покритие, които бях подписал за финансиране на експедицията, хонорарът на хирурга и разходите в болницата, и да остане тъкмо колкото да взема на изплащане собствена колиба на хичите.

Известно време се ядосвах, че не искат да ми кажат какво са намерили. Дори се опитах да напия сержант Литълнийс, когато тя дойде във Вретеното по време на отпуск. Обаче Дорота също беше там. Как можеш да напиеш една жена, когато друга те наблюдава изкъсо? Ева Литълнийс вероятно не знаеше нищо. Сигурно никой не знаеше, освен неколцина специалисти по оръжията. Но все пак трябваше да има нещо ценно, тъй като бяха ми дали парична награда и най-вече защото не ни съдиха, въпреки че бяхме навлезли в

забранената военна зона. Така че двамата оцеляхме. Или по-точно, тримата.

Дори се оказа добра продавачка на перли за теранските туристи, особено когато започна да ѝ личи, че е бременна. Тя изкарваше колкото за храна, докато не започна новият сезон. Тогава открихме, че съм станал един вид знаменитост, и го използвах, за да взема заем от банката и да купя нов въздухолет. Така че, заживяхме добре. Обещах ѝ да се оженя за нея, ако детето ни е момче, но мисля, че ще го сторя независимо от това какво е. Помогна ми доста, особено за изпълнението на моя план там, край изкопаната шахта. Не би могла да знае защо исках да върна тялото на Кочнър, но без да спори, макар и самата тя да бе изнемощяла до припадък, ми помагаше да го натикам през люка на въздухолета.

А аз наистина много исках да взема тялото. На практика черният ми дроб не е нов, разбира се. Навярно дори не е от втора ръка. Господ знае откъде го е купил Кочнър, но съм сигурен, че не е и неговият собствен. Важното е да функционира. Макар че Бойс беше мръсник, аз в известен смисъл го харесвах и нямам нищо против, че ще нося винаги част от него в себе си.

Издание:

Венериански търговци

Изд. Орфия, София, 1992

Биб. Фантастика №15

Художник: Димитър Янков

Печат: Военноиздателски комплекс „Св. Георги Победоносец“,
София

Формат: 70×100/32. Печатни коли: 11. Офс. изд. Тираж: 20 200
бр. Страници: 175. Цена: 12.00 лв.

ISBN: 954-444-018-6

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.